

ALLAH
DİN və HƏYAT

CƏLAL BƏŞİROV

Bu kitabı atama:
Bəşirov Əzizə həsr edirəm...

İÇİNDƏKİLƏR

ÖN SÖZ/7
GİRİŞ/10

1-ci BÖLÜM

RASİONAL TANRI/12

1. ALLAHIN VARLIĞININ 26 DƏLİLİ VƏ ALLAHİ TƏRİF EDƏN 17 ÖZƏLLİK/14
2. ALLAHIN VARLIĞINI DƏRK ETMƏK NƏYİ DƏYİŞƏR?/40
3. 40 ATEİST VƏ DEİST İDDİALARINA CAVAB VƏ 20 SUAL/46
4. 26 MƏNTİQ XƏTASI/76

2-ci BÖLÜM

KÖKLƏNMİŞ İNANC/86

1. İSLAMIN DOĞRULUĞUNUN 70-DƏN ÇOX DƏLİLİ/88
2. DİNİN VARLIĞI NƏYİ DƏYİŞƏR?/107
3. HZ.MƏHƏMMƏDİN PEYĞƏMBƏRLİYİNİN 150-DƏN ÇOX DƏLİLİ/113

NƏTİCƏ/140
MƏNBƏ/147

ÖN SÖZ

Allah və din barəsindəki düşüncələriniz nədir? Sizcə Allah varmı? Sizcə din insanlara lazımdır mı? Yoxsa din bir uydurmadır? Din və Allahu həyatımızda başlıca plana qoysaq, bu bizə nə qazandırar? Dini öyrənmək və həyatımıza daxil etməkdən qazancımız nə olacaq ki, buna görə səy edək? Qazandıqlarımız və itirdiklərimiz, bizi həyat oyununda qazanclı çıxaracaq, yoxsa ziyanlı? Dini doğru anlamış ıq, yoxsa ordan-burdan eşitdiklərimizi din başlığı altında bir yerə toplayıb bununla kifayətlənmiş ık? İnsanlar dinə niyə riayət etsinlər ki? Yaxud dinə niyə vaxt ayırırsınlar ki?

Sizi din və həyat əlaqəsindəki, bu tipli suallar üzərindən düşüncə dənizində keyfli bir səyahətə çıxarmaq üçün bu kitabı yazmaq qərarı aldım. Sizə burada Allah ilə aranızdakı istəmsizcə hörülmüş divarın dağılmasında nələr qazanacağınızı, sadəcə bildirmək istəyirəm. Gerisini sizin öhdənizə buraxıram.

İnsanlar adətən dini özlərinə yüklənmiş əlavə yük sanırlar. Elə bilirlər ki, Allahın dini bizə tövsiyə edilmiş sıxıcı, geridə qalmış və gərəksiz bir şeydir. Elə bilirlər ki, dinə riayət etsələr onlar tamam başqa insan olacaqlar. Elə bilirlər ki, hər şeyi kənara qoyub gecə-gündüz namaz qılmalı olacaqlar. Həyatlarını bir növ qəfəsə çevirəcəklər

və özlərini buna zorlayacaqlar. Bu isə məlumdur ki, heç kimə cazib gəlməyən bir yaşam tərzidir.

Əgər özünü dini anlamaq üçün fürsət verməyə təşviq etsəniz, bu sizə sözlə ifadə edilməyəcək dərəcədə üstünlüklər qazandıracaqdır.

Çünki Allah, özünə tərəf addım atan insana pis rəftar bəsləməz. İnsan pis yolda olsa belə, Allah ondan yardımını əsirgəmir. Amma insan qatı nankordursa, və bunda bilərəkdən təkid edirsə, burda Allah nə etsin?

Bəzi insanlar başlarına gələn pis hadisələri, Allah və din adına istinad edərək təskinlik tapmağa çalışırlar. Sanki həyatlarındakı uğurların səbəbi özləri, uğursuzluqların səbəbi isə Allah və dindir.

Bəs bu doğrudurmu? Doğurdanmı bizim Allaha ehtiyacımız yoxdur? Doğurdanmı din sadəcə rituallardan ibarətdir? Dinə riayət edən həyat formalaşdırmaq, cəmiyyətdən ayrılmağa, geri qalmağa səbəb olur? Məgər din bizə tərəki-dünya olmağı əmr edir?

Hər kəs Allahın və Quranın mənə nə gətirəcəyini düşünə bilər? Niyə namaz qılmalıyam? Niyə Quran oxumalıyam? Məgər Allahı qəbul etməyim bəs etmir? Məgər kim öz üstünə durduq yerə əlavə iş artırmaq istəyər? Niyə dinə riayət edərək “fərqli” olum? Sıradan yaxud boş həyat yaşamağın nəyi pisdir ki?

Kitabı oxuyub öz fikrini bildirən hər kəsə şəxsən minnətdarlığımı bildirirəm. Xüsusilədə fəlsəfəçi Caner Taslaman, Yaşar Əhmədov və Azad Cəfərov

müəllimlərinə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Bundan başqa kitabı yazmaqda mənə dəstək olduqları üçün Zahidova Tamella, Bəşirova Şəmail və Zülfiqarov Mübarizədə öz minnətdarlığımı bildirirəm. Bu kitab haqqındakı tövsiyə, tənqid və fikirlərinizi aşağıdakı ünvanlara göndərə bilərsiniz:

Gmail: celal.besirov.2000@gmail.com

Instagram: @celalbesirov_

Facebook: Cəlal Bəşirov

GİRİŞ

Dünyada təxminən 4300-ə qədər, ən geniş şəkildə yayılmış isə təxmini 10 din olduğu bilinir. Bütün bu dinləri araşdırmaq, bilmək, müqayisə etmək və doğru qərara gəlmək mümkündürmü?

Dinlərə nümunə:

- Xristianlıq
- İslam
- Hinduizm
- Zərdüştilik
- Buddizm
- Siqhizm
- Yəhudilik
- Bəhailik
- Konfutsiçilik
- Cainizm
- Şintoizm
- Tenqriçilik
- Şamanizm
- Daoizm

Bizim din deyə səsləndirdiyimiz bu sahə, nəyə lazımdır?

Tanrı kimdir və rəşional Tanrı necə olmalıdır? Mən niyə bir Tanrıya inanmalıyam? Tanrının varlığı nəyi dəyişir? Tanrı bizimlə maraqlanırmı, yoxsa bizi öz başına

buraxmışdır? Elm dinin yerini tutaraq, dini təsirsizmi qılır? Elmlə məşğul olmaq, dinlə məşğul olmamalıyıq mı, mənasına gəlir?

Biz niyə yaradılmışıq? Həyatın mənası və məqsədi nədir və daimi xoşbəxtlik necə əldə olunur? Mən və yaxınlarıma öləndən sonra nə olacaq? Bu qədər Tanrılar və dinlər varkən hansına, niyə inanaq? Həqiqət nədir və necə əmin olmaq olar?

Kitabda öncə rəşional Tanrı anlayışını formalaşdırmaq sonra bu inanca sahib dinlərin müqayisəsinə toxunaraq, İslamın hansı arqumentlərə sahib olduğunu sizə çatdırmağa çalışacam.

1-ci BÖLÜM
RASİONAL TANRI

1. ALLAHIN VARLIĞININ 26 DƏLİLİ VƏ ALLAHI TƏRİF EDƏN 17 ÖZƏLLİK

‘Hansı Tanrıya inanmalıyıq?’ sualından öncə ‘Tanrı varmı yoxsa sadəcə insan zehninin məhsuludur?’ sualını vermək və Tanrının varlığını iddia edən arqumentləri bilmək, rəşional və obyektiv şəkildə təhlil edib dəlilləri dəyərləndirmək lazımdır ki, inancın təmali güclü olsun. Bu mövzuda teist filosofların açıqlamalarının, məqbul olduğu qənaətindəyəm.

Məşhur teist filosoflardan biri olan İsaak Nyutonun sözlərini təqdim etmək istəyirəm:

“Altı əsas planet Günəş ətrafında, Günəş mərkəzli dairəvi orbitlərdə, eyni hərəkət istiqamətində və demək olar ki, eyni müstəvidə dönürlər. Və bütün bu düzgün hərəkətlərin mənşəyi mexaniki səbəblər ola bilməz.

Bu ən zərif Günəş, planetlər və quyruqlu ulduzlar sistemi zəkalı və güclü bir varlığın dizaynı və suverenliyi olmadan ortaya çıxa bilməzdi. Və əgər sabit ulduzlar da bənzər sistemlərin mərkəzləridirsə, onlar da bənzər bir dizayn ilə inşa edilmiş olacaqlar və Birin (tək olan Allahın) suverenliyinə tabe olacaqlardır, özəlliklə sabit ulduzların işığı Günəşin işığı ilə eyni təbiətdən olduğu üçün və bütün sistemlər bir-birinə işıq göndərdiyi üçün. Və beləcə sabit ulduzların sistemləri bir-birlərinə cazibə

qüvvəsindən dolayı düşməzlər. O, onları bir-birlərindən çox böyük uzaqlıqlara yerləşdirmişdir.

O, hər şeyə gücü ilə hökmedər, sadəcə Dünya ruhu olaraq deyil, fəqət hər şeyin Rəbbi olaraq.

Yaradılan cisimlər arasındakı bütün müxtəliflik, hamısının yeri və zamanı, ancaq məcburi olaraq var olan bir varlığın iradəsi və düşüncəsi nəticəsində ortaya çıxmış ola bilər”

Bundan başqa Nyutonun Tanrı barəsində bu sözlərində əlavə etmək istəyirəm:

“Digər bütün dəlilləri bir yana buraxsaq, beş barmaq belə mənim Tanrının varlığına inanmağım üçün yetərlidir”

“Tanrı əsərləri vasitəsi ilə bilinər”

Tanrı ilə bağlı çox sözlər əlavə edə bilərik amma indi əsasən Caner Taslaman və Enis Dokonun əsərlərindən və internet resurslarından yararlanaraq Tanrının varlığı leyhində irəli sürülən arqumentləri sadalamaq və doğruluğunu isbat etmək üçün izahat verməyin gərəkli olduğunu düşünürəm:

1. Kainatın başlanğıcı – “Big Bang” dəlili
2. Kainatın yaşam üçün həssas nizamı dəlili
3. Kainatın potensialı dəlili
4. Kainatın tarazlığı dəlili
5. Qanunların və sabitlərin həssas nizamı dəlili
6. Kainatın kəşfediləbilərlilik və texnologiya üçün həssas nizamı dəlili
7. Riyaziyyatın təbiəti və kainata tətbiqi dəlili
8. Fiziki faktların həssas nizamı dəlili
9. Qanunların mövcudluğu dəlili
10. DNA-nın quruluşu dəlili
11. Proteinin meydana gəlməsi dəlili
12. İlahi sövq dəlili
13. İmkan dəlili
14. Vəzifə görmə dəlili
15. Səbəb-nəticə dəlili
16. Hikmət və Qayə dəlili
17. Yardımlaşma dəlili
18. Təmizlik dəlili
19. Təbii istəklər dəlili
20. Fitri əxlaq dəlili
21. Ağıl dəlili
22. İradə dəlili
23. Şüur və mənlilik dəlili
24. Tarix dəlili
25. Quran möcüzələri dəlili
26. Peyğəmbərlər dəlili

Bunu daha çox artırmaq olar, amma bu dəlilləri yaxşı anlamağın bəs edəcəyi qənaətindəyəm.

1. Kainatın başlanğıcı – “Big Bang” dəlili:

Yaşadığımız kainatın niyə var olduğunu düşünmək və ‘Niyə bir şey daim (Tanrı) vardır?’ sualını vermək bu dəlili izah etməkdə ilk addım olacaqdır. Bunun haqqında Qotfrid Leybnits belə demişdir: “Doğru şəkildə soruşulmalı olan ilk sual budur: Niyə ‘heç bir şey’ yerinə ‘bir şey’ vardır?”. O bu sualın cavabının Tanrı olduğu qənaətindədir. Bunu isə belə izah edir:

- 1) Var olan hər şey, öz varlığının izahına sahibdir.
- 2) Əgər kainat öz varlığının izahına sahibdirsə, bu izah Tanrıdır.
- 3) Kainat vardır.

Bütün bunlardan məntiqli və qaçılmaz olaraq bu nəticəyə gəlirik:

4) Kainatın varlığının izahı Tanrıdır (Tanrı vardır).

Ateist-materialist paradiqmanın sahib olduğu görüş kainatın sonsuzdan bəri var olduğu yəni əzəli olduğu görüş idi. Buna görə bir Tanrıya ehtiyac qalmırdı. Amma ötən əsr elm bizə kainatın 13,8 milyard il öncə “Big Bang” (Böyük Partlayış) deyilən hadisə nəticəsində var olduğunu dedi. Burdan yola çıxaraq deyə bilərik ki, kainat öz hesabına var olmamışdır. Çünki öz hesabına var olan şeylər sonsuz olur: ədədlər kimi. Ötən əsr Edvin Habbın (teleskop vasitəsi ilə planetlərin bir-birindən

uzaqlaşaraq) kainatın genişlədiyini kəşf etməsi, kainatın sonsuz olmadığını bir daha isbat etdi.

Zamandan asılı olmayan (sonsuz var olan) şeydən zamana tabe olan (“Big Bang” və “Big Chill”) kainatın çıxması, Tanrının şüurlu şəkildə seçim etdiyinə dəlildir. Deməli kainat öz hesabına var olmamışdır. Kainatın zaman, məkan və materiyadan asılı olduğunu nəzərə alaraq ‘Yaradılanın yaradıcısı öz cinsindən ola bilməz’ düşüncəsi ilə kainatın var olmasına səbəb olan şeyin zamansız, məkansız, materiyadan asılı olmayan şüurlu bir varlıq olduğunu deyə bilərik ki, buda bizim Tanrı dediyimiz varlığın var olduğunu isbat edir.

2. Kainatın yaşam üçün həssas nizamı dəlili:

Yaşadığımız kainatdakı atomların, kimya və dolayısı ilə yaşam var edə biləcək bir həssas nizamı vardır. “Big Bang”-in ilk anına getdiyimizdə birlikdə olan qüvvələrdən cazibə qüvvəsində 10^{60} (1 arxasında 60 sıfır)-da 1 daha güclü ya da zəif dəyişiklik edilmiş olsa idi, kainat ya da ulduzlar var olmadan ya içinə çökərək ya da dağılaraq məhv olacaq və indi ki, yaşam var olmayacaq idi. Bu ehtimal, kainatın hər hansı bir yerinə gizlədilmiş saç telinin şans əsəri vurulmasına bərabərdir.

Həssas nizama başqa misal versək, kainatın genişlənmə sürətində önəmli rol oynayan kosmoloji sabit adlı parametr, olduğundan 10^{120} -də 1 daha güclü olsa qalaktikalar olmayacaq, eyni miqdarda daha zəif olsa ulduzlar var olmadan kainat içinə çökərək (hər 2 halda) məhv olacaqdı. Bunu təsadüf adlandırmaq 20 dəfə ard-

arda lotoreya qazanmış birinin uduşunu təsadüfə bağlamaq qədər absurddur.

Bu həssas nizamı 3 mərhələ ilə belə izah etmək olar:

- 1) Bu faktın açıqlaması belədir: Allah kainatı yaşam ortaya çıxaracaq şəkildə hazırladı.
- 2) Kainatın niyə həssas nizamlı olduğuna dair, eyni dərəcədə məqbul Teistik olmayan bir açıqlama yoxdur.
- 3) Dolayısı ilə kainatın yaşam üçün həssas nizamlı olması Teizm leyhində bir dəlil təşkil edir.

Allahın varlığı leyhində irəli sürülən məşhur iddialardan biri olan bu dəlilin qısa açıqlaması belədir.

3. Kainatın potensialı dəlili:

Kainatın potensialı adlanan bu dəlil, tamamilə fəlsəfi bir iddiadır. Yəni elmi nəzəriyyələrdəki yeniliklərin bu iddiaya təsiri ola bilməz. Kainatın potensialı dedikdə duyğu orqanlarımızla qavradığımız: musiqi, su, ulduzlar, quşlar və s. kimi şeylər kainatın potensialında mövcud olmasaydı, bunları görə, eşitə, dada və hiss edə bilməzdik.

Burda yaranan sual: ‘Nə olur ki, kainat bu qədər çoxnövçülüüyü öz potensialında cəmləşdirir?’

Teizmin bu suala verdiyi açıqlama ateist paradigmasının açıqlamasından daha məqbul olduğu üçün məntiqli olaraq teizmə üstünlük verilməlidir. Teizmə görə bu Tanrının əsəridir və gözlənilən faktdır. Yəni ‘Boşluqların

Tanrısı' (God of the gaps) deyilən izah 'Yaradılışın Allahı' (God of creation) deyilən izaha nisbətdə məntiqsiz və mənasızdır.

4. Kainatın tarazlığı dəlili:

Xərçənglər ildə 7 milyon, pıxşalar isə 6 milyon yumurta yumurtlayırlar. Əgər bu canlılar istədikləri kimi yayılsaydı, bütün dünyanı zəbt edəcək qədər artar və tarazlığı pozardılar. Amma bu mümkün olmur. Bəs buna mane olan səbəb nədir?

Atmosferdəki 21% oksigen, 77% azot, 2% miqdarındakı digər qazların tarazlığı. Əgər oksigenin miqdarı artıq olsaydı, kibrit yandırarkən dünyanı yandıra, az olsaydı boğazımızda çöp qalmış kimi boğula bilərdik.

Belə tarazlıqlara aid misallardan kitab yazmaq olar. Amma önəmli olan bu tarazlığın niyə var olduğudur? Məntiqli olan tək açıqlama vardır ki, o da Tanrının bunu öz elmi və qüdrəti vasitəsi ilə belə etməsidir.

5. Qanunların və sabitlərin həssas nizamı dəlili:

Bu dəlilə 5 misal göstərə bilərik:

- 1) Yer in cazibə qüvvəsi sabiti (G) var olmasaydı yada çox incə bir dəyişikliyə məruz qalsa idi, indi ki, dünya modeli var olmazdı.
- 2) Güclü atom qüvvəsi nüvədə olan proton və neytronları bir arada saxlayırdı. Bu qüvvə bir az zəif olsaydı, hidrogen (H) xaric heç bir atom, canlı aləm var olmazdı.

- 3) Elektromaqnetik qüvvədə azca dəyişiklik, atomların var olmasını imkansız edərdi.
- 4) Zəif atom qüvvəsindəki incə dəyişiklik, dolayısı ilə canlı aləmin var olmasını imkansızlaşdırardı.
- 5) Həyat üçün ən mühüm olan karbon və oksigen atomlarına baxaq. Karbonun oksigen atomunun rezonansına nisbətində azca olacaq dəyişiklik, bu atomların ulduzların içindəki əmələ gəlmə proseslərində çıxacaq problemlərə görə, canlı aləm üçün lazım olan oksigen və karbon atomları yaranmazdı.

Burda verilməli olan sual bunların niyə belə tələb olunan həssas nizamlı olmasıdır? Niyə bu cansız və ağılsız varlıqlar, tələb olunan qaydaya uyğun iş görürlər? Buna səbəb nədir?

Bu sualların cavabı yalnız Allah ola bilər.

6. Kainatın kəşfediləbilərlilik və texnologiya üçün həssas nizamı dəlili:

2010-cu ildə, həssas nizam mövzusunda mütəxəssis fizik və filosof olan Robin Kollins kainatın təkcə yaşam üçün deyil, eyni zamanda kəşfediləbilərlilik və texnologiya üçün həssas nizamlı olduğu fikrini ortaya qoydu. Kainatın kəşediləbilərlilik üçün həssas nizamlı olması, təməl fizik sabiti, qanun və parametrlərin kainatı kəşfetmək üçün ideal dəyərlərə sahib olması deməkdir. Bu parametrlərdə ediləcək ən xırda dəyişiklik texnologiya istehsalı üçün vəziyyəti imkansız hala

gətirəcəyi iddiasını yaradır. Bunun açıqlaması isə belədir:

- 1) Bu faktın Teistik bir açıqlaması vardır: Allah kainatı kəşfediləbilən və texnologiya ortaya çıxaracaq şəkildə yaratmışdır.
- 2) Bu fakt ilə bağlı eyni dərəcədə məqbul olan Teistik olmayan bir açıqlama mövcud deyil.
- 3) Dolayısı ilə bu dəlil Teizm leyhində yetərincə uğurlu sayıla bilər.

Atomlardakı elektronları nüvə ətrafında tutan elektromaqnit qüvvəsini idarə edən parametr həssas nizam sabitidir. Bu sabit böyüsə elektromaqnit qüvvəsinin gücü böyüyər, kiçilərsə kiçilər. Əgər həssas nizam sabiti sahib olduğu dəyərdən 10% daha güclü olsa idi, atəşin uzun müddət yanması imkansızlaşar, yanğına əsaslanan metalların işlənməsi kimi texnologiya və elm üçün önəmli bir çox işlər gerçəkləşə bilməzdi. Əgər 10% daha kiçik olsaydı atəşlər sönməz və bütün yanıcı maddələr qısa müddətdə tükənərdi. Yanacaqların olmadığı bir ortamda texnologiya və elm istehsal edən bir mədəniyyət meydana gələ bilməzdi. Ayrıca həssas nizam sabiti daha kiçik olsaydı mikroskopun böyütmə gücü düşər və bundan dolayı hüceyrə kimi kiçik bioloji quruluşlar görünə bilməzdi. Yəni ki, həssas nizam sabiti olduğu vəziyyətdən azacıq kiçik yaxud böyük olsa idi texnologiya çox ciddi zərbə alacaqdı.

Deməli kainatın səbəbkarı (– Tanrı) var və ağıllı canlılara anlaşılan və texnologiyanın var olmasına imkan verən bir

kainat modeli var ola bilməsi üçün, buna diqqət yetirmişdir.

7. Riyaziyyatın təbiəti və kainata tətbiqi dəlili:

Ədədlər kimi riyazi anlayışlar icad deyil kəşfdir. Yəni bizdən asılı olmadan var olan şeylərdir. Soruşulmalı olan sual bu olmalıdır: “Nə olur ki, biz riyaziyyatı kəşf edib, kainata nüfuz edə bilirik?”. Bunu 6 mərhələdə açıqlamaq olar:

- 1) Ədədlər kimi riyazi anlayışlar ya uydurmadır, ya şüursuz zəhin – Tanrıdan asılı olmadan bir şəkildə vardır, ya da şüurlu zehindən – Tanrıdan asılı olaraq var olan anlayışlardır.
- 2) Riyazi anlayışlar vardır.
- 3) Riyazi anlayışlar, düşünən zəhin – Tanrıdan ayrı var ola bilməzlər.
- 4) Dolayısı ilə riyazi anlayışlar düşünən bir zəhin – Tanrıya bağlı anlayışlardır.
- 5) Əgər riyazi anlayışlar düşünən zehinə bağlı anlayışlardırsa, əzəli, zamansız və sonsuz bir düşünən zəhin – Tanrı var olmalıdır.
- 6) Sonsuz, əzəli, zamansız bir zəhin – Tanrı vardır.

Əslində zaman və məkandan ayrı, səbəbli əlaqələrə girməyən cisimlər kainatla heç bir qarşılıqlı təsirə girməməlidir. Belə olmalı olduğu halda, bunun əksinə kainatı təsvir etmələri çox qərribə və təəccübləndiricidir. Çünki kosmos-zaman kənarında olan və kainatla heç bir əlaqəyə girməyən

strukturların durduq yerə kainatı təsvir etmələrini gözləmək üçün hər hansı səbəb yoxdur.

Nəticə etibarlı ilə deyə bilərik ki, kainatın riyaziyyata uyğunluğu, sadəcə sonsuz elm sahibi olan varlıq – Tanrının kainatı əzəli elmindəki riyazi strukturlarla hazırlayıb ərsə gətirməsi kimi olan açıqlama məntiqlidir.

8. Fiziki faktların həssas nizamı dəlili:

Bu dəlili ətraflı şəkildə araşdırsanız hədsiz dərəcədə kiçik rəqəmlərlə rastlaşarsız. Buna misal olaraq: $1/10^{10^{123}}$, $1/10^{123}$, $1/10^{90}$, $1/10^{15}$ və s. göstərə bilərik.

Kainatdakı canlı aləmin əmələ gəlməsinə imkan verən fiziki faktlardakı həssas nizamlara aşağıdakı 5 nümunəni göstərə bilərik:

- 1) Kainatın əvvəlindəki kritik maddə sıxlığı azca çox yada az olsaydı indiki kainat modeli var olmazdı.
- 2) Kainatın əvvəlindəki homogen quruluşda ən kiçik dəyişiklik indiki kainat modelinin var olmasına imkan verməyəcəkdi.
- 3) Kainatdakı artan entropiyadakı həssas nizamda incə dəyişiklik, yenə indi ki, kainat modelinin var olmasına imkan verməzdi.
- 4) “Big Bang”dən sonra üzə çıxan protonlarla antiprotonlar, neytronlarla antineytronlar bir-birini yox edir. Canlı aləmin əmələ gəlməsi üçün proton sayı antiprotonlardan, neytron sayı isə

antineytronlardan çox olmalı idi. Və bu belədə oldu. Bəs sizcə niyə görə?

- 5) Canlı aləmin mövcudluğu qalaktikanın içində müəyyən şərtlərə imkan verən, qalaktikanın həyat olan sahələrinin ortaya çıxmasından asılıdır və bu sahələr əmələ gəlmişdir.

Yenə eyni sual yaranır: Niyə? Niyə bu fiziki faktlar tamda lazım olan şərtlərə tabedir? Bunun səbəbi barədə çəkinmədən Allah dizayn etdi deyə bilərik.

9. Qanunların mövcudluğu dəlili:

Niyə xaos yerinə təbiət qanunları var? Niyə dünyanın yaşam var edə bilməsi üçün tələb olunan qanunların hamısı var və eyni planetdə cəmlənmişdir?

Bu sualların cavabını teizm açıqlayır:

- 1) Təbiət qanunları vardır.
- 2) Bu qanunların mövcudolma səbəbinin izahatını ya teizm, ya da materialist-ateizm verir.
- 3) Teizm materialist-ateizmdən daha yaxşı izah verir.
 - 3.1. Çünki rəşional, şüurlu, iradəli (Alim, Qadir) qanun qoyan, rəşionallığa uyğun qanunların mövcudolma səbəbini daha yaxşı izah edir.
 - 3.2. Çünki tək (Vahid) bir qanunqoyucu fərqli sahələrdə eyni qanunların qəbul edildiyini daha yaxşı izah edir.
 - 3.3. Çünki teist dinlərin paradikmasının mühüm amili olan imtahana çəkilmə faktı, yalnız

qanunların mövcud olduğu kainatda mümkün olduğuna görə, bu paradigma qanunların mövcud olmasını daha yaxşı izah edir.

- 4) Nəticədə, teizm materialist-ateizmdən daha inandırıcı və daha doğrudur.

Nəticə etibarlı ilə deyə bilərik ki, Allah vardır.

10. DNA-nın quruluşu dəlili:

DNA (gen) bütün həyatın dizayn məlumatlarını daşıyır və bu ana qədər kainatda bilinən ən dərin məlumat xəzinəsidir. Məsələn: İynənin başı qədər DNA-da olan məlumat miqdarı dünya ilə ay arasındakı məsafənin 5 qatı qədər bir uzunluqda düzülmüş kitabları doldura bilər. Belə inanılmaz bir sistemin proqram kodu və dizaynı möhtəşəm bir dizayneri göstərir.

‘Answers in Genesis’ dərnəyinin prezidenti olan Ken Ham DNA haqqında bu fikirləri deyir:

“Mənə görə DNA-nın araşdırması bir Tanrı olduğuna dair dəlillər söyləyir. DNA çox güclü və geniş olan bir bilgi xəzinəsi sistemi genləri təşkil edən DNA, əslində bir dil sistemi ilə oxunan kitablar kimidir. Bu qətiliklə fəvqəladədir və elm adamları bugün bilirlər ki, dil və elm sadəcə zəkadan gələn bir koddur. Heç kim maddənin özü bir kod doğurduğunu görmədi, heç kim maddənin özü bir dil doğurduğunu görmədi və əslində DNA-ya baxdığınızda, ilk başda Tanrının kainatı yaratdığını söyləyir.”

DNA haqqında incələmə bir Yaradıcının varlığına işarə edir.

11. Proteinin meydana gəlməsi dəlili:

Proteinlər ‘amin turşu’ deyilən daha kiçik molekulların bəlli saylarda və çeşidlərdə özəl bir sıra ilə düzülmələrindən əmələ gələn nəhəng molekullardır. Bu molekul, canlı hüceyrələrinin elementlərini təşkil edirlər. Ən bəsitləri təxmini 50 amin turşusundan təşkil olunan proteinlərin, minlərcə amin turşusundan təşkil olunan çeşidləridə vardır. Tərkibində 288 amin turşusu olan və 12 fərqli amin turşusu növündən ortalama böyüklükdəki bir protein molekulunun ehtiva etdiyi amin turşular 10^{300} fərqli formada düzülə bilər. Ancaq bu düzülmələrdən yalnız 1 dənəsi proteini əmələ gətirir. Geriyə qalan bütün düzülmələr heç bir işə yaramayan hətta kimi zaman canlılar üçün zərərli ola biləcək mənasız amin turşusu zəncirləridir. Bir ədəd proteinin təsadüfən əmələ gəlmə ehtimalı 10^{300} -də bir ehtimaldır. Bu ehtimalın praktikada gerçəkləşməsi qeyri-mümkündür. Kainatın 13,8 milyard il qəbul edilən ömründə keçən saniyə sayı 10^{18} -dir. Bütün kainatdakı proton, neytron, elektron və fotonların sayı 10^{90} -dan kiçikdir. Elə isə hər saniyədə bu 10^{90} parçacıq bir sınaq etsə indiyə qədər edə biləcəkləri sınaq sayısı $10^{18} \cdot 10^{90} = 10^{108}$ olur. Ən sürətli reaksiyaların sayı saniyədə 500 milyarddır. Biz bunu 1 trilyon olaraq ələ alaq. Yəni 10^{12} . Hər parçacıq saniyədə 1 trilyon sınaq etsə, ediləcək ən çox sınaq sayı indiyə qədər $10^{108} \cdot 10^{12} = 10^{120}$ sınaq olar. (Bu bütün parçacıqların indiyə qədər edə biləcəyi sınaq

sayıdır) Bütün kainatdakı maddələr, kainatın bütün ömrünü işlədərək sadəcə 10^{120} sınaq edə bilərlər. Halbuki orta böyüklükdə bir proteinin doğru olaraq yaradılma ehtimalı üçün lazım gələn sınaq sayı 10^{300} -dür. Bu isə bütün sınaqların hardasa 10^{180} qatına bərabərdir. 10^{120} , möhtəşəm bir ədəd olmasına baxmayaraq yenə də kiçik bir saydır.

Bu nə mənaya gəlir bilirsinizmi? Bunun üçün riyaziyyat bilməyə gərək yoxdur. Bu bütün kainat işini buraxıb bir protein yaratmağa qalxsə, yenə də doğru nəticəyə vuruş etmək üçün, yetərli sayda zaman və maddə parçacığı yoxdur! Halbuki insan bədənindəki hüceyrələr, 200000 çeşid protein istehsal etməkdədirlər. Həm də bu istehsal, 7 milyard insanın hər birində tapılan 100 trilyon hüceyrədə daim davam etməkdədir.

Bu ağıl almaz nəticə bir DNA, hüceyrə və ya bir canlının tamamı üçün lazımi vaxtın hesabına bilməyəcək qədər böyük olduğunu göstərir.

Bütün bu dediklərimizə isə təsadüf adı vermək sadəcə axmaqlıq olar.

12. İlahi sövq dəlili:

Təbiətdəki canlılara nəzər yetirsək: ördəklər yumurtadan çıxan kimi üzməyə, qarışqa yumurtadan çıxan kimi yuva qazmağa başlayır yaxud arı çox az zamanda sənəti ilə hər bir memarı utandıra biləcək həndəsi ölçülərdə pətək hörür. Yaxud ilanbalığının balaları yumurtadan çıxan kimi kilometrərlə uzaqda olan analarının ardınca üzüb onu tapırlar.

Ortaya bu sual çıxır: “Görəsən onlar bunu harada öyrənmək fürsəti tapırlar?”

Cavab: “Onları bu işə sövq edən, ən üstün olan varlıq – Allahdır.”

13. İmkan dəlili:

İmkan – bir şeyin olması ilə olmamasının eyni ehtimallı olması deməkdir. Gündəlik danışqlarımızda da, “mümkün” deyərkən olada bilər, olmayada bilər mənasını nəzərdə tuturuq. Yaradılmış olan hər varlıq, bizə bu həqiqəti belə bildirir: Mənim olmağımla, olmamağım eyni idi. Bu an mən varamsa, var olmağımı yoxluqda qalmağıma seçim edən biri var deməkdir. O isə ancaq Allahdır.

14. Vəzifə görmə dəlili:

Atmosferi yerdən 1000 km yüksəkdəki müxtəlif qazlardan təşkil olunmuş okeana bənzətsək, vəzifəsinə diqqət yetirərək bu dəlili incələyə bilərik:

- 1) Atmosferin, Günəşdən gələn hansı şüaların zərərli olduğunu bilməsi üçün əvvəla həyat sahiblərinin vücud dilini bilməsi gərəklidir.
- 2) Sonra Günəşdən gələn şüaların hansının zərərli olduğunu bilməsi lazımdır.
- 3) Həyat sahibi olan canlıları qorumaq üçün rəhimli və şəfqətli olması lazımdır.

Bütün bunlar isə öz başına ola biləcək iş deyil. Buna görə biz Tanrının varlığına inanırıq.

15. Səbəb-nəticə dəlili:

Qısa şəkildə kainat “Big Bang”in nəticəsində ortaya çıxdığı üçün bir səbəbə ehtiyacı vardır açıqlamasını xatırlatmaq istədim. Çünki səbəb-nəticə əlaqəsinə tam başqa bir formada örnək göstərmək olar:

Hər il Alyaskadan Havaiyə 4000 km-lik bir köç edən quşlar vardır. Bu yolu 3,5 gün boyunca heç durmadan qanad çırparaq qət edirlər. Elm adamları bu yolu qət edə bilmək üçün həmin quşlara 82 qram yağın lazım olduğunu bildirirlər. Amma həmin quşlar 70 qram yağa sahibdirlər və “V” şəkildə düzülərək həmin yolu salamat qət edə bilirlər. Bu uçuş şəkli hava müqavimətini azaldaraq 23%-lik enerji qənaəti yaradır. Belə olanda, yerə endiklərində daha 6-7 qram yağları artıq qalmış olur. Bu artan yağ isə küləklərin tərs yöndən əsmə ehtimalı vəziyyətində işlədilərək “ehtiyat yanacaq”dır.

İndi bir müqayisəyə baxaq:

Boeing 737 – 800 təyyarənin eyni məsafəni uça bilməsi üçün 16 tondan artıq yanacağa ehtiyacı vardır. Amma bu təyyarənin 14,2 ton yanacaq tutumu olduğu üçün, bu uçuşu gerçəkləşdirə bilməz. Amma həmin quşlar 70 qram yağ işlədərək 4000 km uça bilirlər.

Sual: “Ağıl, zəka, şüur və s. kimi özəllikləri olmayan quşlar bunu necə edə bilirlər?”

Cavab: Allahın yaradılışı nəticəsində.

16. Hikmət və qayə dəlili:

Hər varlıqda spesifik bir qayə, bir məqsəd, bir fayda vardır. Halbuki nə maddə, bitki, heyvanlar aləmi, nə də əşya və hadisələrdə şüur və idrak mövcud deyildir ki, bu qayələr silsiləsi var ola bilsin.

Elə isə bu cansız varlıqlara bu proqramı kim yazmışdır? Cavab sadəcə hər şeyi bilən və hər şeyə sözü keçən varlıq ilə açıqlana bilər ki, o da Allahdır.

17. Yardımlaşma dəlili:

Yağışın torpağın imdadına, günəşin gözlərin köməyinə yetişmələrindən tut, ta havanın qanı təmizləməsinə qədər, bu aləm bir yardımlaşma hərəkəti ilə sanki dolub daşmaqdadır. Bu yardımlaşan tərəflər bir-birini tanımadan və bilmədən bu mərhəmətli işləri səbəblərə vermək məntiqsizlikdir. Bütün bunlar yalnız Allahın qurduğu sistemin hissəsidir.

18. Təmizlik dəlili:

Kainatdakı təmizlik və paklıq, başlı başına bir dəlil olaraq, bizə Quddus ismiylə isimləndirən bir Varlığı anlatmaqdadır. Torpağı təmizləyən bakteriyalar, böcəklər, qarışqalar və neçə-neçə yırtıcı quşlar, külək, yağış, qar, dənizlərdə buz kütlələri və balıqlar, planetimizdə atmosfer, kosmosda qara dəliklər, bədənimizdəki qanı təmizləyən oksigen və ruhumuzu sıxıntılardan qurtaran mənəvi əsintilər, həmişə Quddus ismindən xəbər verməkdədir, və o adın həqiqətindəki Müqəddəs Zatı göstərir.

19. Təbii istəklər dəlili:

Blez Paskalın yazılarında Allaha qarşı olan istəyin bütün insanlarda mövcud olması ilə bağlı iddianın şahidi oluruz:

“Bütün insanlar xoşbəxtlik axtarırlar. Bunda heç bir istisna yoxdur...

Bütün insanlar şikayət edir: şahzadələr, xidmətçilər, əsilzadələr, yaşlı, gənc, güclü, zəif, savadlı, savadsız, sağlam, xəstə -hər ölkədə, hər dövrdə, hər şəraitdə... Boş yerə ətrafındakı hər şeylə boşluğu doldurmağa çalışır, lakin həmin şeylərdən heç biri ona kömək etmir. Çünki bu sonsuz boşluq yalnız sonsuz və dəyişməz obyekt – Allahla doldurula bilər.”

Ən cahil insandan ən bilikliyə qədər hər insanda eyni tərzdə eyni həyat eşqi, qorxulardan xilas olmağa çalışma, məqsəd və xoşbəxtlik kimi istəklərin şahidi olmaq çox vaxt belə istəklərin olmasının nə qədər maraqlı olduğunu dəyərləndirilməsinin qarşısını alır. Halbuki hər insanda bu möhtəşəm fenomenlərə şahidlik etmək bunların dəyərini azaltmır, əksinə artırır. Qeyri-adini əldə etməyiniz üçün qüvvətli daxilə baxışla birgə, kainat haqqında ciddi fəlsəfi dəyərləndirməni birləşdirməliyik. Bizimlə eyni atomlara malik olan ağacda, torpaqda və suda olmayan belə istəklər nə üçün bizdə mövcuddur? Burada təbii istəkləri əsas götürərək teizmin leyhinə müəyyən arqument göstəriləcəkdir. Bu dəlil aşağıdakı kimi təqdim edilir:

1. Bunlar təbii və əsas istəklərimizdir.
 - 1.1. Həyat
 - 1.2. Qorxuların aradan qaldırılması
 - 1.3. Məqsəd
 - 1.4. Xoşbəxtlik
 - 1.5. Şübhədən uzaq məlumat əldə etmək
 - 1.6. Başqaları tərəfindən məlumat əldə etmək
2. Bir-biriləri ilə əlaqəli olsa da, bir-birindən dəyərli hesab edilən bu təbii və əsas istəklərin hər birinin ödənilməsi yalnız Allahın mövcudluğu ilə mümkündür.
3. Bu təbii və əsas istəklərimizin necə əmələ gəldiyini izah edəcək iki əsas alternativ fikir var:
 - 3.1. Bu istəklər materialist-ateistlərin tövsiyə etdiyi kimi, təsadüf və zərurətlə yaranmışdır.
 - 3.2. Bu istəkləri teizmin tövsiyə etdiyi kimi, Allah yaratmışdır.
4. Bəhs edilən fərqli təbii və əsas istəklərin hamısının (1-ci maddədəki) eyni ontologiyanı tələb etməsi (2-ci maddə); Allahın mövcudluğunun və bu istəkləri yaratmasının (3.2-nin), bu inancın yeganə alternativini mövqeyində olan materialist-ateizmdən (3.1.-dən) daha rəşional olduğunu göstərir.
5. Nəticədə, teizm materialist-ateizmdən üstün tutulmalıdır.

20. Fitri əxlaq dəlili:

Allahın varlığını fideist şəkildə (dəlilə ehtiyac duymayan iman yaşaması tərz) qəbul edən teistlərin kosmoloji və şüur dəlillərini bəs görərək bu dəlilə giriş etmədikləri tarixi faktdır. Daim ateistlərin məntiq xətalrı ucbatından, teistlərlə mübahisə mövzusuna çevirdiyi dəlillərdən biridir. (Tam ətraflı izah üçün Caner Taslamanın “Allahın varlığının 12 dəlili” kitabını internetdən pulsuz yükləyib oxuya bilərsiniz.) İndi isə qısa şəkildə açıqlama vermək istəyirəm:

Hər insandan doğuşdan gələn bir sıra əxlaqi xüsusiyyətlər vardır. Və bunun varlığının rəasional izahı yalnız və yalnız Allaha istinad edilən şəkildə əldə edilə bilər. Yəni bu Allahın bizə bəxş etdiyi özəlliklərdən biridir. Ortaya belə suallar çıxə bilər:

1) Əxlaqın təməli niyə təkamül ola bilməz?

Cavab: Təkamüldən hərəkətlə əxlaqın varlıq səbəbini açıqlamaya çalışmaq fəlsəfədə “genetic fallacy” deyilən genetik məntiq xətasına yol vermək deməkdir. Dolayısı ilə təkamül əxlaqa təməl ola bilməz.

2) Toplumlar arası əxlaqi müxtəliflik əxlaqın yoxluğuna dair dəlildirmi?

Cavab: Kələliyi yaxud insan öldürməyi toplum doğru bir şey kimi qəbul edərsə, yanlış olsa belə bu əxlaqın olmadığını isbat etmiş olmaz. Dolayısı ilə toplumlar arası əxlaqi fərqliliklər əxlaqın yoxluğuna dair dəlil ola bilməz.

İnsanlarda anadan olarkən sevgi, mərhəmət, fədakarlıq kimi doğru yaxud yaxşı sayılan və işgəncə, təcavüz, kin və s. kimi yanlış yaxud pis sayılan bir-birinə zidd əxlaqi xüsusiyyətlər vardır və bunun varlıq səbəbi və dəyəri, rəşadət şəkildə yalnız Allaha istinad edilərək alınə bilər. Çünki Allah olmadan mərhəmət və işgəncə arasında (mənalı) fərq ola bilməz. Və dolayısı ilə kimisə öldürmək ilə kiminsə həyatını xilas etmək eyni olacaqdır.

Daha ətraflı məlumat üçün: Enis Doko: Allah Felsefə və Bilim

21. Ağıl dəlili:

İnsanlarda heyvan və cansız varlıqlardan fərqli olaraq ağıl anlayışı vardır ki, niyə var olduğunu Allaha istinad edərək açıqlaya bilərik:

- 1) Mühakimə apara bilmək üçün zehində (başqa xüsusiyyətlərlə yanaşı) bu xüsusiyyətlər olmalıdır:
 - 1.1. İradə üçün lazım olan xüsusiyyətlər.
 - 1.2. Şüur və mənlilik üçün lazım olan xüsusiyyətlər.
 - 1.3. Doğru və səhv anlayışından istifadə etmək.
 - 1.4. Məntiqi nəticə çıxarmaq qabiliyyətinə malik olmaq.
- 2) Bütün bunların niyə var olduğunu teist paradikması ateist-materialist paradikmasına görə daha ətraflı və doğru şəkildə izah etdiyi üçün məntiqli olaraq teizm, ateist-naturalizmə seçim edilməlidir.

22. İradə dəlili:

Caner Taslamanın ətraflı şəkildə açıqladığı bu dəlili qısa şəkildə belə izah edə bilərəm:

- 1) Bir müddəaya (prinsipə) əsaslanma ilə əldə edilən nəticəni mühüm hesab edərək həmin müddəa (prinsip) rədd edilmir.
- 2) Hər hansı elmi fəaliyyəti həyata keçirmək yaxud fəlsəfi arqument irəli sürmək iradəmizin olması müddəasına əsaslanmır.
- 3) Heç bir elmi fəaliyyət və fəlsəfi arqumentlə iradənin mövcudluğu rədd olunmur.

Deməli müzakirəyə ehtiyac duymadan iradənin varlığı qəbul edilir və bunun mümkün rəşional tək açıqlaması vardır ki, o da Tanrıdır.

23. Şüur və mənlik dəlili:

İnsanı insan edən ən önəmli amillərdən biridə şüur və mənlikdir ki, belə təqdim edirlər:

- 1) İnsanların şüur və mənlik xüsusiyyətləri aşağıdakı xüsusiyyətləri əhatə etməklə mövcuddur.
 - 1.1. Haqqındalıq (aboutness), istiqamətlənmək
 - 1.2. Subyektivlik və təcrübi xüsusiyyətlər (qualia)
 - 1.3. Birlik

Bütün bu sadaladığımız xüsusiyyətlərin varlıq səbəbinin ideal açıqlamasını teizm verir ki, o da Allaha istinadən

əldə edilir. Yəni bu Allahın bizə bəxş etdiyi özəllikdir. Dolayısı ilə bir Allah vardır.

24. Tarix dəlili:

Doğru, yanlış fərq etməz insanın ağıllı vəziyyətə çatdığı andan etibarən daim mənəvi axtarış içində olması və bəşəri yaxud səmavi din, həyat tərzı və ya yaşam fəlsəfəsi formalaşdırması insan fitrətindəki inancın nəticəsidir. Bunun niyə var olduğu yaxud təzahür etdiyi isə yalnız Allaha istinadən açıqlana bilər. Deməli bu Allahın işidirsə, deyə bilərik ki, bir Allah vardır.

25. Quran möcüzələri dəlili:

Quranın möcüzəsi olduğu iddiasını irəli sürdüyümüz zaman inanmayan şəxslərin Quranın Şumer qaynaqları yaxud Yunanlardan kopyalandığı əks görüşü ilə rastlaşırıq. Bəs buna müsəlmanlar nə cavab verir? Quranın həqiqətən möcüzəsi varmı?

Cavab: Bunu böyük İslam alimi olan Dr. Zakir Naikin açıqlamasını qısa şəkildə təqdim etməklə demək istəyirəm. Bibliyanın Yaradılış bölümündə keçən dünyanın, gecə və gündüzün, bitkilərin günəşdən öncə yaradıldığı; dünyanın 6 period deyil (24 saatlıq) gündə yaradıldığı; ayın öz işığı olduğu kimi elmi səhvlərin Quranda düzgün formada verilməsi, Quranın Bibliya yaxud başqa mənbələrdən kopyalandığı yox eyni mənbədən yəni Allahdan gəldiyinə işarət edir.

Quran möcüzələrinə görə “Quran hiç tükenmeyen mucize” kitabını (internetdən ödənişsiz şəkildə yükləyib) oxumağınızı tövsiyə edərdim.

Bu dəlilləri növbəti hissələrdə daha ətraflı şəkildə izah edəcəm. Sadəcə bütün bunlar Allahın varlığı iddiası üstündə formalaşdığı üçün, Allahın varlığına bir dəlil kimi qiymətləndirməyin doğru olduğu qənaətindəyəm.

26. Peyğəmbərlər dəlili:

İkinci hissədə ətraflı şəkildə toxunacağım bu mövzu Allahın varlığı leyhində müzakirəsiz qəbul edilə biləcək arqumentlərdən sadəcə biridir. Çünki peyğəmbərlər vardır və eyni qanunları gətirmişdirlərsə, bu onların Allahdan mesaj aldıkları mənasına gəlir. Deməli bir Allah vardır.

Arqumentlərdən çıxan nəticələrə görə rasiona Tanrının
özəllikləri belə olmalıdır:

1. Kainatın yaradıcısı.
2. Yeganə və tək.
3. Ehtiyacsız.
4. Ölümün özünə yaxınlaşa bilmədiyi, daim diri qalan.
5. Materiya və məkandan asılı olmayan.
6. Zamandan asılı olmayan.
7. Hər şeyi ehtiva edən.
8. Hər şeyi formaya salıb, dizayn edən.
9. Hər şeyi görə bilən.
10. Hər şeyi eşidə bilən.
11. Dayanıqlı, sarsılmaz.
12. Sonsuz mülk sahibi.
13. Hər şeyə gücü yetən.
14. Ən üstün elmə sahib.
15. Hər şeyə qüdrəti çatan.
16. Bənzərsiz.
17. Ən hikmətli.

Qeyd: Bu hissədə Caner Taslamanın “Allahın varlığının
12 dəlili” adlı kitabından və Enis Dokonun “Ateizm
eleştirisi” adlı məqaləsindən istifadə olunmuşdur.
İstəyənlər internet üzərindən həmin məlumatları tam
pulsuz şəkildə əldə edə bilərlər.

2. ALLAHIN VARLIĞINI DƏRK ETMƏK NƏYİ DƏYİŞƏR?

Ötən hissədə Tanrının varlığını yetərincə sadə şəkildə müdafiə etdim. Daha ətraflı məlumat üçün Enis Doko və Caner Taslamanın çalışmalarına baxmağınızı tövsiyə edərdim. Arqumentlərin nə dərəcədə uğurlu olduğunu qiymətləndirməyi isə sizin öhdənizə buraxıram.

Sual: Bir Tanrı varsa, bu nəyi dəyişər?

Cavab: Öncəliklə demək istəyirəm ki, elmə əsaslanan arqumentlər Tanrının var olduğu iddiasının, olmadığı iddiasından daha doğru olduğunu dedi. Yəni fəlsəfi baxımdan Tanrının varlığı rasionaldır.

“Tanrının varlığı nəyi dəyişər yox, nəyi dəyişməz?” sualını vermək daha doğru olardı. Çünki Tanrının göndərdiyi din, bizim birbaşa həyatımıza əks olunur. Bizim şəxsiyyət kimi formalaşmağımızda bənzərsiz rol oynayır. Sadəcə xarakterimizə təsir etməklə qalmır, üstəlik bizə əbədi həyat olduğunu deyərək bizə böyük ümid, məsuliyyət və düşüncə tərzini bəxş etmiş olur. Çünki naturalist paradigmaya görə ölüm sonrası biz kainatın boşluğunda məhv olub gediriksə, bu teist paradigmasının tövsiyəsi ilə müqayisədə qane edici və cəlb edici deyil. Üstəlik insan fitrət baxımından əbədi həyatı, sevdiklərindən ayrılaraq məhv olmaqdan üstün tutur. Yəni, Tanrı bizim mənəviyyatımıza bənzərsiz bir işıq

saçır və həyatımızla bərabər düşüncələrimizə yaxşıya doğru müəyyən qədər dəyişiklik edir. Çünki Tanrının varlığını sadəcə bilmək ilə dərk etmək arasında böyük bir fərq vardır...

İndi isə Caner Taslamanın Tanrının varlığını dərk etməyin bizə və həyatımıza necə təsir etdiyi ilə bağlı düşünməyə sövq edici dəyərli sözlərini sizlərlə paylaşmaq istəyirəm:

“Niyə buraya gəldim? Buradakı varlığımın səbəbi nə? Hardan gəldim, hara gedirəm? Bunlar ola biləcək ən önəmli suallardır. Bizim soruşduğumuz bir çox suallar var gündəlik həyatımızda. Bizi o qədər məşğul edir ki. (Məsələn:) Mebelimin örtüyünü nə etməliyəm? Maşınının markası nə olmalıdır? Hansı ixtisası universitetdə seçəcəm? Necə biri ilə evlənəcəm? Dərslərimin nəticəsi nə olacaq?..

Həyatımız bəlli suallar soruşaraq, bəlli şeylər üzərində düşünərək, bəlli məsələləri həll etməyə çalışaraq, evimizi döşəməyə çalışaraq, həyat yoldaşı tapmağa çalışaraq, iş tapmağa çalışaraq, işdə daha yüksək bir maaş tapmağa çalışaraq, xarizma qazanmağa çalışaraq dolur. Və bir çox zaman bu ola biləcək ən önəmli sualları, fərqudə olmadan uzaqlaşdırıb, daha az önəmli olanları – dünyəvi bəsit şeyləri həll etməyi gözümüzdə böyüdərək, “Mebelim evimdə necə olacaq?” sualına sərf etdiyimiz bir vaxtı belə, bu suallar üzərində düşünməyə, buradakı həyatı təfəkkür etməyə xərcləmirik.

Allahın varlığına inanmadığımız zaman, adətən mən inanmayan insanı buna bənzədirəm: Ucsuz, bucaqsız çöldə qapqaranlıq bir quyunun içində qalmış, heç çıxışı olmayan biri qədər ümitsizlik içində. Heç bir yerə getməsi mümkün deyil, heç bir qidaya çatması mümkün deyil, heç bir sevdininə qovuşması mümkün deyil.

Amma Allahın varlığını anlamaqla, adətən bir yerdən bir Hablullah (Allahın ipi) gəlir (ki, Quran üçün Quranda işlədilən bir sifət) və bu quyudan insan çıxır, və Allah o Nur sifəti ilə bir yerdə yollarını aydınlaşdırır...

Axirət yoxdursa əslində, hər şey mənasızlığa gedəcəkdir. Bir anda qalxırıq və baxırıq dünyaya ki, dünyaya gəldiyimiz də, çox rəngli bir dünya: yüz minlərcə canlı çeşidi, ulduzları, planetləri ilə möhtəşəm bir göy üzü var. Böcəklərindən çiçəklərinə kimi, çox rəngli bir dünya. Qısacığı bir həyat var buna qarşılıq. Adətən qaranlıqda bir fənin yanması kimi. O fəner yananda hər şey aydınlanır, böyük bir nümayiş var. Bir anda sönür və hər şey gedir. Əgər ki, axirət olmasa bütün bunlar adətən mənasız olacaq...

Bizim ən böyük dərdimiz isə, əslində bütün insanların: yaxınlarımız bir-bir ölürək yox olur və bir gün bizdə yox olacağıq. Heç birimiz qalmayacağıq burada. Həyat çox gözəl: rəngli, musiqi, sənət, bir sürü heyvan və mənzərələr, sevgi, insanlar arasında rabitə var.

Amma bütün bunlarla bərabər, bir də ölüm var. Yaxınlarımız bir-bir ölməyə başlayır, biz daha həyatda ikən. Və bir gün bu sonun bizdə gözlədiyini bilirik.

Buradan (ən böyük dərdimizdən) bizi qurtaracaq güc ancaq çox böyük güclü, çox qüdrətli, hər şeyə sözü keçən bir güc ola bilər. Əgər bu kainatın yaradıldığını anlayırsınızsa, bax biz o gücü tapmışıq demək ki...”

Bundan başqa “Blez Paskalın bəhsi” deyilən bir arqumenti sizə təqdim etmək istəyirəm:

1. Tanrının var olması və olmaması mümkündür.
2. Əgər kimsə Tanrının varlığına inanırsa, bundan sonsuz qazançı çıxacaq və çox az itirəcəyi olacaqdır. Və tam əksinə...
3. Sonsuz qazançı və çox az itirəcəkli olmaq, sonsuz zərərli və çox az qazançı olmaqdan daha yaxşıdır.
4. Deməli Tanrıya inanmaq, inanmamaqdan daha yaxşıdır.
5. Əgər bir yol digərindən daha yaxşıdırsa, yaxşı olan yolu seçmək ağıllıdır.
6. Buna görə: Tanrıya inanmaq, inanmamaqdan daha ağıllıdır.

Buna zidd “Hansı dinin Tanrısı?” arqumenti irəli sürülür ki, bu Tanrıya inanmağın ağıllı seçim olduğu arqumentinə təsir etməz.

Bunun üzərinə Caner Taslamanın Allahı düşünərək həyatın əsl mənasını dərk etməyə sövq edici ikinci bir nitqini sizlərə təqdim etmək istəyirəm:

“Allahla heç maraqlanmayan bir kütlə var. Bunlar əslində, səssiz bir çığırtı olaraq bağırırlar mənə görə. Bu

səssiz çıxırtıda:

“Allah varmış-yoxmuş, mənə nə?” – deyir adətən.

Yəni bu “Allah varmış-yoxmuş, mənə nə?” demədən, bədən dili (hərəkətləri) ilə deyən bu kütlə, ümumiyyətlə dünyada xarizma sahibi olmağı, qarşı cinslə gözəl bərabərliklər yaşamağı, para-pul sahibi olubda dünyadan daha çox həzz almağı, dünyada yəni, belə xarizma, cinsəllik, həzz kimi hədəfləri həyatın ən təməl hədəfləri olaraq görürlər. Və bu təbii ki, İslamın, dinin qoyduğu hədəflərə görə çox kiçik hədəflərdir. Belə yaşayanlar adətən sonsuza qədər dünyada yaşacaqmış kimi, ölüm yoxmuş kimi yaşayırlar. Bu hədəflərə o qədər fokuslanırlar ki, xarizma sahibi olmaq üçün bir çox kimsəni əzmək üçün hazır olurlar. Tamamilə həyatları bir kariyera fokuslu olur. Və yaxud da, qarşı cinsdən birini əldə etmək fokuslu olur, bütün plan və layihələri. Daha çox pul əldə edərək daha çox həzz əldə etmək fokuslu olur hədəfləri...

Bu fokuslu olarkən həmin kimsələr, elə cümlə sərf etməsələr də, əslində “Allah varmış-yoxmuş mənə nə?” deyirlər bir növ. Heç maraqlanmırlar. Allahın var olub, olmamasını gündəmlərinə belə almırlar.

İlk anlatılması gərəkli olan şeylərdən birisi, əslində Allah varsa, bunun hər şeydən daha önəmli olduğudur. Allahın varlığının hər şeyi kökdən dəyişdirəcək bir mövzu olduğu.

Həyatın sxemini, bir də ölümün heç zarafatı olmayan, ola biləcək ən ciddi bir mövzu olaraq qarşımızda durduğunu onlara anlatmağımız lazımdır.

Mən məsələn, buna bənzər bir tablo ilə hadisəni nəql edirəm: “Deyirəm özünü düşün. Ananın bətnində bəlli bir müddət qalmaq ilə həyat hekayən başlayır. Dünyaya bir gəlirsən zəif, diqqətə möhtac. Ondan sonra uşaqlıq mərhələsi, ondan sonra qarşı cinslə bəlli bərabərliklər – evliliklər. Öz uşaqlarının olması deyərkən yaxınlarının bir-bir ölməsi. Ən sonda səndə vəfat edirsən. Ondan sonra sənin sevdiiyin uşaqlarında, səndən sonra vəfat edir.

Bu mənzərənin içərisində, bu dünyadakı hədəflərin, fokusların, hansının önəmi ola bilər. Bax bir anda gözüni açdın dünyaya. Yüz minlərcə canlı çeşidi var. Rəngarəng dünya. Hamısı çox gözəl və üst səviyyəli. Eşidirik, görürük, dad alırıq, qoxluyuruq hamısı bir-birindən üstün. Fəqət bir anda: “PAT!”. Ölüm gəlib, hamısı tamam deyir. Həm sevdiklərin, həm səni dayandırır.

Bu mənzərə içərisində “Mən nəyəm və bu hal nəyin nəsidir?” deməyin lazımdır. “Hardan gəldim, hara gedirəm?” suallarını soruşmağın lazımdır.

Bunlardan daha önəmli bir sual yoxdur!”

3. 40 ATEİST VƏ DEİST İDDİALARINA CAVAB VƏ 20 SUAL

Teizmə alternativ ola biləcək ən çox yayılan 2 fəlsəfi görüş olduğu qənaətdindəyəm:

1. Ateizm
2. Deizm

İlk öncə bu fəlsəfi görüşlərin irəli sürdüyü arqumentlərin bəzilərinə cavab verərək, irrasional olduğunu izah və isbat etmək istəyirəm.

Kainat var olduğu müddətcə məntiqli yada məntiqsiz, Allah barəsində suallar yarana bilər. Suallar yarandığı kimi, düşünüb, araşdırıb cavabını tapmaqda mümkündür. Sadəcə ilk olaraq Allah barədə düzgün məlumatla sahib olmaq (Allah termininə hansı xüsusiyyətləri yükləyəcəyimizi bilmək) sonra isə düzgün düşünməyi (məntiq yürütməyi) öyrənmək lazımdır.

40 ateist və deist iddiasına cavablar:

İddia 1: Hər şeyi Allah yaradıbsa, Allahı kim yaradıb?

Cavab: Bu sual “Gülün qoxusu neçə litrdir?” yaxud “Hər şeyi su isladırsa, suyu nə isladır?” sualı kimi yanlıştır. Çünki Allah yaradılan deyil, yaradandır. O yaradılma özəlliyinin var olma səbəbidir.

Nəyinsə nəticəsində ortaya çıxan şeylərin bir yaradıcıya (niyə var oldu açıqlamasına) ehtiyacı vardır. Kainat “Big Bang” nəticəsində yarandığı üçün yaradıcıya ehtiyacı vardır. Allah isə zaman və məkanı yaradandır.

Materiyadan asılı deyil. Nəyinsə nəticəsində var olmamışdır. Zamandan asılı olmadığı üçün bir yaradıcıya ehtiyacı ola bilməz. O, Quranın dediyi kimi hər şeyin əvvəli və axırıdır.

İddia 2: Allah edə bilməyəcəyi şeyi, edə bilərmimi? (Məsələn: Allah qaldıra bilməyəcəyi daşı, yarada bilərmimi? Yarada bilərsə, qaldıra bilərmimi?)

Cavab: Bu cür iddialar məntiqən xətalı suallardır. Amma cavab vermək lazım gələrsə, bütün məntiq qanunları Allahın təbiətindən qaynaqlandığı üçün, istərsə məntiq qanunlarını bir kənara qoyaraq, məntiqimizin xətalı deyə qəbul etdiyi şeyləri məntiqli bir şəkildə edə bilər deyə cavab verməliyik. Nəticə etibarı ilə Allah hər şeyi etməyə qadirdir. İstərsə edə bilməyəcəyi şey yoxdur.

İddia 3: Allah varsa, kainatda niyə kaos var?

Cavab: Kainatda kaos olduğu danılmaz. Amma kaosla birgə həssas nizamlanmalarda vardır. Məsələn bizim kainatımızın indiki halda olması, çox dəqiq tənzimlənmələrə bağlıdır. Və kaosun olması, Allahın olmadığı nəticəsini verməz. Çünki Allah kaos ehtiva edən kainat, dizayn edə bilər. Və bu heçdə pis görünür. Nəticə etibarı ilə deyə bilərik ki, Allah kainatda kaosla yanaşı mükəmməl tarazlıq yaratmışdır. Və var olan elmi həssas nizamlanmalara dair elmi faktlar, Allahın varlığını məcbur qılır.

İddia 4: Təqdimatı gərəyi, varlığı görünən yaxud sınaq nəticəsində belli olmayan bir varlığın yoxluğunu sübut etməyə çalışmaq mənasızdır. Buna görə ateizm Allahın yoxluğunu sübut etmək məsuliyyəti daşımır.

Cavab: “İsbatın yoxluğu, yoxluğun isbatı demək deyildir.”: Karl Saqan

Əgər Allahın olmadığını iddia edən fəlsəfi görüş mövcuddursa, obyektiv olaraq Allahın varlığını iddia edən paradıqma qədər, isbat öhdəliyi ilə yüklənməlidir. Allahın yoxluğunu İslama, deizmə, yaxud xristianlığa hücum edərək yox, Allahın yoxluğunu isbat edən arqumentlər vasitəsi ilə müdafiə etmək məqbul hərəkətdir. Buna görə ateizm Allahın yoxluğunu bilə bilmərik deyirsə, aqnostisizmə çevrilər. Amma bu yenə teizmə alternativ ola bilməz.

Ateist öz görüşünü rasional olaraq müdafiə edəcəksə:
“Tanrının varlığı ilə keçərli dəlil yoxdur”, – deməkdən
artığını etməlidir. Ateist Tanrının var olmadığını
göstərən dəlillər ortaya qoymalıdır!”: Uilyam L. Kreyq

İddia 5: Mən 4300, sən isə 4299 dini inkar edirsən. Buna
görə bizim aramızda, ciddiyyə alınası qədər fərq yoxdur.
Səndə ən azı mənim qədər ateistsən.

Cavab: Bu illərnən uşaq həsrəti çəkən ailəyə sizin
məndən sadəcə bir uşaq fərqliniz var, nəticə etibarı ilə
sizlə bizim aramızda fərq yoxdur, demək qədər
absurddur.

Çünki 1 ədədi işlənmə yerindən asılı olaraq heç də
azımsanacaq qədər kiçik deyil. Üstəlik söhbət dindən
gedirsə.

İddia 6: Kainatın indiki formada olması tamamilə təsadüf
nəticəsidir və bizim piratlardan təkamül yolu ilə əmələ
gəlməyimiz (Təkamül) nəzəriyyəsi Allahın yoxluğunu
isbat edir.

Cavab: Kainatın indiki dizayn və nizama sahib olmasını
təsadüfə bağlamaq, fəlsəfi baxımdan irrasiionaldır. Bunu
yalnız Allaha qarşı qapalı (önyargılı) zəhinlə düşünən
insanlar iddia edir. Elm bunun təsadüfən var olmayacaq
qədər kiçik ehtimal olduğunu deyir. Və bizim Təkamül
nəzəriyyəsinə uyğun olaraq piratlardan gəlməyimizi

iddia etmək, heç də Allahı inkar etmək üçün lazımı zəmin yaratmır. Çünki təbiətdəki qanunlar Allahın yoxluğunu göstərməz. Əksinə bir (işləyən) qanun varsa bu qanun qoyanı tələb edir. Çünki ağılsız və şüursuz atomlar öz-özünə həm iş görən, həm də işi gördürən ola bilməzlər. Bu “Yaradılanın yaradıcısı öz cinsindən ola bilməz” düşüncəsinə ziddir. Yəni Təkamül doğru olsa belə, Allahı inkar etməyə yox, Allahın qoyduğu qanun kimi qiymətləndirilməyə yönləndirilməlidir. Çünki rəşadətli olan budur.

İddia 7: “Big Bang”in baş vermə səbəbi çoxlu kainatlar, açılıb qapanan kainat və s. teoremləri ilə açıqlana bilər. Buna görə Allaha ehtiyac yoxdur.

Cavab: “Big Bang”in səbəbi çoxlu kainatlar teoremi yaxud başqa bir teoremlə açıqlanmaya qalxılırsa, əvvəla bunun sadəcə bir iddia olduğunu demək lazım gəlir. Çünki bu isbat edilə bilməz. Doğru olduğunu zənn etsək belə, bu Allahı inkar etməyə səbəb vermir, çünki, Allah bu kainatı yaradan olduğu üçün o kainatları da yaradan olar. Nəticə etibarilə deyə bilərik ki, bu tip teoremlər yetərincə uğurlu deyil.

(Daha ətraflı şəkildə fizik və filosof olan Enis Dokonun açıqlamalarına baxa bilərsiniz).

İddia 8: Deyək ki, Allah var. Bəs niyə sadəcə bizə görə bu qədər zəhmətə girib bu böyüklükdə kainatı yaratdı? Düz dünya üstündə qübbə, yaratması bəs etməzdi?

Cavab: Bunu belə açıqlamaq olar: Günəş işıq saçdığı üçün, günəş adlanır. Yəni Allah ən gözəl yaradılışa sahib olduğu üçün, Allah adlanır.

Məsələn: Bülbül oxusada, oxumasada bülbüldür. Amma oxumağı, onun bülbül olmasına məna gətirir. Yəni Allah, yaratmaq qabiliyyəti olduğu üçün yaradar. Əgər yaratmasa idi, qabiliyyətinin mənası qalmazdı.

Nəticə etibarı ilə deyə bilərik ki, ateistlər irrasional inanclarında təkid edirlərsə, Firon kimi qarşısında əsanı əjdahaya çevirən Musanın təbliği kimi teistlərin açıqlamaları da faydasızdır. Yəni bütün iddialara cavab verilsə belə, iman gətirməyə qarşı olan zehinə sahib insanın özü bunları görmək istəmirsə, iman gətirməsində mümkün deyil.

İddia 9: İnanmaq yox, bilmək istəyirəm.

Cavab: Ruhların, cinlərin, əxlaqın və gözəlliyin elmi şəkildə isbatı olmaması bunların yoxluğunu qəbul etməyə səbəbiyyət vermədiyi kimi, Allahın varlığında elmi şəkildə isbat edə bilməmək, Allahın yox olduğu mənasını vermir. Bu kainatın sonu olmadığı üçün kainatın sonu olmayacağına inanmaq kimidir. Biz $\sqrt{2}=1.4$ etdiyini təbiətdə nəyəsə baxaraq, müşahidə apararaq yaxud laboratoriyada sınaq keçirdərək sübut edə

bilmərik. Bu onda $\sqrt{2}=1.4$ olmadığı mənasını verir bizə? Əlbəttə ki, xeyr.

Enis Doko: “Elm səbəbləndirilmiş inanacdır”

Allahın varlığı elmi deyil fəlsəfi iddia olduğu üçün, yetərincə düşünülmüş arqumentlər irəli sürə bilərik. Və bunun doğruluğunda yalnız düşünərək ölçə bilərik. Yəni Allahın varlığını düşünərək bilmək olar. Üstəlik Allahın varlıq səbəbi kənardan yaxud başqa səbəblərdən olmadığı üçün, varlıq səbəbi öz təbiətindən gəldiyi üçün varlığı elmi şəkildə isbat edilə bilməz. Belə mövzular fəlsəfənin sahəsinə aiddir.

İddia 10: Allah edəcəyimiz hər şeyi bilirsə, niyə bizi yaratdı?

Cavab: “Anadan gəlmə görmə əngəlli olan bir insanın rənglər haqqında doğru məlumatı ola bilməyəcəyi kimi, bizimdə hər şeyi bilən Tanrı barəsində tam dəqiq və doğru fikrimiz ola bilməz”: İsaak Nyuton

Demək istəyirəm ki, bu sual “Allah və Zaman” kateqoriyasına daxil edilə biləcək suallardandır. Yəni bizim sonsuzluğu bilib dərk etmədiyimiz kimi, Allahı bilsək də, olduğu kimi tam təfərrüatı ilə dərk etməyimiz, zehnimizə görə mümkün deyil. Bu suala müxtəlif fərziyyələrlə cavab vermək olar. (Ətraflı cavab üçün Enis Dokonun videolarına baxmağınızı tövsiyə edirəm.)

Allah bizim cənnəti və cəhənnəmi qazanmağımızı istəyir. Çünki obyektiv olan rəftar tərz-i budur. Əgər birbaşa cənnət və cəhənnəmə yerləşdirmə baş versə idi, onda cəhənnəmlik insan haqlı olaraq Allaha subyektiv yanaşma tərzinə görə şikayət etmək haqqına sahib olardı. Bu isə Allahın ədalətli olmadığını göstərirdi. Amma Allah bizi imtahan edib, nəticələrimizə uyğun olaraq bizlə rəftar edərsə, bu yetərinə obyektiv yanaşma sayılır.

İddia 11: Allah özünə həmd (şükür və tərif) edilməsini istəyir deyə eqoistdir.

Cavab: Əgər seçim olarsa, şəxsin mən deyə cümləyə başlaması eqoizm əlaməti olaraq qəbul edilə bilər. Amma Allah tək olduğu üçün, həmd edilməsini istəməsi eqoizm yox, doğrunu söyləməyimizi istəməsidir. Yəni Allah biz 1000 dəfədə “Allahu Əkbər” desək də, Allah ən ucadır. Bunun ona təsiri olmaz. Amma bizə psixoloji təsiri olar ki, buda gündəlik həyatımıza yansır. Və bizim passiv yaxşıdan, aktiv yaxşıya çevrilməyimizə səbəbiyyət verir.

İddia 12: Allah varsa, pisliklər niyə var? Allah varsa niyə Afrikadakı uşaqlar ac qalır? Yaxud uşaqlar təcavüzə uğrayır? Allah niyə buna qarşı çıxmır?

Cavab: Bu tipli suallar çox sıx rastlanan suallardandır. Qısa cavab vermək lazım gələrsə, Allah bu dünya kimi axirətidə yaradacaq olandır. Bu dünyada edilən pis əməllərin cəzasını Qiyamət saatında verəcək deyər,

Allahın bu dünyada pisləklərə yol verməsi, Allahın varlığı iddiasını aradan götürmədiyi üçün boş və mənasız iddiadır. Çünki Allah, bizə pis əməllər etmək üçün seçim haqqı verməklə müstəqil iradəmizi işlətməyimizə icazə vermişdir. Və göndərdiyi dinə uyğun həyat keçirdərək pis əməlləri qadağan, yaxşı əməlləri tövsiyə etməyimizi istəyib. Əgər pis əməllərimizə müdaxilə etsəydi, bu digər insanların haqqına girmək sayılardı. Və yaxşı əməllər, pis əməllər varsa mənalı olar. Pis əməllər olmazsa, yaxşını pislə müqayisə etməkdə olmaz və varlığı mənasız olar.

İddia 13: Allah insanı niyə imtahan edir?

Cavab: Allah imtahana tabe tutmaq qabiliyyətinə sahib olduğu üçün bizi imtahan edər. Yəni imtahan etməsinin səbəbi imtahan etmək qabiliyyətinin olmasıdır. Bundan başqa Allah Zariyat surəsi 56-ci ayədə: “Mən cinləri və insanları yalnız mənə qulluq etsinlər deyər yaratdım” deyir. Bundan başqa Mülk surəsi 2-ci ayədə: “Əməl baxımından hansınızın daha yaxşı olduğunu sınamaq üçün, ölüm və həyatı yaradan Odur” deyilir Quranda.

İddia 14: Sən müsəlman bir ölkədə doğulduğun üçün müsəlmansan. Başqalarının günahı nədir bəs?

Cavab: Allah bizlərə peyğəmbərlər göndərmişdir. Və həmin peyğəmbərlər, insanları düşünə biləcəyi qədər zaman ərzində doğru yola dəvət etmişdirlər. İndi də,

internetin və texnologiyanın bu qədər inkişaf etdiyi dövrdə insanların sorğulamaq üçün yetərincə şəraitı vardır. Və bu şəraitı olub, buna vaxtı olan insanlar Allah və din barəsində sorğulama aparmırlarsa bu artıq onların öz günahı sayılır. Hər halda hər kəs özü Allaha cavab verəcək. Yəni obyektiv sorğulamaq lazımdır sadəcə.

İddia 15: Yaxşı əməlləri olan ateist cəhənnəmə niyə getməlidir?

Cavab: Kimin cənnətə yada cəhənnəmə gedəcəyini tam əminliklə deməyə bizim səlahiyyətimiz çatmaz. Amma Quranda (Nisa s. 116-cı ayə) Allahın bağışlamayacağı tək günah sadəcə şirk olduğu bildirilir. Yəni Allaha şərik qoşan şəxs cənnətə gedə bilməz deyə bilərik.

Sual: Niyə?

Cavab: Təsəvvür edin ki, siz kiməsə hotelinizi əmanət edib gedirsiniz. Deyirsiniz ki:

“Bu gün gələcək qonaqlara hotelin mənə məxsus olduğunu de, sonra isə hoteldən istifadə edə bilmələri üçün, icazə və izahat ver. Hotelin sahibi mən olduğumu onlara mütləq bildir. Çünki, bu mənim üçün önəmlidir.”

Amma həmin adam, bunu bilərəkdən demir. Hoteli öz mülkü kimi təqdim edib, yaxşılıqları öz adına çıxarır. Bu insan yaxşı əməl sahibi kimi görünə bilər, əslində riyakar və yalançıdır. Onun etdiyi pislik yaxşılığını kölgədə qoyur. Buna görə ona mükafat yox cəza düşür.

Eynən dindədə belədir. Əgər ‘Bu kainatın niyə var olduğu?’, ‘Niyə yaşadığın və niyə yaradıldığın?’ kimi ola biləcək ən önəmli mövzulara toxunmadan yaşayırsansa, Allaha və özünə qarşı laqeydlik etmiş olursan ki, bu böyük günahdır. Çünki Allaha qarşı edilmiş hörmətsizlikdir.

Əgər yaxşı əməllərlə dolu həyat yaşayırsansa, bu cəhənnəmin ən pis yox, daha az əzablı olacaq yerə düşməyinə səbəb verər.

Əgər ateist araşdırdığını iddia edərsə ateist qalmasının 2 səbəbi ola bilər:

1. Araşdırması yetərli olmaması.
2. Arqumentlərə subyektiv yanaşması.

Çünki həqiqət Allahın var olduğudur. Hər halda Allah, hər şeyi nəzərə alacaq və ona görə rəftar edəcəkdir.

İddia 16: Qismətimiz yazılıbsa, müstəqil iradəmiz varmı? Hər şeyin necə olacağı bəllidirsə, cəhənnəmə niyə atılırıq?

Cavab: Quranda İsra surəsi 13-cü ayədə və Nəcm surəsi 39-cu ayədə insanın talehinin öz söylərinə bağlı olduğu bildirilir. Yəni İslam dinində sənin söylərin qismətinə bağlıdır düşüncəsi yanlışdır. Əgər bizim qismətimiz öncədən, bizdən ayrı yazılmış olsaydı bizim müstəqil iradəmizin varlığının mənası olmazdı. Allah bizi bizdən yaxşı tanıdığı və zamandan asılı olmadığı üçün, hər an

hər şeydən xəbərdardır. Və bunu (bizim nə edəcəyimizi) öz əzəli elmi ilə bilir. Yəni Allah yazdı deyə olmur. Allah bilir deyə yazır. Qiyamətə qədər nələr olacağı bəlli idi. Amma kimin hansı rolda çıxış edəcəyi, cənnət yoxsa cəhənnəm əhli olacağı tamamilə özünə buraxılmışdır ki, həyatın varlığının mənası olsun.

Və sonda deyə bilərik ki, hər kəs şüurlu şəkildə, bilərəkdən etdiyi əməllərə görə Allah qarşısında cavabdehlik daşıyır.

İddia 17: Tanrı hər şeyi bilirdisə (kimin hara gedəcəyini, keçmiş və gələcəyi) kitab, peyğəmbərlər göndərməyinin mənası nə idi?

Cavab: Əgər peyğəmbərlər və kitablar gəlməsə idi, bizim xəbərdar olmadığımız bir həyatda imtahana tabe tutulmağımızın məntiqi olardımı? Allah bizə xəbərdar edən göndərməklə, bizi doğru yola yönləndirir. Buda bizə niyə müstəqil iradə verildiyini bir daha izah edir.

İddia 18: Qurana görə bəzi insanların qəlbi möhürlənmişdir. Belə insanların (ateistlərin və s.) cəhənnəmə getməyinə səbəbkar Allah deyilmi?

Cavab: Allah insanın durduq yerə qəlbinə möhürləməz. İnsan özü dindən, Allahdan üz çevirib, hər şeyi kənara atırsa, bunda Allahın günahı nədir? Bu bir insanı güllələyib günahı ölüm mələklərində görmək qədər

absurddur. Yəni insan öz zəhnini dinə bağlamışsa Allahın qəlbi möhürlədiyi dediyimiz şey Allah şəxsin şüurlu seçiminə obyektivlik olsun deyə müdaxilə etmədiyi üçün baş verər. Çünki heç kəsi məcburən dinə yönəltmək olmaz. İstəyən araşdırıb yolunu tapar. İstəməyən də laqeydlilik edib nəticəsinə qatlaşar.

İddia 19: Bəs ömrü boyunca İslamla tanış olmayanın günahı nədir?

Cavab: Buna Quranda Musa peyğəmbər ilə Fironun dialoquna nəzər yetirməklə açıqlıq gətirmək istəyirəm:

“Firon dedi: “Bəs əvvəlki (peyğəmbər görməyən) nəsillərin halı necə olacaq?”

Musa dedi: “Onlar haqqındakı bilgi Rəbbimin yanında olan bir Kitabdadır. Rəbbim nə xəta edir, nə də unudur!””:Ta Ha surəsi 51-52-ci ayələr.

Əgər bir insan Qiyamətdə əzab görəcəksə, bunun üçün 2 şey olmalıdır:

1. Allahın mesajından xəbəri.
2. Bu mesajın üzərində təfəkkür edib, dərk edə biləcəyi qədər zaman.

Əgər insanın dindən xəbəri varsa və əhəmiyyət vermirsə, qiyamət günü cəhənnəmlik olması ədalətlidir.

İddia 20: Niyə müsəlman ölkələri aclıqdan əziyyət çəkir və savadsız qalmışdır?

Cavab: Bu gəlmiş keçmiş bütün alimləri ateist hesab etmək qədər absurddur. (Məntiq baxımından bir şeyin doğruluğu tərəfdarlarının sayı yaxud fikrin qədim olması ilə ölçülə bilməz.) Əgər insanlar aclıqdan əziyyət çəkirsə bu onların öz günahıdır. Allah bizə zəkat deyilən sistem əmr etmişdir ki, insanlar riayət edərsə, aclıq aradan qalxar. Allahın qanunlarından uzaqlaşaraq pis vəziyyətə düşmək və bunda Allahı günahlandırmaq cahillikdir.

İddia 21: Tanrı əgər varsa, bizdən bütün varlığının sübutlarını niyə gizlədir? Bizlə oyunmu oynayır, haşa?!

Cavab: Bu fikri teizmin dəlillərindən qətiyyəən xəbəri olmayan şəxs deyə bilər. Allahı gözlə görməyə çalışmaq, və bunu Allahı inkar etmək üçün argument hesab etmək Allahdan xəbərsizliyi xəbər verir.

İddia 22: Elm kainatın var olduğunu açıqlaya bilər deyə Allaha ehtiyac yoxdur.

Cavab: Elm əksər hallarda “Necə?” sualına cavab verir. “Niyə?” sualına cavab vermək isə böyük ehtimalla fəlsəfənin işidir. Kainatın var olduğunu “Big Bang” açıqlayır. Amma bu elm sahəsinin cavabıdır. Niyə “Big Bang” baş verdi? Suallına cavabı fəlsəfə, Allah istədiyi üçün cavabını verir. Yəni elm və din bir-birilə nə

əlaqəsiz, nə də ziddidir. Elm dinlə uzlaşır və elmin inkişafı dinin güclənməsinə səbəb olur. Çağdaş elm və endirilən din heç vaxt zidd olmamışdır. Əksinə bir-birilə iç-içədir.

İddia 23: Kainat özlüyündən yəni, heçlikdən çıxmışdır. Buna görə Allaha ehtiyac yoxdur.

Cavab: Yoxluq deyə bir şey aşkar edilməmişdir. Və yoxluq belə yox ikən, nə olur ki, kainat çıxa bilər? Ateistlərin heçlik deyə adlandırdıqları “kvant vakuum” boş havadır. Ateistlər bu iddia ilə “söz oyunu cəfəngiyyatı” etməklə məntiq xətasına yol verirlər. Özlərindən yeni şey uyduraraq özlərini haqlı çıxarmağa çalışırlar.

Fəlsəfədəki yoxluq anlayışını Aristotel: “Yoxluq qayaların xəyal etdiyi şeydir” deyərək tərif etmişdir. Elmi baxımdan yoxluq deyə biləcəyimiz şeyin heç bir özəlliydə olmamalıdır. Halbuki Kraussun yoxluq dediyi şey bir fiziki sahədir və ölçülə biləcək özəllikləri, dalğalanmaları və s. vardır. İş bu yerdə ikən, niyə buna yoxluq deyil “kvant vakuumu” deyirik?

Bu iddia Lourens Kraussa aiddir. Və fəlsəfi baxımdan xətalıdır.

İddia 24: Ateizm bir inanc deyildir.

Cavab: Xeyr, inancdır. Din olmasada bir inancdır. Tanrının yoxluğu inancına sahib olmaq ateist olmaq deməkdirsə, şüursuz və cansız varlıqlardamı ateizm inancına sahibdir? Cavab: Xeyr. Çünki heç bir görüşə sahib olmayan varlıqlara, ateizm görüşünü yükləmək üçün əvvəla bir şüur yükləmək lazımdır.

Bəzən də insanlar ateist olmaqla özlərini elmlı və mədəni hesab edirlər amma bu xətalı görüşdür. İnanca sahib olmaqla, elmlı və mədəni olmaq fərqli şeylərdir.

İddia 25: Uşaqlar doğularkən ateist doğulur, valideynləri onu dindar edir.

Cavab: Heçdə elə deyil. İnsan doğularkən heç bir inanca sahib olmur, ateizmdə daxil olmaqla. Zamanla insana bu inanclar inşa edilir. Və insanın genində “Tanrını axtarma geni” deyilən özəllik vardır ki, insanı Allahı axtarmağa sövq edir. Buda insanların Allahla bağlı axtarışlarının onlara inşa edilmiş olan özəlliklərdən qaynaqlandıqlarını bilməlidirlər ki, bu gendə öz-özünü inşa edə bilməz hər halda.

İddia 26: Dinlər savaş kimi dünyadakı pisləklərin qaynağıdır. Dinlər olmasa idi, dünya daha yaşanılan yer olardı.

Cavab: Savaşların səbəbi insanların dindar yox dinsiz olmasıdır. Aparılan tədqiqatlarda tarix boyunca dinə görə baş verən savaşların, ümumi savaşlar içində sadəcə 0,07%-i dinə görə olmuşdur. Məhəmməd peyğəmbərin dövründə baş verən savaşların xarakteridə özünü müdafiədir. Bir toplumun üstünə hücumə keçilərsə o toplumun özünü müdafiə üçün savaşmaması məntiqsizdir. Yəni bu iddia dinə atılan böhtanlardan biridir.

İddia 27: İsa və Məhəmməd peyğəmbərin yaşadığına dair heç bir dəlil yoxdur və uydurmadır.

Cavab: Bu iddia çox cılız və gülüncdür. 'Zeitgeist və Religulous' kimi populyar nonteist filmlərin yaydığı bu boş iddialar sadəcə gülüş doğura bilər. Bunu deməklə onların necə bir fakt tələb etdiklərini öncə bilmək lazımdır: video rolük, doğum haqqında şəhadətnamə yaxud başqa bir şeymi? Bu iddiaların sahibləri həvəskar ateist tarixçilər olur ki, burada ciddiyyə almaq mənasızdır.

İsa peyğəmbər barəsində xristian olmayan Takitus və İosif tarixçilərin əsərlərini incələmək, hətta xristianlıqdan nifrət edən Takitusun İsanın Tiberiyus zamanında Ponti

Pilat deyilən tarixi şəxs tərəfindən cəzalandırıldığını qeyd etdiyini görmək fakt olaraq bəs edir.

Daha detaylı şəkildə öyrənmək istəyənlər üçün “Bart Ehrman – Did Jesus Exist?” adlı kitabı və ateist tarixçi Tim O’Nil tərəfindən yazılan “An Atheist Historian Examines the Evidences for Jesus Part 2” başlıqlı yazını oxumalarını tövsiyə edirəm.

Məhəmməd peyğəmbərin var olduğu ilə bağlı araşdırma aparma istəyənlər üçün isə “Robert G. Hoyland – Seeing Islam As Others Saw Islam” kitabını tövsiyə edirəm.

İddia 28: Dini mətnlərdə dinozavr, mamont, pinqvin və s. kimi canlıların keçməməsi onlardan xəbərsiz insanların bu kitabları yazdığını sübut edir.

Cavab: Dini kitablara Google münasibəti göstərmək cahil yanaşma tərzidir. Bir şeydən bəhs edilməməsi ondan xəbərsiz olduğu mənasını verməz. Məsələn: Məhəmməd peyğəmbərin yaşadığı ərazidə əqrəblər geniş yayılısada onlara heç bir istinad yoxdur. İndi bu, Allahın əqrəbdən xəbərsiz olduğu fikrinimi verir? Xeyr. Çünki, riyaziyyat dərində çin dilini keçmək məntiqsiz olduğu kimi, dinə heç bir aiddiyyatı olmayan mövzularında dini mətnlərdə keçməsi məntiqsizlik olardı. Quranda keçən dəvə, arı, qarışqa kimi heyvanlara istinad etmələr, yalnız düşünməyə sövq etdiyi üçün işlədilmişdir. Kosmoloji fenomenlərdə həmçinin.

İddia 29: Elm adamlarının çoxu ateistdir və din adamları axmaqdır.

Cavab: Bu iddianın əslində, ciddiyyə alınmaması lazımdır amma sıx təkrarlandığı üçün toxunmaq istədim. “Pew Research Center” (Pew Araşdırma Mərkəzi) araşdırmalarının nəticələrinə görə dünyada:

1. Ateist elm insanları – 41%
2. Tanrı yaxud bir növ üstün gücə inanan elm adamları – 51%-dir.

Yekun olaraq çağdaş elmin ortaya çıxmasına töhfə vermiş adamlarından tut, son yüz il içində Nobel mükafatı alan elm adamlarına qədər inanca sahib elm adamları həmişə olmuşdur. İndi isə məşhur teist alimlərdən bir neçəsinin adını qeyd etmək istəyirəm:

1. Albert Eynşteyn
2. İsaak Nyuton
3. Çarlz Darvin
4. Rene Dekart
5. Verner fon Braun
6. Xarəzmi
7. Nəsirəddin Tusi
8. Bəttani
9. Biruni
10. Nikolay Kopernik

İddia 30: Çox tanrılı dinlər 7000, tək tanrılı dinlər isə 4000 ildir var. İnsanlığın yaşı isə 200000 ildir. Tanrının insanlara din göndərməsi üçün bu qədər gözləməsi gülüncdür.

Cavab: Bu rəqəmlər heç bir sağlam qaynağa əsaslanmır. Dinlərin isə tam şəkildə tarixini bilməyin bir yolu yoxdur. Çünki ən qədim yazı sisteminin sadəcə 6600 illik olmasıdır. Çində 6600 illik olduğu təxmin edilən “Jihau Simvolları” deyilən yazılar, Şumerlərdə isə “Şumer Kitabələri” deyilən 5000 illik yazılar vardır. Bu yazı və simvollar isə hansısa dinin olub olmaması ilə bağlı sübut deyil.

İbrahimi dinlərə görə ölünü basdırmaq ənənəsi var idi. Ən köhnə insan məzarının yaşı isə 100000 illik olduğu bilinir. Bu İbrahimi dinlərdən qalan bir ritual ola bilər.

Zaman mövzusunə gəldikdə isə, Allah zamanın yaradıcısı və dolayısı ilə zamandan asılı olmayacağı üçün, insan kimi gözləməsi müzakirə mövzusu ola bilməz.

Yəni nəticə etibarı ilə, iddia tutarsız və boş iddiadır.

İddia 31: Allah niyə göndərdiyi kitabları qorumadı? Niyə tək peyğəmbər və kitab gəlmədi?

Cavab: Allah göndərdiyi kitabı qorumaması, qoruya bilməyəcəyi mənasına gəlməz. Və Qurandan öncə göndərilən kitablar, Quran kimi bütün dünyaya yox,

müəyyən topluma gəlmişdir. Çünki, İsa peyğəmbərin dövründə müharibə baş vermədiyini fərz etsək, İsa peyğəmbərə müharibə ilə bağlı ayə gələ bilməz. Bunu belə misal göstərməklə aydınlaşdırmaq istəyirəm: Tələbənin “Ali riyaziyyat” fənnindən dərs alması üçün öncə ən azı rəqəmlərdən xəbəri olmalıdır. Mərhələli şəkildə “Ali riyaziyyat”ı öyrənməyə başlamalıdır. Bu kitablar üçündə belədir. İnsanların Məhəmməd peyğəmbərin dövrünə 6-cı əsrə qədər inkişaf etməsi lazım idi ki, dünyaya xitab edə biləcək kitab gəlsin. Əks halda bu mənasız olardı.

İddia 32: Sən müsəlmanlar içində böyüdün deyə müsəlmansan. Əgər xristian ailədə doğulsa idin, xristian olardın.

Cavab: Fəlsəfədə genetik məntiq xətası deyilən xətaya yol verilir burada. İncanın kökünə baxaraq problemi həll etməyə çalışmaq yalnızdır. İncanın özünü testə tabe tutmaq lazımdır. Əgər kimsə dinindən şübhə edirsə sorğulaya bilər. Belə olduğu halda özünü qane edəcək cavablarla rastlaşarsa, dininə daha çox bağlanır, əks halda inkar edər. Yəni inanclar sorğulamaqla təməlləndirilə və təməlləndirilməyə bilər.

İddia 33: Elə bir gün gələcək ki, elm hər şeyi açıqlayacaq və dinlərə ehtiyac qalmayacaq.

Cavab: Hər şeyin teoremini tapmaq Allahı inkar etməyə yox, dinə və Allaha bağlanmağa yardımçı olar. Necə ki, bir vaxtlar insanlar kainatın sonsuz yaxud kənarlarından hüdudlandığını düşünürdü. Amma din kainatın heçdən yarandığını, başlanğıcı olduğunu, durmadan genişləndiyini və bir gün sonu gələrək məhv olacağını deyirdi. Ötən əsr “Big Bang”, kainatın genişləndiyi, kainatın sonu (“Big Crunch” yada “Big Chill”) olacağını və heçdən yarandığını elm bizə isbat etdi. Bu bizim imanımızın azalmasına yox əksinə artmasına səbəb oldu. Yəni elm fərziyyələr ehtiva etdiyi üçün fərqli olaraq yalnızlana bilər. Amma din Quran ayələri ilə sabitdir və dünyanın sonuna qədər bizə lazım olacaq.

İddia 34: Allah sənə cənnət vəd etdiyi üçün ona iman gətirirsən. Əgər sən cəhənnəm ilə qorxutmasa idi, Allahı cənnəti qazanmaq üçün vasitə görməzdin.

Cavab: Mən bu suala şəxsən öz adımla cavab vermək istəyirəm. Obyektiv yanaşırsa mənim etdiyim kimi, hər kəs sorğulayaraq dəlil axtara bilər. İnancın hiss və ənənə üstünə qurulduğunu yoxsa dəlil və sübut üstünə qurulduğunu özü test edə bilər. Bu kitabda da onsuz da Allah inancının niyə rəşional inanc, İslam dininin niyə əsaslandırılmış din olduğunu sübut etməyə çalışıram. Əgər mənim inancım heç bir sübuta köklənməsəydi inkar edərdim və bu kitabı yazmazdım. Amma ən doğru din

İslam olduğu və bunu bildiyim üçün, İslamı müdafiə etməyi sorğulamaq qədər özümə vəzifə bilirəm. Sonda Caner Taslanmanın bir sözünü demək istəyirəm:

“Ağıl ilə alovlanan duyğuya, duyğu ilə bəslənən ağıla ehtiyacımız var.”

İddia 35: İslamda iman sorğu-sualsız itaətdir.
Sorğulamağa icazə yoxdur.

Cavab: Burda Quranın düşünməyə, sorğu-sual etməyə, aqlımızı işlətməyə təşviq etdiyi 35 ayəni qeyd edirəm. İstəsəz baxa bilərsiniz. Bunu dahada artırmaq olar:

Bəqərə s.: 219, 231, 242, 266, 269-cu ayələr.

Ali-İmran s.: 7, 65, 103, 118, 191-ci ayələr.

Ənam s.: 50, 80, 151, 152-ci ayələr.

Əraf s.: 26, 57, 136, 176-cı ayələr.

Ənfal s.: 22-ci ayə.

Yunus s.: 3, 24, 100-cü ayələr.

Hud s.: 24, 30, 114-cü ayələr.

Rad s.: 3, 19-cu ayələr.

İbrahim s.: 52-ci ayələr.

Hicr s.: 75-ci ayələr.

Nəhl s.: 11, 17, 44, 69-cu ayələr.

Muminun s.: 68, 85-ci ayələr.

Bu ayələrin sadəcə biri iddianının yalnız olduğunu isbat etməyə bəs edər.

İddia 36: Tarix boyu heç vaxt dünyəvi tufan olmamışdır. Nuhun tufanı deyə bir şey olmadığı elmi sübutdur. Deməli Quranda səhv var və Quranı insan yazmışdır.

Cavab: Quranda 25-Furqan s. 37-ci ayədə Nuh peyğəmbərin qövmünün həlak edildiyi bildirilir. Sadəcə Hz. Nuh qövmünün həlak edilməsi üçün bütün dünyanı tufan basması və başqa ərazilərdəki adamların səbəbsiz yerə ölməsi, Allahın ədalətsiz olacağını (peyğəmbər göndərmədən həlak etdiyinə görə) göstərəcəyi üçün, Hz. Nuhun tufanının dünyəvi ola biləcəyi məntiqsizdir. İslam alimlərində Hz. Nuh tufanının regional olduğunu bildirmişlərdir. Və tufan başlayan zaman Hz. Nuh peyğəmbərin soxulcandan tut filə kimi, anakondadan tut zebraya kimi gəmiyə yığmasında məntiqsizdir. Bunu Hz. Nuh tufanı olmadığına dair dəlil kimi işlətməkdə həmçinin. Hz. Nuh tufanı sadəcə Quranda regional olduğu bildirilir. Və elm müəyyən ərazidə tufanın baş verə biləcəyini mümkün bilir və Hz. Nuhun gəmisindən qalan qalıqlar tapılmışdır. Köhnə kitabələrdə isə (Şumerlərin daş kitabələrində də, həmçinin) dünyəvi olduğu bildirilib. Bu, Quranın köhnə əlyazmalardan kopyalanmadığını bir daha sübut etmiş olur üstəlik.

Ətraflı məlumat üçün: Caner Taslaman: “Bir müsəlman evrimci ola bilirmi?”

İddia 37: Quranda niyə sadəcə 30-a yaxın peyğəmbərdən söhbət gedir? 124000 yaxud 224000 peyğəmbər olubsa, onlar haqqında niyə qətiyyən məlumat yoxdur?

Cavab: Quranda sadəcə 6236 ayə var və insanlar isə bunu belə oxumağa tənbellik edirlər. Düşünün ki, 124000 peyğəmbərin hərəsinin haqqında 10 ayə gəlmişdir. Bu edər 1 milyon 240 min ayə. Bunun üstünə birdə digər mövzuları əlavə etsək, Quran

ensiklopediyaya dönər. Bunu kim oxuyub, öyrənə bilər?

Cavab: Heç kim. Buna görə də, Quranda keçən peyğəmbərlərin qissələri bizə ibrət alaq deyər verilmişdir.

Məsələn: İbrahim peyğəmbərin atəşə atılarkən belə düşmənlərinə yalvarmamasından, İbrahim peyğəmbərin necə cəsur, mərd, igid bir insan olduğu ortaya çıxır.

Allahın yolunda diri-diri yanması belə gözə alır.

İddia 38: Qurani oxuyun, onsuzda ateist olarsız. Mən Qurani ən az 1000 dəfə oxumuşam, Quran sadəcə insan sözüdür.

Cavab: Quranın oxunmasını Özümdən misal gətirərək izah etməyə çalışacağam.

8-ci sinifdə, hələ din barəsində elmimin 1-2% olub-olmadığı dövrlərdə, Atamın Qurani mənə verməsi ilə

oxumağa başladım. Bunu deyim ki, Mən heç vaxt kitab oxumağı sevən biri olmamışam. Kitablara sadəcə köhnəlmiş üz qabığı olduğu üçün maraq göstərərdim. Həmişədə uzağı 3-4 vərəq oxuyub yerinə qoyardım. Amma Quran digər kitablardan fərqli idi. Quranda mövzular ayə-ayə danışıldığı üçün Quranın istənilən surəsini açıb oxuya bilirdim. Amma Quran başdan sona qədər ilk dəfə, ardıcıl şəkildə 9 aya oxuyub bitirmişdim. Və inanın mənə, Quran məndə elə hisslər yaratmışdı ki, mən Quran oxuyarkən ətrafdan tam təcrid olunurdum sanki. Sanki Allah mənə insanların tarix boyunca necə yaşamağlarını, insanlarla necə davranmalı olduğumuzu, Peyğəmbərlərin necə ali keyfiyyətlərə sahib şəxsiyyətlər olduqlarını, ölümün nə olduğunu, ölüm anında və ölüm sonrasında nə olduğunu, Qiyamət günündə nələr olacağını, Cənnət və Cəhənnəmin nə və necə olduğunu, ibadətlərin insanların rifahı və Allahla əlaqəsində necə önəmli olduğunu və s. kimi mövzuları ətraflı izah edərək məni kitaba fokuslayırdı. Və mən din barəsində hələ demək olar ki, heç nə bilmədiyim halda bu kitabın insan sözü olmayacağını anlayırdım. Mən anlayırdım ki, Quran gəlmiş-keçmiş bütün kitablardan üstündür. Mənə görə hələ də gəlmiş-keçmiş ən üstün kitab Qurandır. Quran mənə tək bu həyatı yaşamağı öyrətmir, üstəlik o dünyanı da xatırladaraq lazım gələndə sevindirir, lazım gələndə qorxudub ağladır. Quran bu təsiri mənə həqiqətən ötürə bilirdi. Mən buna görə Quranı çox sevmişdim. Və həmişə təkrar-təkrar oxuyurdum. Quranı həyatımdakı ən gözəl kitab kimi görürdüm ki, indidə elə görürəm. Quranı indiyə qədər neçə dəfə oxuduğumu

dəqiq hesablamamışam amma təxminən 5 dəfədən çox oxuduğumu deyə bilərəm. Heç vaxt Quranı oxumaqdan doymuram, nə də ki, bezmirəm. Gündəlik bir hadisə zamanı belə Quranın ayəsinə uyğun olaraq hərəkət edirəm. Və bununla həyatda ən uğurlu insanlardan ola biləcəyimə inanıram. Çünki Quran Allahın sözüdürsə, özünün dediyi kimi ən doğru yola yönləndirir. Mən bunu illərnəndir ki, özümə sübut edirəm və görürəm.

Bir insanın açıq və boş zəhinlə Quran oxuması və ön yargısı olmadan Quran üzərində düşünməsi, Quranın insan üzərində sadəcə möhtəşəm təsir buraxacağı qənaətinəyəm. Amma hər kəsdə mənim kimi, Quranı uşaq vaxtı oxumaq fürsəti qazanmır. Mən buna görə həmişə Atama təşəkkür edirəm. Allaha şükrələr olsun ki, mən Quranı oxumuşam və Quranı anlamağa çalışıram.

İddia 39: “Pasxa dovşanının varlığı barəsində əmin ola bilmədiyim kimi, Tanrı barəsində də əmin ola bilmirəm:” Riçard Dokinz

Riçard Dokinz bu fikrində özünün Tanrı barəsində ateist yox, aqnostik olduğunu bildirmişdir. Biz, Tanrının dünyanın hər hansı bir yerində olduğunu düşünmürük. Nə də dünyanın kənarında, kainatın hansısa bir küncündə olduğunu. Biz Allahın məkanı yaratdığını düşünürük. Bizə görə məkan və zaman var. Amma Allaha görə durub da, “Allah nə vaxt Allahdır?” yaxud “Allah harada Allahdır?” tipli düşüncələr ilə düşünsək, əlbəttə yanılarıq.

Əgər birisi kainatın boşluğunda bir çaydan olduğunu və onunda varlığının qeyri-müəyyən olduğunu iddia etsə, öncə onun bir insan tərəfindən ora göndərildiyini, sonra isə peyk kimi kosmiki cihazlar vasitəsilə onu tapmağın mümkün ehtimal olduğunu deməliyik. Əgər biri durubda, dünyanın hansısa yerində nəyinsə olduğunu iddia edərsə, və bunun varlığına qeyri-müəyyən deyərsə, bununda varlığını sübut edə bilərik, deməliyik. Əgər həqiqətən vardırısa, yoxdursa olmadığını sübut edərik.

Amma bunlara baxaraq, Allahın varlığını sorğulamaq məntiqsizdir. Çünki Allah əsərləri vasitəsilə bilinər. Allahı bilmək üçün gərək əvvəlcə kainatın quruluşuna, sonra öz fitrətimizə, sonra Qurana baxaq ki, Allahın varlığına əmin ola bilək. Allahın varlığını yalnız bu cür isbat etmək olar. Və Allahın varlığına yalnız bu cür əmin olmaq olar. Başqa cür deyil.

İddia 40: Niyə ibadət etməliyik?

Cavab: “Bizim Allahın əmrlərini yerinə yetirmək istəyimiz, Allahın bizə möhtac olduğu üçün deyildir. Allahın əmrləri bizə lazım və uyğun olduğu üçün biz onları yerinə yetirərik. İbadətlərin bizə fiziki hərəkətlərindən tut, bəlli zamanı nizamlı ayırmağa qədər olan hərəkətlərinin bizim psixologiyamıza önəmli təsiri olmuş olur. Bizim nə olduğumuzu bilməyimizin, Allaha qarşı mövqeyimizin nə olduğunu bəlli etməyimizdəki önəmli rolu oynayan bu etiqadların, bizə ciddi köməyi olur. Məsələn: oruc tutduğumuzu düşünsək, Allahın

qidaları verən olduğu həqiqətini zehnimizdə təkrarlayıb, yeniləyirik. Qidaları biz, Allah sayəsində alırıq. Buna görə Allahın bizdən, ilin 1 ayının müəyyən saatlarında yeməməyimizi istəməsi, bizim (hər şeyimizə görə borclu olduğumuz) Allaha görə yeməməli olduğumuzun məqbul hərəkət olacağı mənasını verir. Biz bununla imanımızı təzəliyirik. Namaz əsnasında qiyam, ruku və səcdə etdiyimizdə əslində daima:

“Sən Allahsan, mən isə Qulam. Mən sənin sayəndə var oldum. Ancaq Sənin Məni bəlli bir yerlərə çatdırmağının sayəsində, bir şey edə bilərəm. Sən mənə yardım etməzsən, Mən məhv olmuş vəziyyətdəyəm. Mən indi Sənə möhtac olduğum kimi, öldükdən sonrada möhtac olacam. Hər an möhtacam. Hər şeyinə möhtacam.” – deyirik.

SübhənAllah, Əlhəmdülilləhir Rəbbil Aləmin, və digər surələri deyərək, Allaha dua edərək, davamlı bizim Allaha möhtac olduğumuzu, Allahın aləmlərin rəbbi olduğunu deyərək, Allahın kim olduğunu zehnimizə nəqş edirik. Və özümüz nəfsimizdəki azğınlıqları tənzimləyirik. Həzlərin insanı çaşdırması kimi mövzuların önəmindən özümüzü əngəlləyirik. Yəni bu ibadətlər, bizim zehnimizi və psixologiyamızı tənzim altına alır. Yəni bunlara ehtiyacı olan Allah deyil, bizik. Bizim ehtiyacımız olduğu üçündür ki, Allah bizə bu ibadətləri etməyi əmr edir.”: Caner Taslaman

Ateist və deistlərə suallar:

1. Kainatın Allah xaricində rəşional səbəbi ola bilər?
2. Heç qarşı paradıqmanı obyektiv test etmisiz?
3. Teizm arqumentlərini çürütmüsünüz?
4. Özünə qarşı yetərincə səmimisən?
5. İncanın qəbul etmək üçün hansı arqumentləriniz var?
6. Ateizmi dinlərə hücum etməkləmi müdafiə edirsiniz?
7. Axirət yoxdursa, həyatın nə mənası var?
8. Allah yoxdursa, yaxşı və pis niyə var?
9. İslam doğrudursa, əbədi əzabı qəbul edərsiniz?
10. Heyvanlardan fərqlənən özəlliklərimiz niyə var?
11. Quranı obyektiv şəkildə oxumusunuz?
12. Allah yoxdursa, dinlərin arqumentləri haradandır?
13. Bu qədər şeyə təsadüf demək rəşionaldır?
14. Allahın səni niyə yaratdığını heç düşünmürsünüz?
15. Dinləri birinci (əsl) mənbəsindən oxumusunuz?
16. Qurana bənzər ikinci bir kitab gətirmək olar?
17. Məhəmməd peyğəmbəri obyektiv araştırmısınız?
18. Allah bizimlə maraqlanmırsa peyğəmbərlər kimdir?
19. Yeni fikirlərə açıqsınız?
20. Həqiqəti axtarırsınız yoxsa işinizə yarayanı?

4. 26 MƏNTİQ XƏTASI

Məntiq xətalrı ağıl yürütmə mərhələsində qüsurlardan qaynaqlanır və insanlar tərəfindən başqa insanları yanıltmaq üçün sıxlıqla işlədilir. Bir düşüncəni ortaya qoyarkən, yaxud anlamağa çalışarkən edilən yanlış nəticələrin bütününə məntiq xətası deyilir. (İng. Logical fallacy) Müasir dövrümüzdə daha çox rastlanan məntiq xətası nümunələri aşağıdakılardır:

1. Argumentum ad Hominem:

İnsan qaralama cəfəngiyyatı: Bir sübuta, dəlilə cavab verərkən sübutu tənqid etməkdən çox, onu ortaya qoyan adamın əlaqəsiz bir xüsusiyyətini gündəmə gətirməklə fikirləri çürütməyə çalışmaq.

Nümunə: Dediklərində haqlı ola bilərsən, lakin bunları ifadə etmək üçün yetərli savadın yoxdur.

Nümunə: O deyibsə, inanmayın, çünki o yalançıdır.

2. Argumentum ad Populum:

Əksəriyyətə baş vurma xətası: Çoxluğun mənimsəməsinin doğru olması məntiqi xətası.

Nümunə: Hər kəs belə edir.

Nümunə: Hər kəs belə düşünür.

3. Argumentum ad Ignorantiam:

İsbatlama məcburiyyəti cəfəngiyyatı: Tərsi isbatlanmayanın doğru olması məntiqi xətası.

Nümunə: Yaddplanetlilər olsaydı, Dünyaya gələrdilər, demək ki, yoxdular.

Nümunə: Ruhların olmadığı sübut edilmədiyinə görə, deməli varlar.

4. False Dilemma, Black and White Fallacy:

Ya qara, ya ağ xətası: 2 yoldan mütləq 1-nə baş vurmaq xətası.

Nümunə: Ya mənə qarşısan, ya da mənim yanımdasan.

Nümunə: İnsanlar ya mələkdir, ya da şeytan.

5. Fallacy of Insufficient Sample:

Yetərsiz nümunə qiyası xətası: Az sayda nümunə ilə tez ümumiləşdirmə etmək səhvi.

Nümunə: Feminist olan kimsə kişilərə nifrət edir. Belə olduqda bütün feministlər kişilərə nifrət edir.

Nümunə: Kəndin girişində iki cırıtdan boylu adam gördüm, demək bu kəndin insanlarında irsi anormallıq var.

6. Argumentum ad Verecundiam, Argument from Authority:

Bir bilən ehtimalı xətası: Bir şəxsin fikri sorğu-sualsız həqiqət kimi qəbul edilərkən yol verilən xətdir.

Nümunə: Tarix müəllimim Aya enmənin bir hiylə olduğunu söylədi, ona inanıram, çünki məndən daha çox təhsil almış biridir.

Nümunə: Sənin fikrini qəbul edə bilmərəm, bizim məscidin İmamı əksini söyləyir.

7. Fallacy of Unqualified Source:

İrrasional nüfuz qiyası xətası: Bir iddianı dəstəkləmək üçün o mövzuda bilik sahibi olmayan kəsləri mütəxəssis olaraq göstərməkdən yaranan səhv nəticə.

Nümunə: Anam uşağın ağlamasının yaxşı olduğunu, ağlayarkən ciyərlərinin şişdiyini söylədi, mən də buraxdım ağlasın.

Nümunə: Qonşu mədə ağrısı üçün kəklikotunun tam yaxşı gələcəyini dedi, mən də dəmlədim.

8. Petitio Principii:

Sonsuz dövrətmə qiyası xətası: Silsilə səbəb, öz-özünü sübut edən mülahizə.

Nümunə: Dostum məni sevdiyini söylədi, ona inanıram, çünki onun sevdiyi insanlara qarşı yalan söyləyəcəyini zənn etmirəm.

Nümunə: Yalançı deyiləm, bu səbəbdən bütün söylədiklərim doğrudur.

9. Argumentum ad Auctoritatem, Appeal to Authority:

Nüfuza baş vurma xətası: Referans verilən nüfuz sahibi mövzu ilə əlaqəli gerçək bir mütəxəssis deyilsə, (yəni mövzuya dair güvənilən və sağlam bir izahat uzmanlığı yoxdursa) onun görüşlərinə başvurularaq irəli sürülən iddia da xətalı olacaqdır.

Nümunə: Celal Şengör Allahın olmadığını deyir. Və məşhur geoloqdur. Buna görə də Allah yoxdur.

10. Argumentum ad Populum, Bandwagon:

Əksəriyyətə baş vurma xətası: Bir şeyin populyar və ya bir çox adam tərəfindən doğru qəbul edilməsi, onun doğru olduğunu göstərməz. Qısaca desək həqiqət tərəfdarlarının sayı ilə ölçülmür.

Nümunə: Kəlləliyin keçmişdə doğru bir şey olduğu qəbul edilmişdi.

Nümunə: Sol əlini işlədənlərin içində şeytan girər.

11. The Gambler's Fallacy, Monte Carlo Fallacy:

Qumarbaz yanılıqısı xətası: Hansısa hadisənin keçmişdə gözləndəndən sıx gerçəkləşməsi, gələcəkdə daha az gerçəkləşəcəyini bildirməz.

Nümunə: 6 dəfə ard-arda hansısa oyunda məğlub olmaq, növbəti oyunda udacağın mənasını verməz.

Nümunə: Bu il ancaq pis hadisələr yaşadım. Deməli növbəti il hər şey yaxşı olacaq.

12. Ambiguity:

Məna qarışıqlığı cəfəngiyyatı: Gerçəyi çaşdırmaq və ya qarşınızdakını yalnız yönləndirmək üçün, birdən çox mənaya gələbiləcək sözləri yaxud müəmmalı bir dili işlətdiniz.

Nümunə: Təkamül sadəcə bir teoremdir.

Nümunə: Yoxluq deyə bir şey aşkar edilməmişdir. Və heçlik belə yox ikən, nə olur ki, kainat çıxa bilər?

13. Burden of Proof:

İsbat məsuliyyəti cəfəngiyyatı: İddiayı ortaya atan adamın müdafiə etməsini deyil başqasının çürütməsini istəmək.

Nümunə: Allah var. Amma məndən sübut istəmə. Olmadığını deyirsənsə, sən olmadığını sübut et.

Nümunə: Mən əlaçıyam. Amma məndən gündəliyimi istəmə. Olmadığımı deyirsənsə, sən olmadığını isbat et.

14. Loaded Question:

İdarə edilən sual cəfəngiyyatı: Sualı məqsədə uyğun olaraq, boş iddialara istinad edərək verdiniz.

Nümunə: Ateistlər içlərindəki boşluğu nə ilə təməlləndirir.

15. Special Pleading:

Xüsusi rəy xətası: İddianınız yanlış olduğu ortaya çıxanda, sabit kriteriyaları dəyişərək iddianız üçün istisna bir vəziyyət yaratmağa çalışdınız.

Nümunə: Gələcəyi görəbildiyini iddia edən ekstrasensin qabiliyyətini elmi şəkildə testə tabe tutarkən qabiliyyətini itirməsi.

16. Personal Incredulity:

Şəxsi inanılmazlıq xətası: Siz bir şeyi anlamaqda çətinlik çəkirsiniz ya da necə işlədiyinə dair haqqında fikriniz yox deyə, o şey doğru ola bilməz, elə deyilmi?

Nümunə: Bu qədər kompleks strukturlar necə mutasiyaya uğramış ola bilər.

17. Slippery Slope:

Sürüşkən yamac xətası: Heç bir məntiqli zəmin olmadan, A hadisəsi baş verdi deyə B hadisəsində baş verəcək dediniz.

Nümunə: Eynicins üzvlərinin evliliyi baş verdi deyə insanların bir gün maşınlarla, planetlərlə evlənəcəyində iddia etdiniz.

18. Fallacy Fallacy:

Yanılıqı arqumenti xətası: Yanlış bir şəkildə müdafiə edilən və ya edilərkən xətasına düşülən bir iddianın kökdən yanlış olduğunu irəli sürmək.

Nümunə: A şəxsi: “Son zamanlar bir çox insan hazır qidalardan uzaq durur. Artıq əvvəlki kimi populyar deyil. Deməli hazır qidalar ziyandır.”

B şəxsi: “Üzrlü say amma burda sən ‘Əksəriyyətə baş vurma xətası’na düşürsən. Deməli hazır qidalar yetərinə sağlamdır.”

19. Appeal to Emotion:

Duyğulara baş vurma xətası: Keçərli və qane edici bir arqumenti emosional bir reaksiyaya baş vuraraq çürütməyə çalışmaq.

Nümunə: Sənin kimi ağıllı bir insanın bu tövsiyəmə qarşı çıxdığına inana bilmirəm.

20. Non Sequitur, False Cause:

Xətalı nəticə çıxarma xətası: Verilən arqumentlərdən göstərilən nəticə çıxarılmır.

Nümunə: Hər kəs öz fikrinin doğru olduğunu düşünür, buna görə fikirlərə hörmətlə yanaşmalısan. (Şəxs başqasına təhqir edirsə bu fikir xətalı olar)

21. Strawman Fallacy:

Saman adam xətası: Hücüm etmək asan olsun deyə qarşı tərəfin arqumentini xətalı bir şəkildə inşa edib, ona hücum edirsiniz.

Nümunə: Təkamülün yanlış olduğu deyilir amma heç kim hələ bir meymunun insan doğmasını görməmişdir.

22. Middle Ground:

Orta yol xətası: 2 arqument bir-birinə zidd olduğu üçün doğru yolun bunların ortalaması olduğunu düşündünüz.

Nümunə:

A şəxsi: Peyvəndlər uşaqlarda xəstəliyə yol verir.

B şəxsi: Bu iddia dəfələrlə çürüdülmüşdür.

C şəxsi: Dalaşmağa səbəb yoxdur. Peyvəndlər iddia edilən xəstəliklərin hamısına yox, bəzisinə səbəb olub.

23. Texas Sharpshooter Fallacy, Biased Sample, Confirmation Bias:

Səhvən edilən doğrunu həqiqət adlandırmaq xətası: 10 nümunə göstərilir. Bundan sadəcə biri doğru olur və buna görə qarşı tərəf doğru qəbul edilir.

Nümunə: İnsanların hipnoz ilə keçmişə dair xəyal qurmaqlarından, keçmişdəki hadisələri çıxartmaq. Reinkarnasiyanı hipnoz ilə təməlləndirməyə çalışarkən verilən xətalardandır.

24. Appeal to Nature:

Təbiiliyə yönəlmə xətası: Bir halın “təbii” olduğunu iddia edərək, onun keçərli, haqlı, qaçınılmaz hal olaraq doğru, yaxşı və ya ideal olduğunu iddia etməkdir.

Nümunə: Təbiətdə ən güclü və uyğun olan həyatda qalır. Yəni digərlərinin yox olması təbiidir. Buna görə digərlərini öldürmək doğrudur.

25. Courtier's Reply:

Yetkin olmamaq xətası: “Sən hardan biləcəksən, bu sahə üzrə təhsilin var?” deyə edilən etirazlardakı xətaadır.

Nümunə: Mən nə deyirəmsə o mütləq doğrudur. Sən hardan biləcəksən ki? Təhsilin var, bu sahə üzrə?

26. Denial of the Antecedent:

Təyin olunmuş aparıcılıqla rədd etmə xətası: Mülahizənizin bəlli bir nəticəyə işarə etdiyini, o mülahizə doğru olmadığına görə nəticəninə yalnız olduğunu müdafiə edərkən edilən xətaadır.

Nümunə: İnsanlar 100000 il yaşasa idi təbiətdə təkamülü müşahidə edə bilər, doğruluğunu test edə bilərdi. Amma biz 100000 il yaşaya bilmirik deyə təbiətdəki təkamülə test edə bilmərik.

Bu iddiaları yazarkən www.mantikhatalari.com saytıdan istifadə etdim. Amma saytda doğru olduğunu düşünmədiyim xətalər olduğu üçün, həmin xətaləri əlavə etmədim. Saytın admini zənnimcə ateistdir.

2-ci BÖLÜM
KÖKLƏNMİŞ İNANC

1. İSLAMIN DOĞRULUĞUNUN 70-DƏN ÇOX DƏLİLİ

Pew araşdırma şirkətinə görə, 2070-ci ilə qədər İslam dünyanın ən böyük dini ola biləcək. 1,6 milyard müsəlman, 2,17 milyard xristian yaşadığı bilinsədə, 2050-ci ilə kimi müsəlmanlar 2,92 milyard, xristianlar isə 2,76 milyard olacaqdır. Ən geniş yayılmış 3 din sırası ilə bunlar olacağı gözlənilir:

1. İslam
2. Xristianlıq
3. Hinduizm

Hər halda həqiqət tərəfdarlarının sayı ilə ölçülməsədə, İslamın yayılmasına boşuna yaxud təsadüf deməkdə absurd olar.

Dinləri Tanrı inancına görə tək tanrılı və çox tanrılı olmaqla 2 yerə ayırsaq, əvvəldə rəşional Tanrı özəlliklərini sadaladığım kimi, Tanrının birdən çox ola bilməyəcəyini və çox tanrılı dinlərin irrəşional olacağında bildirdim. Çünki Tanrının (həssas nizamlanma dəlili, əxlaq dəlili və s. kimi) dəlillərdən: tək, kainatı aşan, kainatdan, zamandan və materiyanadan asılı olmayan olduğu ortaya çıxdı.

Tanrının tək olduğunu Riçard Svinbörn belə izah edir:
“Bir arxeoloji qazıntı altında tapılan pullar eyni işarələrə

sahib olsa və ya bir otaqdakı sənədlər eyni əl yazması ilə yazılmış olsa, bu halı izah etmək üçün ortaqlar bir qaynağı göstərəcək açıqlama axtarırıq. Kainatın və dünyanın hər yerində eyni şəkildə keçərlilən olan və dünən keçərlilən olduğu kimi bu gündə keçərlilən olan, yəni – geniş bir sahədə və uzun bir zaman dilimində müşahidə edilən nizamlılığın, bir açıqlaması olmalıdır.”

Üstəlik “Okkam Ülgücü” prinsipinə görə monoteizm, politeizmə seçim edilməlidir.

Okkam Ülgücü – hipotezlər arasında seçmə əsaslanan metodoloji prinsip. Bu prinsipə görə, “ehtiyac olmadan müddəaları artırmaq lazım deyil”. Başqa cür desək, hər hansı fikri təsdiq etmək üçün, sonda eyni nəticəni verəcək 2 yol varsa və 1-ci halda sübut üçün A, B və C müddəaları, 2-ci halda isə A, B, C və D müddəaları lazımdırsa, Okkam ülgücü D müddəasından ehtiyac olmadığı üçün, imtina etməli olduğumuzu tələb edir.

Daha ateistlərin uydurduğu spagetti canavarı (pastafaryanizm), yadplanetli yaxud hər hansı bir şeyi Tanrı adlandırmaq yaxud da, üstündə düşünmək üçün heç bir əsas yoxdur. Və sadəcə vaxt itkisidir.

Sual: Bəs bu qədər dinlər varkən hansının doğru olduğuna necə əmin olmaq olar?

Cavab: Hər halda indiyə kimi var olmuş dinlərin hamısını dərinlən öyrənib, müqayisə etməyə heç kəsə ömrü yetməz. Amma təktənlilik dinləri müqayisə etmək olar. Mən isə burada İslamı müdafiə edəcəyəm.

Buna görə İslamın mövqeyindən digər dinlərə toxunmağa çalışacağam.

İlk öncə İslamın nə olduğunu? Digər fenomen dinlərlə əlaqəsini və müqayisəsini sizlərə çatdırmağa çalışacağam. Öncə “İslam nədir?” sualına Mustafa İslamoğlunun “İslam nədir?” adlı kitabındakı sözləri sizə çatdırmaq istəyirəm:

“İslam bəşərin dəyişməz dəyərlərinə verilən ad, bəşəriyyətin bütün dövrlərdəki müştərək doğrularını özündə cəm edən yol, Allah yanında məqbul həyat tərz, Allahın razı olduğu dindir.

İslam dünyada sülhü/silmi və axirətdə əbədi qurtuluşu/salamatı təmin etmək üçün Allaha qeyd-şərtsiz təslim olmanın yoludur.”

Yəni indiyə qədər gəlmiş İslam ilə bənzər (yaxşılıq etmək, pisliyə mane olmaq, axirətə və Allaha inanmaq kimi) prinsiplərə sahib dinləri İslamın qalıqları kimi düşünmək olar. Çünki Allah bütün dövrlərdə insanları doğru yola yönəltmək üçün hər topluma peyğəmbərlər göndərmişdir. Amma insanlar zamanla buna dəyişiklik edərək özlərinə rahat olan formaya salmışlar. Ona görə dinləri öyrənmək üçün əsl və birinci mənbə sayılan müqəddəs kitablarına baxmaq lazımdır.

Dinləri müqayisə etmək üçün isə gərək həmin dinlərin mətnlərinin dəyişdirildiyini yoxsa orijinal halda qorunub saxlandığını biləsən.

Əminliklə deyə bilərik ki, İslam dininin kitabı olan Quran qorunmuşdur. Başqa dini mətnlərin orijinalı qalıb qalmadığı şübhə altındadır. Əksər dini mətnlər zamanla insanların təhrifinə məruz qalmışdılar. Quran Peyğəmbərin və xəlifələrin dövründən indiyə qədər eyni qalmış və surələrin yeri, hərəkəli yazı sisteminə keçid etmək kimi xırda dəyişmələr xaric heç bir dəyişikliyə məruz qalmamışdır. Bu dəyişikliklər Quranın məzmununa təsir etməmişdir. Sadəcə hər kəs tərəfindən doğru oxunsun deyə, hər kəsin doğru oxuyacağı ortaq bir yazı sisteminə keçid edilmişdir. Bu isə mətnlərə yenilik gətirməmişdir. Buna belə açıqlıq gətirmək olar:

Əgər bir ingilis dilli mətndə qısa olsun deyə “bed” sözü əvəzinə “bd” yazılıbsa, bunu ingilis dilinə mükəmməl bələd olan insanlar xaricindəki şəxslər oxuyanda “bad, bud yoxsa bed” olduğu barədə şübhəyə düşə, yaxud çaşa bilərlər. Buna görə yazar kitabını təzələyən zaman “bd” əvəzinə, doğru olan versiyanı “bed” sözünü yazmağı lazım gəlir.

Qurandada həmçinin sait səsli olan yazı sisteminə keçid etmək üçün hərəkələr əlavə edilərək düzgün yazı sisteminə keçilmiş və Quranın indiki halı yazılmışdır. Bunun səbəbi katiblərin yanaşma tərz, zamanla ərəb yazısının saitlərdən məhrum olaraq hərəkə adlanan sistemə keçid etməsidir.

Xalq içində var olan Quranları ortaq vəziyyətə gətirmək üçün 1-ci və 3-cü xəlifələrin dövründə Quranın təzələnməsi və dünyanın müxtəlif yerlərinə: Yəmə,

İstanbul, Qahirə, Peterburq və Londona paylanması baş vermişdir. Həmin Quranlar “Mushaf” adlandırılır. Əlimizdə olan Quranlar ilə 14 əsr öncə (Peyğəmbərin dövründə) yazılmış Quranlar arasında fərq olub olmadığı qrup təşkil edilərək testə tabe tutulmuş və heç bir fərq olmadığı sübut olunmuşdur.

Quranın dəyişdirilmədiyinə dair bundan başqa 3 dəlilidə göstərə bilərik ki, bunlar aşağıdakılardır:

1. Tarix boyu əlimizdəki Qurandan fərqli ikinci bir Quran heç vaxt ortaya çıxmamışdır.
2. Qurandan ən çox 365 dəfə keçən “gün” sözü, 115 dəfə keçən “dünya” və “axirət” sözü, 332 dəfə keçən “de” və “dedilər” (və s.) kimi eyni sayda və elmi açıqlaması olan və olmayan, 20-dən artıq bu kimi sözlərin dağınıq halda işlənməsi, Quranda 1/60 qədər də olsun dəyişiklik (artırıb, azaltma) edilmədiyinə dair sübutdur.
3. Əgər Qurana insanların təsiri olmuş olsaydı, onda mütləq açıqlaması olmayan elmə və məntiqə zidd olan xətalər tapılardı. Amma elə bir şey yoxdur.

İncilin dəyişdirildiyi isə tarixi faktdır.

Hər biri bir-birindən fərqli olan İncillərə nümunə:

1. Katolik İncili (Douay-Rheims versiyası)
2. Pravoslav İncili
3. King James İncili
4. Yenidən işlənmiş standart İncil
5. Barnaba İncili və s.

Daha ətraflı məlumat üçün Şeyx Əhməd Didatın Paster Şübrq ilə “Is the Bible Word of God ?!” adlı debatına türk və ingilis dillərində baxa bilərsiniz. Xristian alimlər ilə müzakirədə çox böyük əməyi keçmiş alimlərdən biridə Dr. Zakir Naikdir. Zakir Naik, Əhməd Didatın şagirdi olmuşdur. Dinlər arasındakı müzakirələrdə Dr. Zakir Naikdən daha yaxşı bir alim olduğunu düşünürəm.

Dr. Zakir Naikin bu mövzuya dair sözlərini demək istəyirəm:

“Müqəddəs Kitabdakı ziddiyyətləri göstərmək üçün mənə 5 dəqiqə yetərsizdir. Mənə 5 gün belə vaxt versəniz bu (fikrimi çatdırmaq üçün yenədə) çox çətin olar. Mən sizə bir neçəsini göstərəcəm:

1. 2.Padşahlar 8/26-da Axazyanın 22 yaşında kral olduğu yazılır. 2.Salnamələr 22/2-də isə 42 yaşında kral olduğu yazılır. İndi 22 doğrudur yoxsa 42?
2. 2.Salnamələr 21/20-də Axazyanın atası Yehoramın 32 yaşında kral olduğu, Yerusəlimdə 8 il krallıq etdiyi və (40 yaşında) öldüyü deyilir. Atasının ölümündən dərhal sonra Axazya 42 yaşında krallığı əlinə alır. Ata 40 yaşında ölür, oğul 42 yaşında krallığı dövr alır. Bu hansı məntiqə sığır?
3. 2.Şəməl 24/9-da bir döyüşə qatılanlar bildirilir. Və orda İsraildən savaşa 800000 kişi qatıldığı bildirilir. 500000-də Yəhudanın adamlarından. Lakin eyni döyüşə 1.Salnamələr 21,5-də,

İsraildən 1100000 kişi döyüşə qatıldığı bildirilir.
Yəhudadan isə 470000 kişi qatıldığı bildirilir.
Bunların hansı doğrudur? Bu məntiqən
ziddiyyətlərə nümunələrdən biridir.

4. 2.Şamuel 6/23-də Şaulun qızı Mikalın ölənədək uşağı olmadığı deyilir. Amma 2.Şamuel 21/8-də Saulun qızı Mikalın 5 oğlu olduğu bildirilir.
Hansına inanaq?
5. Matta 1/15-16 arası ayələrdə Hz. İsanın atasının Yusif babasının isə Yaqub olduğu deyilir. Amma Luka 3,23-də Hz. İsanın atasının Yusif babasının adı Eli olduğu deyilir. Hansına inanaq?"

Dr. Zakir Naikin, Dr. Uilyam Kampbelə qarşı "İslam and christianity in the light of science" adlı debatındakı çıxışından bir parçanı sizlərə təqdim etmək istəyirəm. Bu sözlər sizə indiki Bibliyanın orijinal olmadığını bir daha sübut edəcək.

Daha sonra Qurandakı möcüzələrə toxunaraq Quranın öncəki kitabların sonuncusu olduğunu və Allah kəlamı olduğunu sübut etməyə çalışacam:

"Xristianların Tanrının kəlamı olduğuna inandıqları bu İncil biz Müsəlmanların inancına görə Hz. İsaya endirilən İncil deyildir. Bizə görə bu İncil Tanrının sözlərini ehtiva edir ola bilər, amma eyni zamanda peyğəmbərlərin sözlərini, tarixçilərin sözlərini də ehtiva edir. Və absurdluqlar, ədəbsizliklər və sayısız elmi xətələri də var.

İncildə elmi mövzulardan bəhs edilirmi? Əlbəttə, edilir ola bilər. Allahın sözləri olaraq İncildə qalmış ola bilər amma elmə zidd olan hissələri nə olacaq? Bunu Allaha aid edə bilərsinizmi?

Xristian qardaşlarım üçün bunu açıqlığa qovuşdurmaq istəyirəm ki, “İncil və Elm” mövzulu təqdimatımın məqsədi heç bir Xristianı incitmək deyildir. Əgər bu təqdimatım sizləri incidəcək olarsa sizdən öncədən üzr istəyirəm. Buradakı tək məqsəd Yaradıcının vəhyinin elmi xəta ehtiva edə bilməyəcəyini bildirməkdir. Hz. İsanında dediyi kimi:

“Gerçəyi biləcəksiniz və gerçək sizi azad edəcəkdir”

Əlinizdə Köhnə Əhd və Yeni Əhd var, indi isə Son Əhd olan Qurana riayət etməlisiniz...

İndi isə İncilin çağdaş elm ilə əlaqədar nə dediyini analiz edəcəyik. İlk olaraq astronomiya ilə başlayaq. İncil kainatın yaradılışından bəhs edir:

1. Birinci bölüm olan Yaradılışın ilk bölümündə deyir ki: Uca Allah yeri və göyü 6 gündə yaratdı. Və burada bəhs edilən “gün” ilə gecə və gündüz olan 24 saatlıq bir günü ifadə edir. Bu gün elm adamları bizə kainatın hər biri 24 saatlıq olan 6 gündə yaradılmayacağını (13,8 milyard il öncə yaradıldığını) deyir. Quranda 6 gündən bəhs edir və gün üçün tək “yevm” çoxu “əyyam” olan sözü işlədir. “Yevm” sözünün bir anlamı 24 saatlıq bir gün və digər anlamı isə çox uzun bir “müddət, period, dövr” deməkdir. Elm adamları buna etiraz

etmədiklərini və kainatın 6 uzun müddətdə yaradıla biləcəyini deyirlər.

2. Yaradılışın birinci bölümü olan 3-5 arası ayələrdə işığın birinci gündə yaradıldığı yazar və 14-19 arası ayələrdə isə işığın qaynağı olan ulduzların, günəşin və s. dördüncü gündə yaradıldığı yazar. İşığın qaynağı necə olurda birinci gündə yaradılmış olan işığın özündən sonra, yəni dördüncü gündə yaradıla bilər? Bu elmə ziddir.
3. İncilin Yaradılış bölümündəki 9-13 arası ayələrdə dünyanın üçüncü gündə yaradıldığı yazar. Dünya var olmadan gündüz və gecə necə var ola bilər? Günlər dünyanın dönməsi ilə gerçəkləşir, dünya yaradılmadan necə gündüz və gecə ola bilər?
4. Yenə 9-13 arası ayələrdə dünyanın üçüncü gündə yaradıldığı yazar, 14-19 arası ayələrdə günəş və ayın dördüncü gündə yaradıldığı yazar. Bu gün elm bizə dünyanın günəşin bir parçası olduğunu və günəşdən öncə var olmayacağını deyir. Buda elmə ziddir.
5. Yaradılış bölümündəki 11-13 arası ayələrdə bitkilərin, ağacların və s. üçüncü gündə yaradıldığı yazar. Və 14-19 arası ayələrdə günəşin dördüncü gündə yaradıldığı yazar. Bitkilər günəşin işığı olmadan necə var ola bilər və necə həyatda qala bilər?
6. İncildə Yaradılış bölümünün 16-cı ayəsində Tanrının 2 ədəd işıq yaratdığı yazar. Gecəyə hökm etsin deyər kiçik işıq olaraq ayı yaratdığı yazar. Əgər İbranicə mətnə baxsanız, əsl

tərcümənin “ışıq” deyil “çıraqlar” olduğunu görürsünüz. Yəni öz işığı olan, işıq qaynağı olan çıraqlar. Və əgər 16-17 arası ayələri oxusanız bunu daha da yaxşı anlayarsınız. Çünki 17-ci ayədə “Tanrı onları yerüzünü aydınlatsın deyə göy qübbəsinə yerləşdirdi” deyərək ay və günəşin hər birinin öz işığı olduğunu ifadə edir ki, bu da sabit (sübuta yetirilmiş) elmə ziddir.

Bəzi insanlar vardır ki, İncildə bəhs edilən 6 günün 24 saatlıq günləri deyil də, Quranda olduğu kimi 6 uzun mərhələni ifadə etdiyini deyirlər. Bu məntiqsizdir. Çünki, İncildə bəhs edilən günün 24 saatlıq bir gündən daha başqa bir şey ifadə etmədiyi çox açıq və qətidir.

Yenə də siz bu məntiqsiz yanaşmanı seçərsəniz bir şey deməyəm, ancaq bununla sadəcə 6 gündə yaradılış ilə əlaqəli olan birinci elmi xətanı həll edə bilərsiniz. Və ilk gün işığın, üçüncü gün dünyanın yaradılmış olduğunu həll edərsiniz. Geriyə qalan elmi xətalrı həll edə bilməzsınız.

Bəziləri isə deyir ki, yaradılışın hər bir mərhələsi 24 saatlıq bir gündə gerçəkləşdisə niyə bitkilər günəş olmadan 24 saatlıq bir gün həyatda qala bilməsin? Onda tamam deyərəm. Əgər bitkilərin öncə yaradıldığı və 24 saatlıq bir gün həyatda qala biləcəyini desəniz buna etirazım yoxdur. Amma İncildə bəhs edilən günlərin həm bir mərhələni, həm də 24 saatlıq bir günü ifadə etdiyini deyə bilməzsınız. Əgər bəhs edilən günlərin uzun bir

mərhələni ifadə etdiyini desəniz, bəzi problemləri həll edərsiniz. Amma geriye yenə xətlər qalmış olacaqdır.

İstər 24 saatlıq dövr olsun, istər uzun bir müddət olsun hər iki halda həll edilməmiş elmi xətlər qalır...”

Xristianlar bundan başqa bənzətmə işlədildiyini iddia edərlər ki, yenədə yanlış açıqlamadır.

Əhməd Didat “50000 errors in the Bible” kitabında Bibliyadakı xətlərdən ətraflı bəhs edir.

İncillərin və Tövrətin bu qədər ziddiyyəti və xətləri varkən onların dəyişdirilmədiyinə inanmaq məntiqlidirmi? Qurandan öncə göndərilən bu kitablar təhrif edildiyi üçün, Quran üzərində təkəkkür etməyə daha çox vaxt ayırmağın daha səmərəli olacağını düşünürəm.

İndi isə Bibliyanın niyə Allaha istinad edilə bilməyəcəyini, yaxud niyə dəyişdirildiyini izah etmək istəyirəm:

1. Tanrı təqdimatı gərəyi xətləsiz olmalıdır.
2. Elmi xəta ehtiva edən kitab, Allaha istinad edilə bilməz.
3. Bibliya elmi xətləri ehtiva edir.
4. Buna görə də, (indiki) Bibliya Allaha istinad edilə bilməz.

İndi isə Qurana qarşı deyilən 3 iddiaya cavab vermək, sonra Quranın Allah sözü olduğunu isbat etməyə keçid etmək istəyirəm.

İddia 1: Quran İncildən kopyalanmışdır.

Cavab: 1-ci fakt: Peyğəmbər oxuma yazma bilməyən – ümmi biri olmuşdur: (Əraf s. 157-ci ayə) İncildə Yəşaya bölüm 20/12-də kitabın oxuma yazma bilməyən birinə veriləcəyindən bəhs edir.

2-ci fakt: İncilin Peyğəmbər yaşadığı dövrdə ərəbcə tərcüməsi yox idi. İlk və öncəki Tövrat R.Sadia Qeon tərəfindən Peyğəmbərin vəfatından ən azı 200 il vaxt sonra yazılıb. İlk və öncəki İncil isə ərəb dilində 1616-cı ildə Erpeniyus tərəfindən yazılmışdır. Yəni Peyğəmbərin vəfatından təxminən 1000 il sonra.

Əgər Quranın İncildən kopyalandığını düşünürsünüzsə, İncildə Tövratdan kopyalandığını düşünməyiniz üçün əngəl yoxdur. Bu düşüncə yanlışdır. Doğru olanı bunların eyni mənbə - Allahdan gəldiyidir.

3-cü fakt: Kopyalayan şəxs məntiqli olaraq, kopyaladığı şəxsi inkar edər. Amma Məhəmməd Peyğəmbər özündən öncə gələn Peyğəmbərləri təsdiqləyib və dəstəkləmişdir.

4-cü fakt: İncildəki xətlər Quranda doğru şəkildə bildirilmişdir. Məsələn: Yaradılış kitabı ilk bölümə göylərin və yerin 6 gündə (24 saatlıq periodda) yaradıldığı keçir. Amma Quranda Əraf surəsi 54-cü ayə, Yunus surəsi 3-cü ayədə kainatın 6 periodda yaradıldığı keçir. Bunun kimi öncə sadaladığımız İncildəki elmi xətlər Quranda tam doğru şəkildə keçmişdir. Məhəmməd Peyğəmbəri inkar etmək üçün mükəmməl,

üst səviyyədə elmə sahib olduğunu və kopyalayan zaman bunların yalnız olduğunu bilərək atıb, yerinə doğruları yazdığını demək lazımdır ki, bu məntiqsizlik və vicdansızlıq olar.

İddia 2: Quran Yunanlardan kopyalanmışdır. Qurandakı elmi möcüzə deyilən şeylər öncədən yunan filosofları tərəfindən bilinirdi.

Cavab: “Digər millətlərin əhalisi varsa, Yunanların filosofları vardır” deyər səsləndirilən bu ifadə Quranın əleyhinə çıxmaq üçün adətən fürsət kimi dəyərləndirilmişdir. Amma indi Yunanların yalnız məlumatı olduğu halda, Quranın məlumatlarının tam doğru olması ilə, Quranın Yunanlardan kopyalanmadığını isbat edəcəm:

1-ci fakt: Hippokrat və Berqamalı Qalen öz əsərlərində embrionun zəliyə bənzəməsindən bəhs etmirlər. Quranın bəhs etdiyi mudğa (ət parçası) halından isə qətiyyənlə bəhs etmirlər.

Hətta qadınlarda məni olduğunu demişlərdir. İncildəki kimi. Buna görə Quranın yox, İncilin Yunanlardan kopyalandığını deyər bilərik.

2-ci fakt: İncildə insanın palçıqdan yaradıldığı deyilir. Və süd kimi tökülüb, pendir kimi qatılaşdırıldığı yazar. “Süd kimi tökülüb, pendir kimi qatılma” Hippokratın ifadəsinin birə-bir eynisidir. Hippokrat və Qalen insanın qatılaşan pendir kimi yaradıldığını demişlərdir. Amma

Quranda bu fərqlidir. Embriologiya kitablarını oxusaz, Dr. Keyt Murun (Anatomiya Professoru) Embriologiya kitabında Aristotel, Hippokrat, Qalen və s. kimi yunan filosoflarının dediyinin əksinə olan məlumatlar vardır. Və bu məlumatlar Qurandakı ilə üst-üstə düşməkdədir. Bu Quranın yunanlardan kopyalanmadığını isbat edər.

3-cü fakt: Bundan başqa Yunanlarda ayın işığı və dünyanın forması haqqında məlumat olduğu bəllidir. 6-cı əsrdə Pifaqorun dünyanın döndüyünə və günəşin işığının aydan yansıdığına inandığı doğrudur. Amma onların günəşin sabit olduğu (yalnış) fikri, Quranda doğru şəkildə keçir. Quran Yasin surəsi 38-ci ayədə günəşin özü üçün təyin edilmiş yerdə getdiyini bildirir.

4-cü fakt: Bundan başqa Nyutonun kainatla bağlı sonsuz olduğu görüşü, yaxud kənarlarından zəncirlənmiş (hüdədlandırılmış) kimi başqa bir fəlsəfi görüşlərin Quranda tam əksi və əvvəlindən axırına kimi (Yoxdan var olduğu – Həşr 24 və Ənam 101, “Big Bang” (böyük partlayış – kainatın başlanğıcı) – Ənbiya 30, Durmadan genişləndiyi – Zariyat 47, “Big Crunch” (böyük çökmə – kainatın sonu) – Ənbiya 104) doğru versiyada verilməsi Quranın hər şeyi bilən bir varlıq – Allah tərəfindən nazil olduğunu sübut edir.

İddia 3: Quran insan sözüdür.

Cavab:

1. “Big Bang” teoremi Quranda Ənbiya surəsi 30-cu ayədə bildirilmişdir.
2. Ayın işığının bir yansıma olması Quranda Furqan surəsi 61-ci ayədə bildirilmişdir.
3. Günəşin dövr etdiyi Quranda Yasin surəsi 38-ci ayədə bildirilmişdir.
4. “Big Crunch” teoremi Quranda Ənbiya surəsi 104-cü ayədə bildirilmişdir.
5. Suyun dövr etməsi Quranda ən az 14 yerdə bildirilmişdir.
6. Canlı olan hər şeyin sudan yarandığı Ənbiya surəsi 30-cu ayədə bildirilmişdir.
7. Bitkilərin cütlər halında yaradıldığı, Yasin surəsi 36-cı ayədə bildirilmişdir.

Bunun sayını 150-yə qədər artırmaq olar. Zamanla dahada artacağı gözlənilir. Çünki elmin inkişafı dinin doğruluğunu dəstəkləyir.

Əgər dünyanın forması haqqında 10 fikir varsa, ayın işığı barəsində 2 fikir varsa, Quranın bunu doğru bilmə ehtimalı $1/10 \cdot 1/2 = 1/20$ olar. Canlıların nədən yaradıldığı barəsində 1000 fikir demək olar. Quranın bunu doğru demə ehtimalı $1/1000$ olar bu zaman.

Üçünündə doğru olma ehtimalı:

$1/10 \cdot 1/2 \cdot 1/1000 = 1/20000 = 0,005\%$ olacaqdır.

Quranda 1000-dən çox ayədə elmə istinad edilmişdir. Cəmi 3 ayənin doğru çıxma ehtimalı 0-a bərabədirsə, 1000-dən çox ayənin 100% doğru olması və insan tərəfindən yazılması, ehtimal nəzəriyyəsinə görə 0-a bərabərdir.

İndi isə “Kuran hiç tükenmeyen mucize” kitabından alınmış Quranın möcüzələrini qeyd etmək istəyirəm:

1. Kainat genişlənir – Zariyat 47
2. “Big Bang” – Ənbiya 30
3. Yoxdan yaradılış – Bəqərə 117
4. Kainatın qaz mərhələsi – Fussilət 11
5. Kainatdakı orbitlər – Zariyat 7
6. Atom və atomun parçacıqları – Səbə 3
7. Qara dəşiklər – Vəqifə 75
8. Zərbə endirən Pulsar ulduzu – Təriq 1-3
9. Cazibə qüvvəsi və hərəkət – Təkvir 15-16
10. Günəş və Ayın orbitləri – Ənbiya 33
11. Cüt yaradılış – Yasin 36
12. Zamanın nisbəliyi – Səcdə 5, Məaric 4
13. Günəşin orbiti – Yasin 38
14. Günəşin və Ayın işıq fərqi – Yunus 5
15. Ayın orbiti – Yasin 39
16. Aya gediş – İnşiaq 18-20
17. Göyün təbəqələri – Mülk 3
18. Yerin təbəqələri – Təlaq 12
19. Qoruyucu təbəqə atmosfer – Ənbiya 32
20. Şüaları geri çevirən göy – Təriq 11
21. Dirəksiz yüksəldilən göy üzü – Rad 2
22. Dünyanın geoid forması – Naziat 30
23. Gecəyi gündüzün üstünə örtmək – Zümər 5
24. Dünyanın və kainatın diametrləri – Rəhman 33
25. Dünyanın dönməsi – Nəml 88
26. Dölləyici küləklər – Hicr 22
27. Buludların yağış yağdırması – Nur 43

28. Yağışdakı ölçü – Zuxruf 11
29. Yeraltı suları və suyun dövrü – Zümər 21
30. Dənizlər arasındakı əngəl – Rəhman 19-20
31. Dənizlər altındakı qaranlıq və dalğalar – Nur 40
32. Yığın (paya) şəklində dağlar – Nəbə 6-7
33. Yer üzündəki fay xətləri – Tariq 12
34. Zəlzələnin verdiyi xəbərlər – Zilzal 1-4
35. Neftin əmələgəlməsi – Əla 4-5
36. Tənəffüs və fotosintez – Təkvir 18
37. Göyə yüksəlməyin dözülməz çətinliyi – Ənam 125
38. Ətraf mühiti çirkləməyin nəticələri – Rum 41
39. Bitkilərdə erkəklik və dişilik – Taha 53, Rad 3
40. Titrəşib, qabararaq canlanan torpaq – Hac 5
41. Yuvanı diş bal arısının inşa etməsi – Nəhl 68
42. Arının qarıncıqları və balın şəfası – Nəhl 69
43. Südün meydana gəlməsi – Nəhl 66
44. Quşlar arasındakı söhbətlər – Nəml 16
45. Diş qarışqa və heyvanlar arasındakı rabitə – Nəml 18
46. Torpaq və sudan yaradılış – Muminun 12, Səcdə 7, Rum 20, Furqan 54
47. Məni bir qarışıqdır – İnsan 2
48. Bir özdən yaradılış və uşağın cinsiyyəti – Səcdə 8
49. Ana rəhmindən asılıb duran – Muminun 13-14
50. Bir çeynəməlik ət parçası – Muminun 14
51. Sümüklərin yaradılışı və ətlə örtülməsi – Muminun 14, Bəqərə 259
52. 3 qaranlıqda yaradılış – Zümər 6
53. Barmaq uclarındakı fərqlilik – Qiyamət 3-4
54. Dil və insan – Bəqərə 30-33

55. Yaradılışımızla birlikdə bizlə var olan dəlillər –
Fusillət 53
56. Məqsədli səbəbiyyət – Furqan 45
57. Xətti, mütərəqqi tarix anlayışının yanlışlığı – Mumin
82
58. Arxeologiyaya əsaslanan möcüzələr və Səbə toplumu
– Yusif 109
59. Ad qövmü və İrəm şəhəri – Fəcr 6-8
60. Haman adının sirri – Mumin 36, Qəsəs 38
61. Misir tapıntılarındakı və Firon cəsədindəki dəlillər –
Əraf 104, Yusif 72
62. Tövratdan dəlillər – Bəqərə 104
63. İncildən dəlillər – Maidə 15
64. Romalıların qələbəsi – Rum 2-4
65. Dünyanın ən alçaq yeri – Rum 3
66. Lampa, elektrik, sürətli maddə nəqli və nəqliyyat
vasitələri – Nur 35
67. Qiyamət gəlməz deyənlər – Səbə 3, Fusillət 30
68. Ulduzların və günəşin ölümü – Mürsəlat 8, İnfitar 2,
Təkvir 1
69. “Big Crunch” – Ənbiya 104
70. Çəyirtkələr kimi – Qəmər 7

Bundan başqa “Kuran hiç tükenmeyen mucize” kitabında ən azı 90 riyazi möcüzələr analiz edilmişdir. İstəyənlər internetdən pulsuz yükləyib, oxuya bilər.

2. DİNİN VARLIĞI NƏYİ DƏYİŞƏR?

Adətən insanlara dini xatırladarkən: ölüm, yas məclisləri yaxud da ki, başqa bir şey yadlarına düşür. Bəs niyə bizim din deyərkən: Allahın razılığını qazanmağa çalışmaq, Quran üzərində düşünmək, insanlara yaxşılıq etmək yaxud da Müsəlman kimi yaşamaq yadımıza düşməsin? Niyə dini yalnız yas məclislərinə məhkum etmişik? Niyə Quranı açıb oxumağı istəmirik?

Quran bizə bu həyatı yaşamaq üçün göndərilib. Quran həyatı yaşamağı öyrədən ideal kitabdır. Amma biz həyatı öyrənməyi zamanın öhdəsinə buraxırıq. Kainatı, dünyanı və insanları yaradan Allahdırsa, bizi bizdən yaxşı bilən Allahdırsa, deməli bizə həyatı yaşamağı və qiyamət üçün tədarük görməyidə, bizə ən yaxşı şəkildə sadəcə Allah öyrədə bilər.

Kainatın xaricindən bir mesaj gəlib desək, hər kəs oxumaq üçün can atar. Amma kainatı yaradan, bənzərsiz olan yeganə varlıqdan 6236 ədəd mesaj gəlsədə əksər insanın qəti diqqətini çəkməyə bəs etmir. Bu bəslədiyimiz münasibət, Allaha qarşı hörmətsizlik deyilmi? Allaha qarşı edilən hörmətsizlik, insana qarşı edilən hörmətsizliklə eyni ola bilərmi?

Əgər Allah bizə heç bir xəbərdar edən şəxs – Peyğəmbər, yol göstərən kitab – Quran göndərməsəydi haqlı bir şəkildə topla halda etiraz edərdik. Tanrının ədalətsiz

olduğunu iddia edərdik. Amma Allah bizim üçün lazım olan hər şeyi göndərmişdir. Bizim üstümüzə düşən birinci şey isə oxumaqdır. Çünki Məhəmməd peyğəmbərə nazil olan ilk vəhydə: (Ələq surəsi 1-ci ayə) “Oxu...!” əmri olmuşdur. Ona görə də ilk etməli olduğumuz şey, Quranı oxumağa başlamaq olmalıdır. Quranı oxumaq, düşünmək, sorğulamaq və araşdırmaq hər sorğulayan müsəlmanın borcu olmalıdır. “Nəyə inandığınızı?” “Niyə görə inandığınızı?” soruşmalıdır. Və Allahın razılığını qazanmaq başlıca hədəfi olmalıdır.

Çünki Caner Taslamanın dediyi kimi:
“Bir müsəlman üçün əsl hədəf, Allahın razılığını qazanmaq olmalıdır”

Əgər həyatdakı əsl hədəfimiz Allahı razı salmağa çalışmaq, Allahın razılığını qazanmaq olarsa, həyatımız dəyişilməz və əvəzsiz bir məna qazanar. Həyata baxışımız dəyişər. Hər şey layiq olduğu mənasını qazanar. Və sonu böyük bir mükafat ilə sonlanacaq olan bir yola ilk addımımızı atmış olarıq.

Motivasiyanızı daha da artırmaq üçün, Caner Taslamanın çıxışlarından ikisini sizə təqdim edirəm. Düşünərək oxumağınızı tövsiyə edirəm.

1.: “Gənc, yaşlı, zəngin, kasıb, kişi yaxud qadın hər kəs xoşbəxt olmaq istər. Fəqət, insanların çoxu nə edirlər etsinlər, içlərində (mənəviyyatlarında) böyük bir boşluq vardır. Ən yaxşı evliliyi edəndə də, ən çox pula sahib olanda da, o boşluqları vardır. Yəni insanların içində qapanmaz bir boşluq vardır.

Qarşımızda bir nöqtə vardır. O nöqtəyə doğru gedirik.
Nədir o nöqtə? Ölüm. Ölümə doğru gedirik.

İnsanlar həyatlarının böyük bir qismini bir çalışma və ya bir stress içərisində keçirdirlər. Bu çalışma içində birdə baxırıq, ölüm gəlib çatır. Əvvəl yaxınlarımızı bir-bir itiririk, və bir anda ölüm gəlir. Yəni bir yandan gözümüzü açdığımız dünya, çox-çox rəngli bir dünya. Milyondan çox canlı çeşidi var: bitkisi ilə, heyvanı ilə, dənizin altından quşlarına qədər çox-çox rəngli bir dünya. Bütün stresslərə, depressiyalara rəğmənlə həyat çox zövqlü. Sevdiklərimiz var. Fəqət, çox-çox qısa, bir anda bitir. İndi burada önəmli ola bilən nədir? Yəni buradakı həyatı nə dəyərləndirəcək? Bütün bu sualların hamısını cavablayarkən, öləcək bir dünya və qısa bir həyatda olduğumuz gerçəyindən qaça bilmərik. Məsələn: “Bu anda yaxud sabah ölmüş olsam, keçmişdə necə bir həyat yaşamış olmaq istərdim?” Yəni verəcəyimiz cavab nədirsə, bu andan etibarən elə həyat yaşayaq.

Hamımız bir gün sonu olmayan bir günə qovuşacağıq.
Və o sual orda soruşmaq imkanımız olmadan öləcəyik.

Hər şeyə Allah sayəsində sahibəm. Bu həyata da. Və qısa bir həyat. Burada Allahı mərkəzə qoyaraq yaşamaq xaricində mənə görə (eyni dəyərdə olan) alternativ yoxdur. Allahdan daha önəmli bir hədəf ola bilməz. Dünyadakı xarizmanın, pul qazanmağın, yaxud dünyadakı başqa hər hansı bir hədəfin Allahın və ya dinin yerinə ikram edilə bilməyəcək bir hədəf olduğunu, söyləyir bizə Quran. Dünya həyatının qısalığı bir yandan

bizə Allahın varlığı yanında acizliyimizdə söyləyir. “Sən acizsən. Qısa müddət sonra öləcəksən. Bax yaxınlarında öldü. Onlardanda ayrılacaqsan” - deyir.

Öləcəm. Yəni bədən çox gözəl bir şeydir. Amma bu əllər torpaq olacaq, gözlər torpaq olacaq. Ən sevdiyim anam, atam, yaxınlarımin bir qismi torpaq oldu. Olmayanlar da olacaq. İnsan həyatının hansı dövründə isə o anda öləcəyinin fərqlində olaraq, Allahın yaradıcısı olduğunu bilərək həyatını mənalandırması (lazımdır). Çünki, bunsuz bir şəkildə həyata mənə verilməsi mənə görə mümkün deyil. Və insanların bir çoxu dünyəvi hədəflər üzərindən həyatlarını motiv edər oldular. Oysa gerçək mənada motivasyon Allahın razılığıdır. Həyat bu qədər qısa, ölümdə qaçınılmazsa, bunu yaradan Allah üçündə yaratmaq çox bəsitə və bu gerçəyi göz önündə saxlamayan bir yaşam dizayn etmək mümkün deyil.”

2.:“Yaşayarkən sanki, heç ölməyəcəyik kimi, ölmək bir yalan imiş kimi yaşayırıq. Heç aman o mövzunu düşünmə kimi yaşayırıq. Allahdan daha önəmli nə ola bilər? Geri qalan hər mövzu yalan, geri qalan hər şey səthi, geri qalan hər hədəf kiçikdir. Allahın yanında ciddi ola biləcək heç bir şey yoxdur.

Göy üzü ilə, yer üzündəki bitki çeşidləri ilə şəhanə bir dekorasiya, şəhanə bir həyat var qarışımızda. Sonra bir baxırıq bu qədər şəhanə bir həyat, bu qədər şəhanə bir çeşid, yoxluqdan varlığa keçid fəvqəladə. Bir baxırıq sevdiklərimizlədə bir aradayıq. Fəqət o sevdiklərimizi yavaş-yavaş itirməyə başlayırıq. Gənclik dövründən,

yaşlılıq dövrünə keçməyə başlayırıq, əgər normal bir həyat yaşamış olmuşuqsa. Təbii ki, o da qaranti deyil. Yavaş-yavaş sevdiklərimizi itirərkən, bizim də sonumuz gəlir. Bir anda məzarlığa bizidə qoyurlar. Üstümüz qapanır.

Hamımız məntiqən öləcəyimizi bilirik də, yaşayarkən heç ölməyəcək kimi, ölüm bir yalanmış kimi yaşayırıq. Bu mənzərəyə baxan birisi, mən niyə burdayam? Məni bura kim gətirdi? Yəni öz vücudumu yaradan mən deyiləm, əllərimi yaradan mən deyiləm. Hara gedirəm? Niyə burdayam? Yəni buradakı var oluş məqsədim nədir? Suallarını soruşacaqdır. Və bir az düşünən bir kimsə bundan önəmli bir şey olmadığını da anlayacaqdır, bu sualdan.

Mən niyə burdayam? Məni yaradan kim? Suallarının həyatın ən önəmli sualları olduğunu qavrayacaq.

İndi ölümün olduğu yerdə bütün bu gözəlliklər, bütün bu rənglilik bir anda sanki mənasızlığa gedirmiş kimi olur. İstədiyiniz qədər gənc olun, zamanın nə qədər sürətli keçdiyinə tanışlıq etmişinizdir. Lisey illəri nə qədər də tez keçdi. Orta məktəb nə qədər tez keçdi. Orta məktəb öncəsi nə qədər tez keçdi. Bu da keçəcək. Bir anda hamımız arxası olmayan bir günə çatacağıq.

Elə bir gün gələcək ki, o gündən sonra bir gün yaşamayacağıq və öləcəyik. Yaxınlarımız da öləcək. Allahın varlığını anlamaq, bax burada hər şeyi kökündən dəyişdirəcəkdir. Yəni Allahın varlığını anlayan, Allahdan daha önəmli bir şey olmadığını da dərhal anlar.

Bunu anlayan üçün, hər şey alt-üst olar. Bütün dünya dəyişib Allahın varlığını anlamaq ilə, hər şey bir yanda aydınlanır, ölüm bir yerdə ancaq keçid dövrü olar. Necə ki, ana bətni bu dünyaya çıxış üçün bir keçid dövrüdür. Eyni şəkildə ölüm də, axirət dövrü üçün bir keçid dövrüdür. Bundan daha önəmli bir məsələ yoxdur. Bu sistemi verənə bir minnətdarlıq hissimiz var bir kərə. Çünki, hər şey onun sayəsində həyata qovuşdu.

Yəni Allaha yönəlmək nə deməkdir? Hər şeyə Allah sayəsində sahibik. Tək insanın özünü aldatmayacağı bir şey əslində, Allahın razılığını qazanmağın ən önəmli hədəf olduğunu anlamaqdır.”

3. HZ. MƏHƏMMƏDİN PEYĞƏMBƏRLİYİNİN 150-DƏN ÇOX DƏLİLİ

Bu hissədəki əsas hədəfim Məhəmməd peyğəmbərin, peyğəmbər olduğunu sübut etməyə çalışmaqdır. Nə qədər uğurlu alındığını, sizin qiymətləndirməyinizə buraxıram.

İlk öncə Məhəmməd peyğəmbərə niyə inandığımı, sonra (aqnostik, yəhudi yazar olan) Lesley Hazletonun Məhəmməd Peyğəmbər ilə bağlı fikirlərini, sonda isə Məhəmməd Peyğəmbərin digər dini mətnlərdə necə müjdələndiyini sizlərə çatdırmaq istəyirəm:

1. Hansı batil din, yuxunun ən gözəl saatında sübh namazı qılmaq istər?
2. Kim uydurduğu bir Tanrı üçün, səhərə qədər təhəccüd namazı qılar? Üstəlik özünə vacib!
3. Peyğəmbəri tək başına namaz qılarkəndə görürlər! Yanında heç kim olmuyanda niyə namaz qılır ki?
4. Batil bir şey üçün niyə özünə və inananlara bu qədər əziyyət çəkdirir?
5. Batil olsa ən azı savaşa namaz qılmayın deyərdi. Savaşın ortasında canının dərdinə düşməsi lazım gəldiyi halda, niyə namaza laqeyd yanaşmır?
6. Suyun çətin tapıldığı coğrafiyada, niyə dəstəmaz almağı əmr eliyir?

7. Orucu niyə əmr eliyir? Özü uydurduğu bir din üçün niyə özünü və inananları ac saxlayır?
8. Fitrəti baxımdan hər şeyin asan olanını istəyən insan, niyə özünə çətinlik çıxarar? Özü uydurduğu dinə niyə bu qədər bağlı qalır və güzəşt eləmir?
9. Məqsədi nədir görəsən: iqtidar, pul yaxud nə? Peyğəmbərlikdən imtina etməsi üçün hər şey təklif edildi, amma O: “Günəşi sağ əlimə, ayı sol əlimə belə versəniz, mən imtina etməyəcəyəm!” – dedi.
10. Təbliğ üçün getdiyi Taifdən daşlanaraq, üzü-gözü qan içində qayıdır!? Dəyərmə batil bir şey üçün bunu gözə almağa?
11. Məkkədə müsəlmanlara boykot uygulanır. 3 il çəkən boykotda, yoldaşı Hz. Xədicə bütün sərvətini müsəlmanlar üçün xərcləyir. Uydurma bir din üçün, buna dəyərmə?
12. Digər dövlətlərin krallarına İslama dəvət məqsədli məktublar göndərir! “İqtidar sizin olsun, xalqınıza İslamı tanıdın” deyir. O dövlətdən pul qazanmayacağına niyə onların imanını fikirləşir?
13. Yoldaşı zəngin, ticarətlə məşğul olan adam niyə özünə və ailəsinə bu zülmü edir?
14. Hər kəs dəli kimi bütlərə ibadət edərkən hansı cəsarətlə bunları rədd edib, bir olan Allaha tapın deyir? Kimə güvənir?
15. Maidə s. 67-ci ayədə: “Allah səni qoruyacaq!” deyir. Dövrünün mafyaları Peyğəmbəri niyə öldürə bilmədi?

16. Saff s. 8-ci ayədə: “Allah nurunu tamamlayacaq” deyir və Peyğəmbər enən son ayəyə qədər yaşayır, nuru da tamamlanır! Onu kim qorudu?
17. Savaşa gedirsən düşmən sayca 3 qatın. Məntiqli olan geri çəkilməkdir. Amma uduzma ehtimalı çox olmasına baxmayaraq Peyğəmbər savaşı? Batil bir din üçün çox cəsarətli deyilmi?
18. İnsanları bu qədər özünə bağlaya bilərkən niyə özünü ilah elan etmək yerinə, Tanrı təsəvvürünü sağlam bir və tək olan Allaha şamil edin deyir?
19. Ədəbi yönü bu qədər keyfiyyətli olan Quranı (başlıqda) oxuma yazma bilməyən adamı yazdı? Zəmanə şairlərini belə heyrətə düşürən bu kitabı kim yazdı?
20. Yoxsa birilərindən kömək alaraqmı bu kitabı uydurdu? Bəs ətrafında onun hər hərəkətinə, hər sözünə önəm verən minlərcə səhabədən kimsə fərqi nə varmadımı, onun saxtakar olduğunun? Əgər saxtakar idisə.
21. Adamlardamı bu oyunun parçası idi? Bəs bu adamlar soruşmurdularmı ki, batil din üçün niyə ibadət edək?
22. Fəth surəsi 27-28 arası ayələrdə açıqca Məkkənin fəth olunacağı yazır. Və bu belədə olur. Əgər bu baş tutmasaydı, Quran yalanlanardı. Bu kitabı özünə yazıbsa niyə riskə girib?
23. Rum surəsi 2-4 arası ayələrdə Rumluların qələbə çalacağı deyilir. Və doğurdan da, bu hadisə bir neçə il sonra gerçəkləşir? Bunu necə (vicdanlı şəkildə) açıqlamaq olar?

24. Təbbət surəsi Əbu Ləhəbin iman etmədən cəhənnəmə gedəcəyini deyir. Əbu Ləhəb yalandanda olsa iman etsə idi ayə yalanlanardı amma doğurdanda iman etmədən ölür.
25. Həyatında yalan danışmamış bir adam niyə belə bir yalan atsın?
26. Vəhşi, qəddar bir toplumu islah etmək üçün mü etdi bunu? Bəs niyə Quranda toplumsal ayələrin yanında etiqad ayələrinə, ibadətədə yer verdi? Toplumsal rifah üçün, bütləri rədd etmənin gərəyi nədir?
27. Quranda heyvanların, bitkilərin, insanın, kainatın yaradılışına baxmağımızı istəyən ayələr var. O zaman bunlar haqqında nə bilinirdi ki, bizdən bunu istəyə?
28. Hansı cəsarətlə içkini və s. qadağan edir? Minlərlə insan niyə bu qədər asan imtina edir rahat həyatından?
29. Necə bu qədər insana təsir edə bilir? Hz. Əli kimi üstün keyfiyyətli insanları necə yetişdirdi? Sosiologiya oxumuşdu, yoxsa psixologiya?
30. Adi vaxt Məhəmməd peyğəmbərin epilepsiya xəstəsi olduğunu iddia edənləri görə bilərsiniz? Epilepsiya yaxud şizofren xəstəsi olan adam, 2 milyarda yaxın tərəfdarı yığa bilərmi?
31. Qurandakı elmi ayələri necə uydurdu? Həmdə hamısı düzgün çıxır.
32. Həm Hz. Məhəmmədin dövründə, həm də daha sonra tarix boyu peyğəmbərlik iddiasında olanlar

olmuşdur. Hansı bir uğurlu oldu? Adları belə eşidilmədən tarixdə it-bat oldular.

33. Quranda özünə belə xəbərdarlıq edilən ayələr var. Peyğəmbərin heç kəsin bilməsini istəmədiyi sirr yayılır. Bunu özü-özünəmi edir?
34. 23 il toplum içində ifşa edilmədən necə yaşaya bildi? 1 gün bəs edərdi ki, ifşa olunsun.
35. Uhud döyüşündə Peyğəmbərin yanağı, dodağı, başı yaralandı və dişinin biri sındı. Din uydurma idisə buna dəyərdimi?

Bu suallar üzərində düşünüb Məhəmməd peyğəmbər haqqında bir qərara gəlmək olar deyər düşünürəm.

Lesley Hazletonun Məhəmməd Peyğəmbər haqqında yazdığı “İlk Müslüman” kitabını internetdən yükləyib oxumağınızı tövsiyə edirəm. İndi isə, Lesley Hazletonun Məhəmməd Peyğəmbər haqqında fikirlərini sizə çatdırmaq istəyirəm:

“610 ilinin gecəsində Məhəmməd Məkkənin yaxınlarındakı dağda, Quran üçün ilk vəhy gələndə, nə oldu?

Bu, İslamın ən gizli anıdır və təbii ki, eksperimental analizə meydan oxuyur. Fəqət sual yaxamı buraxmırdı. Mənim kimi dünyəvi olan biri üçün, sadəcə bunu belə soruşmağın belə tamamilə ədəbsizlik olaraq görülə biləcəyinin fərqləndəyəm. Və günahımı qəbul etdim. Çünki bütün bu kəşf, fiziki ya da intellektual qaçınılmaz sürətdə bir cür hədləri aşmanın günahı idi. Fəqət, bəzi hədlər digərlərindən dəqiqdir.

Beləliklə insan müqəddəsliklə qarşı-qarşıya qaldı. Müsəlmanlar Məhəmmədin etdiyinə inandılar, və bir ağılçı üçün, bu bir gerçək deyildi. Amma ümidləndirən bir qurğu idi. Və hamımız kimi, mən də özümü ağılçı olaraq görürəm.

Halı ilə, o gecə olanlara dair şaiyələrə baxdığımı mənə əsl təsir göstərən şey, o gecə olanlardan ziyadə, olmayan şeylər idi. Məhəmməd dağdan havada yeri yirmiş kimi, süzülərək gəlməmişdi. Aşağıya “Şükürlər olsun!” və ya “Allah birdir!” deyərək bağıraraq qaçmamışdı. İşıq və sevinc yaymamışdı. Mələklərdən təşkil olunmuş bir xor qrupu yox idi. Göy üzünün musiqisi, sevinci, coşqusu yox idi. Ətrafını sarmış qızıl bir çevrə yox idi, Allahın elçisi olaraq. Dəqiq və öncədən təqdir edilən bir rol yox idi. Bunların heç birisini etməməsi, bütün hekayəni dindar bir nağıla çevirənlərə qarşı etiraz etməyi asanlaşdırır bilər.

Ancaq vəziyyət bunun tam tərsidir. Öz cümlələrinə görə, ilk başda özü belə onların gerçək olamayacağına inanmış, ən çox qarabasmadır deyərək düşünmüş, gözlərinin ya da qulaqlarının bir oyunu bəlkə, ya da öz beyninin ona qarşı çalışması, ən pis ehtimal ilə, varlığı cin tərəfindən ələ keçirilmişdi. Onu aldatmağa çalışan, hətta yaşamını əlindən almağa çalışan bir ruh. Əslində, o bir cin tərəfindən ələ keçirilən Məcnun olduğuna əmin idi, ancaq özünün hələ canlı olduğunu anladığında ilk motivi işini öz başına bitirməsi idi. Ən yüksək uçurumdan atılıb bütün bu təcrübəsinə son verərək yaşadığı dəhşətdən qaçmaq.

Beləcə o gecə dağdan qaçan adam sevincli deyil, saf, primitiv bir qorxu ilə ürpərdi. Qane ilə deyil, şübhə ilə sarsılmışdı. Və vahimə içində yolunu itirməsi, tanış olan hər şeylə əlaqəsini qopartdı.

Bu insan hisslərinin kənarındakı “şeyin” qorxuducu fərqiindəliyinə sadəcə möhtəşəm bir xuşu (qorxu və hörmət hissinin qarışığından əmələ gələn durum) halı deyilə bilər. Bunu anlamaq çətin ola bilər, biz bu an yeni bir tətbiqi ya da viral videonu təsvir etmək üçün “qorxunc gözəl” kəlməsini işlədirik. Bəlkə də şiddətli sarsıntı xaricində, gerçək bir xuşudan qorunuruq. Qapıları qapayıb, gizlənirik. Nəzarətin əlimizdə olduğuna inanırıq. Ya da, ən azından, nəzarətin əlimizdə olduğunu ümid edirik. Nəzarətin hər zaman bizdə olmadığı və hər şeyin açıqlanamayacağı gerçəyini inkar etmək üçün əlimizdən gələni edirik.

Ancaq istər ağılcı olsun, istər mistik, istər Məhəmmədin o gecə duyduğu kəlmələrin Məhəmmədin içindən ya da başqa biri tərəfindən gəldiyinə inanın, bəlli ki, o bunları təcrübə etdi, və elə ki, bu güc onun varlığını və dünyasını parçalaya bilər, və bu təvazökar adamı sosial və ekonomik ədalətin radikal müdafiə edicisinə çevirə bilər.

Qorxu məqbul olan tək reaksiya idi. Tək insan reaksiyası. Bəziləri üçün çox insani, məsələn mühafizəkar Müsəlman ilahiyyatçılar, hələ Məhəmmədin özünü öldürmək istədiyindən bəhs edilməməsini istəyərlər. Bu bilginin ən köhnə İslami bioqrafiyalarda belə tapılmasına

rəğmən...Onlar Məhəmmədin ümitsizliyə qapılmağını buraxın, əsla tək bir an üçün belə şübhə duymadığında təkid edirlər. Mükəmməlliyə olan bu rəğbət, onların insanın əksiklərinə dözməsini əngəlləyir.

Fəqət, tam olaraq, şübhələnmədəki qüsurlar haradadır? İlk söz-söhbətləri oxuduqca, fərq etdim ki, Məhəmmədin şübhəsi Onu mənim üçün tamamilə canlı qıldı, Onu bütünü ilə görməmi mümkün qıldı. Gerçəkliyin bütünü ilə əlaqələndirməyimi təmin etdi. Və bunun haqqında düşündükcə, Məhəmmədin şübhələnməsi daha məntiqli gəldi. Çünki şübhə, inanc üçün əsasdır. Əgər bu fikir ilk başda təəccübləndirici gəlirsə, şübhəni Qraham Qrinin bir zamanlar söylədiyi şəkildə düşünün: Şübhə, qəlb məsələsidir. Bütün bu şübhəni ortadan qaldırın, geriye qalan şey inanc deyildir. Dəqiq, qəlbsiz bir təslimiyyətdir. Gerçəyə sahib olduğunuzdan əmin isəniz, böyük “G” ilə ima edilən qaçınılmaz gerçəyə, bu dəqiqlik sürətlə doqmatizmə və doğruculuğa çevrilir...

Gerçək inancın, asan cavabları olmadığını fərqləndirməliyik. Əksinə çətin və inadçı sualları vardır. Davam edən bir şey, davamlı nəyi bildiyimizi düşündüyümüzü sorğulayan bir müddət. Problemlərlə, düşüncələrlə güləşdirən bir müddət. Və bu müddət şübhə ilə birlikdə gedir. Onunla heç bitməyən bir söhbət. Və bəzən ona qarşı şüurlu bir meydan oxuma ehtiva edir. Və bu şüurlu meydan oxuma, mənim bir aqnostik olaraq inancımın olmasının səbəbidir...”

Ümid edirəm ki, Lesley Hazletonun çıxışından sizlərə təqdim etdiyim bu hissədən Məhəmməd peyğəmbər barəsində müəyyən fikirlər yarada bilmisiz.

İndi isə son olaraq, digər dinlərdə Məhəmməd peyğəmbərin necə müjdələndiyinə toxunmaq istəyirəm. Toxunduğum bu dinlər İslamın qalıqları kimi qiymətləndirilə bilər. Lap öncə sadaladığım amma toxunmadığım yerdə qalan dinlərin İslam ilə əlaqəsi olmadığı qənaətindəyəm.

Müjdə 1:

✚ Əhdi-Ətiq: 22/Nəğmələr Nəğməsi, Bölüm 5, Ayə 16:

“Şirin dilli, o Məhəmmədim.
Belədir dostum, dostcasına,
Ey Yerusəlimdəki qızlar!”

AÇIQLAMA: Bununla bağlı Şeyx Əhməd Didat orijinal ibranicə mətnlərində həmin sözün “Məhəmməd” və “im” olduğunu demişdir: Məhəmmədim.

“İM”, İbranicədə hörmət əlaməti olaraq bir çoxluq əlavəsidir.

Tövrat: 1/Yaradılış kitabı, Bölüm 1, Ayə 1: “Başlanğıcda Allah göyləri və yeri yaratdı”

Burda Allah sözü ibranicədə “Ellohim”dir. İbranicədə “El – Allah” deməkdir. “Ellah”da həmçinin. “Ellohim” isə hörmət və şərəfi ifadə edən çoxluq əlavəsidir.

Hörməti ifadə edən “Çoxluq əlavəsi”! Bütün şərq dillərində ərəbcə və ibranicədə, 2 cür çoxluq əlavəsi işlənir. “Çoxluq” və “Hörmət” ifadə edən əlavələr. Urdu (Pakistan) dilində hörmət ifadə edən çoxluq əlavəsi vardır. Qurandada Hicr surəsi 9-cu ayədədə bu işlənmişdir:

“Şübhəsiz o zikri (Quranı) “biz” endirdik! Onun qoruyucusuda əlbəttə “biz”ik!”

Siz ərəb müsəlmanların burdakı “biz”in kim olduğu sualını eşidə bilməzsiniz. Çünki onlar öz dilində 2 cür “çoxluq” və “hörmət” ifadə edən əlavənin olduğunu bilirlər.

Müjdə 2:

✚ Əhdi-Ətiq: 4/Qanunun Təkrarı, Bölüm 18, Ayə 18-19:

“Onlar üçün soydaşları arasından sənin kimi bir peyğəmbər yetirəcəyəm və sözlərimi onun dilindən eşidəcəksiniz. O əmr etdiyi hər şeyi sizə söyləyəcək.

Mənim adımla söylədiyi sözlərə qulaq asmayan adamı ittiham edəcəyəm”

AÇIQLAMA: “Soydaşları arasından” ifadəsi, gələcək olan bu peyğəmbərin İsrailoğullarının qardaşları olan İsmailoğullarından olacağını, onların arasından çıxacağını ifadə etməkdədir. Hz. Məhəmməd, İsmailoğullarından, yəni ərəblərdəndir.

“Sənin kimi bir peyğəmbər” ifadəsi, gələcək olan peyğəmbərin, Hz. Musaya bənzər olduğunu, onun kimi müstəqil bir şəriətə sahib olacağını ifadə etməkdədir. Müstəqil bir kitab və şəriət gətirmə baxımından, dünyəvi və axirətə müqtədir olma baxımından, Hz. Musa və Hz. Məhəmməd bir-birlərinin bənzəridir.

“Sözlərimi onun dilindən eşidəcəksiniz” (yaxud “Allahın, kəlamını onun ağzına qoyması”) sözü peyğəmbərin oxuma-yazma bilməyən (ümmi) biri olacağına işarə edir. Məhəmməd peyğəmbərdə Quran 53-cü surə, 3 və 4-cü ayələrinə əsasən ümmi olmuşdur.

Xristianlar, bu peyğəmbərin müstəqil şəriətə sahib olması və İsrailoğulları arasından çıxmasını nəzərə almadıqlarından, bu peyğəmbərin Hz. İsa yaxud Hz. Yuşa olduğunu iddia etmişlər.

Müjdə 3:

✚ Əhdi-Ətiq: 4/Qanunun Təkrarı, Bölüm 33, Ayə 2:
“O belə dedi:
“Rəbb Sina dağından gəldi,
Bizə Seirdən zühur etdu,
Paran dağından şəfəq saçdı,
On minlərlə müqəddəs mələklər ilə gəldi.
Sağ əlində yanar alov var idi...””

AÇIQLAMA: Sina dağı, Hz. Musaya Tövratın verildiyi yerdir. Seir, Hz. İsaya İncilin endirildiyi Nasıra ətrafında yer adıdır. Paranda, Məkkənin köhnə adıdır. Hz.

Peyğəmbərin doğulduğu və peyğəmbər olduğu şəhər, Məkkədir. Əhdi-Ətiqdə, Hz. İsmailin və Həcər validəmizin bu bölgədə oturduğu deyilməkdədir:

Əhdi-Ətiq: 1/Yaradılış kitabı, Bölüm 21, Ayə 21:
“(İsmail), Paran çölündə məskən saldı. Anası ona Misir torpağında bir arvad aldı”

Qurandada Hz. İbrahimin, nəslindən bir qismini, Beytul-Haramın yanında əkinsiz bir dərəyə yerləşdirildiyi, bu evin təməllərinin də İbrahim və İsmail tərəfindən yüksəltildiyi bildirilməkdədir. Bu dərə (– leysan yağışlarından sonra müvəqqəti suyu olan quru dərə) Məkkə dərəsi, bu evdə Kəbə olduğuna görə, Hz. İsmail ilə anasının yerləşdiyi yer, Məkkədir.

Rəbbin Sinadan gəlməsi, Tövratin Hz. Musaya Sina dağında enməsi, Seirdən doğulması, İncilin Hz. İsayə Seir ətrafındakı Nasrada enməsi, Paran dağında parlaması da, Quranın Hz. Məhəmmədə köhnə adı Paran olan Məkkədə enməsi ifadə etməkdədir.

Müjdə 4:

✚ Əhdi-Ətiq: 1/Yaradılış kitabı, Bölüm 49, Ayə 10:
“Şilo gələnə qədər, səltənət əsası Yəhudadan, hökmdarlıq əsası da onun nəslindən itməyəcək. Və millətlərin itaəti ona olacaqdır.”

AÇIQLAMA: Əhdi-Ətiqin bütün tərcümələrində bu “Şilo” kəlməsi eynən qorunmuş, tərcümə edilməmişdir.

Bu kəlimənin mənası ilə əlaqədar 3 ehtimal düşünülmüşdür:

- a) “Şiluah” kəlməsinin pozulmuş şəklidir. “Yahın Rəsulu”, yəni sadəcə Hz. Məhəmməd üçün işlədilən bir sifət olan “Allahın Rəsulu” ifadəsinə bərabər olar.
- b) “Səltənət və şəriət sahibi”, “böyük və qanun qoyucu nüfuz sahibi olan” və “millətlərə hökmdən” şəxs mənalарına gəlməkdədir.
- c) “Barış, qəlb rahatlığı, səssizlik və güvən” mənalарına gəlir. Peyğəmbərimizə ətrafındakı insanlar tərəfindən verilən adda “Məhəmmədül-Əmin” yəni “Güvənilən Məhəmməd”dir.

Qərribə olan bir şey, bu sözün Tövratın başqa heç bir yerində keçməməsi və digər peyğəmbərlər üçün işlənilməmiş olmasıdır. Kəlimənin bütün mənalарı, Hz. Məhəmmədə uyğun gəlməkdədir. Elə isə Şilo, Hz. Məhəmməddir. Hz. Peyğəmbər, Quran və əskəri güclə gəlmişdir. Şilonun yəhudi olmayan birisi olması gərəkir ki, onun gəlməsi ilə birlikdə səltənət və hökmdarlıq, Yəhudadan, yəni onun soyundan olan yəhudilərdən getmiş olsun, onlardan alınmış olsun. Şilo, Hz. İsa ola bilməz. Çünki o da ana tərəfindən Yəhuda soyundandır, İsrailoğullarındandır.

Müjdə 5:

✚ Əhdi-Ətiq: 23/Yeşaya, Bölüm 42, Ayə 1-4:
“Budur, Mənim saxladığım, seçdiyim qulum!
Könlüm ondan razıdır!
Mən Öz Ruhumu onun üzərinə qoymuşam.
O, millətlərə ədalət gətirəcək.
Çığırmayacaq, səsini qaldırmayacaq,
Küçlərdə heç kim onun səsini eşitməyəcək.
Əzilmiş qamışı qırmayacaq,
Tüstülənən piltəni söndürməyəcək.
O, ədaləti sədaqətlə yayacaq.
O, yer üzündə ədaləti quranadək
Ümidini, cəsarətini itirməyəcək,
Uzaq diyarlar onun qanununa etibar edəcək.”

AÇIQLAMA: Burada bəhs edilən şəxs, Hz. Peyğəmbərdir. Abdullah b. Əmrə Rəsulullahın Tövratdakı vəsifləri soruşanda o, bu vəsfləri saymışdır; bu vəsflərdən biri də budur: “Bu peyğəmbər, pis xasiyyətli, pis qəlbli və bazarlarda bağıraraq çıxıran biri deyildir.”

Heraklius, Əbu Süfyana Hz. Peyğəmbər haqqında bir çox sual soruşmuşdur. Bu suallardan biri də budur: “Onlar artırılarmı, azalılarmı?”. Əbu Süfyan: “Artırlar”, – deyər cavab verəndə Heraklius: “İman belədir, tamamlanıncaya qədər artır”, – demişdir. Bu iki vəqiə, Yeşayadan nəql etdiyimiz bölümdə bəhs edilən adamın, Hz. Peyğəmbər olduğunu göstərməkdədir.

Müjdə 6:

✚ Zəbur: 45/Məzmur, Ayə 1-17:
“Üstün bir gözəlliyə və parlaq bir üzə sahib
olması,
Dodaqlarından lətafət (hikmətli sözlər) saçılır
olması,
Zamanın sonuna qədər mübarək olacağı,
Qılnc, cəlal və ihtişam qurşanmış olacağı,
Qüdrətli və güclü olması,
Həqiqət, helm və ədalət sahibi olması,
Oxlarının iti olması və onları işlətməyə hər an
hazır olması,
Qövmlərin onun əmri altına girməsi,
Yaxşılıqı sevib günaha əsəbləşməsi,
Kralların qızlarının ona xidmət etməsi,
Ona qonşu ölkələrin padşahlarından hədiyyələr
gəlməsi,
Ümmətinin zənginlərinin, onun əmrinə itaət edib
mallarını cömərtcə xərcləmələri,
Adının nəsildən nəsilə alınması və qövmlərin
daima ona təşəkkürdə olması.”

AÇIQLAMA: Məhəmməd peyğəmbərin
özəlliklərindəndir. Protestantlar, bu peyğəmbərin Hz. İsa
olduğunu, yəhudilər isə bu peyğəmbərin hələ
gəlmədiyini deyirlər. Fəqət bu sifətlərin hamısı, Hz.
Məhəmməddə mövcuddur. Özəllikləri sayılan bu
peyğəmbər, Hz. Peyğəmbərdir. Hz. Peyğəmbər, çox
gözəl bir insan idi. Göstərdiyi hikmət və elm incəlikləri
sonsuz idi, din düşmanlarına qarşı savaşmışdır. Ərəblərin

ən qüvvətli pəhləvanlarını udmasında gücünün böyüklüyünə dəlildir. Doğruluq və güvənilirlik vəsflərini, düşmənləri belə qəbul edərlərdi. Atış alətləri işlətməsi, şəriətinin gərəyidir. Ərəblər və digər millətlər onun dininə uymuşlardır. Xeybər komandiri Əhtabın qızı Səfiyyə, onun cariyəsi olmuşdur. Hz. Peyğəmbər, bütün gözəl xasiyyətlərə sahib, bütün çirkinliklərdən uzaq idi. Nəcəşi və Muvaskis ona çeşidli hədiyyələr göndərmişlərdir. Ümmətindən zəngin olanlar, məsələn Hz. Osman, onun əmrində mallarını cömərtcə infaq etmişlərdir. Allah, bütün möminlərə, peyğəmbərlərinə salət və salam gətirmələrini və ona sayqı göstərmələrini əmr etməkdədir. Beləcə peyğəmbərlərin adı, nəsilədən nəsilə sayqı və şükranla anılmaqdadır. Ayrıca gündəlik oxunan azanla, Hz. Məhəmmədin peyğəmbərliyi elan edilməkdə, mübarək adı anılmaqdadır.

Müjdə 7:

- ✚ Əhdi-Cədid: 4/Yəhya, Bölüm 14, Ayə 16:
“Mən də Atadan xahiş edəcəyəm və O sizə başqa bir Periqlytos göndərəcək ki, daim sizinlə olsun.”
- ✚ Əhdi-Cədid: 4/Yəhya, Bölüm 16, Ayə 7-13:
“Bununla belə, Mən sizə həqiqəti söyləyirəm: Mənim getməyim sizin xeyrinizədir. Çünki getməsəm, Periqlytos yanınıza gəlməz, amma getsəm, Onu sizə göndərəcəyəm. O gələndə günah, salehlik və mühakimə barədə dünyanı ifşa edəcək:

Günah barədə, çünki Mənə iman etmirlər;
Salehlik barədə, çünki Atanın yanına gedirəm və
daha Məni görməyəcəksiniz;
Mühakimə barədə, çünki bu dünyanın hökmdarı
mühakimə olunub.
Hələ sizə söylənəcək çoxlu sözüm var, amma indi
bunlar ağılınıza sığmaz.
Lakin O – Periqlytos gələndə sizə hər həqiqətə
yol göstərəcək. Çünki heç nəyi Özündən
söyləməyəcək, nə eşidirsə, onu söyləyəcək və
gələcəyi sizə bildirəcək.”

AÇIQLAMA: Bu ifadələrdəki “Periqlytos” kəlməsi,
xristianlar tərəfindən təhrif edilərək “Paraklet” şəklinə
salınmışdır və “təsəlli edici, vasitəçi, həqiqət ruhu” kimi
mənalar vermişdir. Halbuki kəlmənin əslİ,
“Periqlytos”dur və “ən çox öyülən, ən çox həmddən”
mənalarına gəlir və “Əhməd” adının qarşılığıdır.
Quranda Saff surəsi 6-cı ayədə Hz. İsanın özündən sonra
gələcək və adı Əhməd olacaq bir peyğəmbəri
müjdələdiyi bildirilməkdədir.

İbn İshaq (151/768), Yuhanna İncilinin 15/26-27
ayələrini belə tərcümə etmişdir: “Atanın sizə göndərəcəyi
Münhamanna, Atadan çıxan həqiqət ruhu gəldiyi zaman,
mənim üçün şahidlik edəcəkdir. Siz də şahitlik
edəcəksiniz. Çünki başlanğıcdan bəri mənimlə
bərabərsiniz. Bunu sizə, yanlış yola azmayasınız deyə
deyirəm.” Münhamanna, Süryanicədə Məhəmməd
qarşılığındadır. Yunancası Paraklitosdur. Bu kəlmə
“təsəlli edici” olaraq çevrilsə heç bir mənə ifadə etməz.

Qrekçədəki “Periqlyte” kəlməsi, Aramicə “Mhamada” yaxud “Hamida” kəlməsinin qarşılığıdır. Bu kəlmə, Ərəbcədə “Məhəmməd” və “Əhməd” kəlmələrini ehtiva edir.

Peyğəmbərimizdən öncə nə Periqlytos adında bir Yunanlıya, nə də Əhməd adında bir Ərəbə rastlanmışdır. Bu, bənzərsiz bir mucizədir. Bütün bunlardan, Hz. İsanın gələcəyini xəbər verdiyi Periqlytosun, son peyğəmbər Hz. Məhəmməd olduğu nəticəsi çıxarılmaktadır.

Müjdə 8:

- ✚ Əhdi-Cədid: 1/Matta, Bölüm 4, Ayə 17:
“O vaxtdan İsa vəz edib belə deməyə başladı:
“Tövbə edin! Çünki Səməvi Padşahlıq
(Mələkutu) yaxınlaşıb”.”
- ✚ Əhdi-Cədid: 1/Matta, Bölüm 6, Ayə 9-10:
“Buna görə siz belə dua edin:
“Göylərdə olan Rəbbimiz!
Adın müqəddəs tutulsun,
Padşahlığın (Mələkutun) gəlsin.
Göydə olduğu kimi
Yerdə də Sənin iradənin olsun.””
- ✚ Əhdi-Cədid: 3/Luka, Bölüm 9, Ayə 2:
“İsa həvarilərini toplayıb onları, Allahın
Padşahlığını (Mələkutunu) elan etmək üçün
göndərdi.”
- ✚ Əhdi-Cədid: 1/Matta, Bölüm 21, Ayə 43:

“Buna görə sizə deyirəm: Allahın Padşahlığı sizdən alınıb onun məhsullarını yetişdirəcək bir millətə veriləcək.”

AÇIQLAMA: Matta, Bölüm 21, Ayə 33-43 arası olanları da bura daxil etsək burada vəd edilən şəxslər Məhəmməd peyğəmbər və onun ümməti (və gətirdiyi dini olmuşdur) olmuşdur.

Müjdə 9:

- ✚ Əhdi-Cədid: 4/Yəhya, Bölüm 6, Ayə 27-29:
“...Keçib-gedən yemək üçün deyil, əbədi həyat verən, daim qalan yemək üçün işlər görün, onu sizə Bəşər Oğlu verəcək. Çünki Ata Allah Ona Öz möhürünü vurub.”
Onlar İsadən soruşdular: “Allahın istədiyi işləri görmək üçün biz nə edək?”
İsa onlara cavab verdi: “Allahın istədiyi iş budur: Onun göndərdiyi Şəxsə iman edin”.”
- ✚ Əhdi-Cədid: 4/Yəhya, Bölüm 14, Ayə 30:
“Daha sizinlə çox danışmayacağam, çünki bu dünyanın hökmdarı gəlir. Onun Mənim üzərimdə heç bir səlahiyyəti yoxdur.”

AÇIQLAMA: İncildə Hz. İsanın ağzından tam 83 yerdə keçən “İnsanoğlu” ifadəsinin tənqidli bir araşdırması, Hz. İsanın bu ifadəni özü üçün işləmədiyini, üçüncü bir şəxs üçün işlətdiyi göstərməkdədir. Hz. İsa, onun haqqında “gələcək, olacaq, gəlməsi yaxındır, qapıdadır” kimi

gələcəyi ifadə edən sözlər demişdir. Bu şəxs isə Hz. Məhəmməddir.

Müjdə 10:

- ✚ Barnaba İncili, səhifə 118-122:
“...Hz. İsa dedi ki: “...Ey Məhəmməd! Allah səninlə olsun və məni, ayaqqabılarının bağlarını açacaq dəyərdə qılsın. Buna çatmaqla mən də böyük bir peyğəmbər və Allahın müqəddəs bir qulu olacağam.””
- ✚ Barnaba İncili, səhifə 174-175:
“Allahın vədi, Qüdüsdə Süleyman Məbədinə edilmişdir, başqa yerdə deyil. Amma inan mənə, bir gün gələcək və Allah rəhmətini, bir başqa şəhərə göndərəcək və hər yerdə Ona gerçəkdən ibadət etmək mümkün olacaqdır. Və Allah, hər yerdə gerçək ibadəti rəhmətilə qəbul edəcəkdir. Mən, şübhəsiz İsrail ailəsinə bir qurtuluş peyğəmbəri olaraq göndərilmiş sayılıram. Fəqət, məndən sonra Allahın bütün dünyaya göndərdiyi Məsih gələcək. Allah, dünyayı onun üçün yaratmışdır. O zaman, bütün dünyada Allaha ibadət ediləcək və rəhmətə qovuşulacaqdır.”

Müjdə 11:

- ✚ Barnaba İncili, səhifə 194-195:
“...Bunun üstünə Allah, dünyaya rəhm edəcək və hər şeyi özü üçün yaratdığı Elçisini göndərəcək...”
- ✚ Barnaba İncili, səhifə 195:
“...Fəqət təsəllim, haqqımdakı hər batil düşüncəni yox edəcək və dini bütün dünyaya yayıb, dünyanı nəzarəti altına alacaq olan Elçinin gəlməsindədir...”
- ✚ Barnaba İncili, səhifə 196:
“““...Allah dedi: “Gözlə Məhəmməd, çünki sənin uğruna cənnəti, dünyanı və yığınlarca varlığı yaradacağam. İşlərindən, səni bir elçi edəcəyəm. Elə ki, kim sənə xeyir-dua versə özünə xeyir-dua veriləcək. Kim səni lənətləsə lənətlənəcəkdir. Səni dünyaya göndərəcəyim zaman, qurtuluşa elçim olaraq göndərəcəyəm və sənin sözün gerçək olacaq; o qədər ki, göy və yer düşəcək fəqət sənin dinin düşməyəcək. Məhəmməd onun mübarək adıdır.””O zaman camaat səslərini yüksəldərək dedilər ki: “Ey Allah, bizə elçini göndər; ey Məhəmməd, dünyanın qurtuluşu üçün tez gəl!””

AÇIQLAMA: Barnaba İncili xristianlar tərəfindən qəbul edilməsi mübahisəli mövzu olsada, Məhəmməd peyğəmbərin müjdələnməyinə təsiri olmayacağı qənaətləndəyəm.

Müjdə 12:

✚ (Buddizm)Vidyarthi, age, s.92:
“Ananda, müqəddəs adamdan (Buddadan) soruşdu: “Sən getdiyin zaman bizi kim öyrədəcək? Müqəddəs adam cavabladı: “Mən yer üzünə gələn ilk budda deyiləm, son da olmayacağam. Zaman içində dünyaya başqa bir budda gələcək. Bu adam, müqəddəs, tam anlamı ilə aydınlanmış və davranışları hikmət dolu bir adamdır. O, mələklərin və ölümlülərin ağasıdır. Sizə, mənim də öyrətdiyim əbədi həqiqəti açıqlayacaqdır. Dinini, məqsədini bildirəcəkdir. Mənim indi elan etdiyim şəkildə, ən mükəmməl və ən saf dini həyatı elan edəcəkdir. Onun şagirdlərinin sayı minlərcə olacaqdır, fəqət mənimki yüzlərcədir.” Ananda soruşdu: “Onu necə tanıyacağıq? Müqəddəs adam cavabladı: “O, Maitreya olaraq bilinəcək.””

✚ Vidyarthi, age, s.99:
“Budda, ətrafındakılara: “Mən sizə hər şeyi dedim, vəzifəmi etdim; məndən 1000 il sonra biri gələcək və mənim dinimi tamamlayacaq. Siz ona tabe olun. Onun adı, Metteya (Maitreya)dır.”

AÇIQLAMA: Budda, M.Ö. 480-ci ildə vəfat etmiş Məhəmməd peyğəmbərdə M.S. 571-ci ildə doğulmuşdur. Buddadan 1000 il sonra gələcək olan və adı “aləmlərə rəhmət” olan adam, Hz. Məhəmməddən başqası deyildir. Çünki bu adamın adı Palicedə Metteya, Sanskritçədə Maitreyadır. Bu 2 sözdə “rəhmət” mənasına

gəlməkdədir. Qurandada 21/107-də Peyğəmbərin aləmlərə rəhmət olaraq göndərildiyi bildirilmişdir. Elə isə Maitreya və ya Metteya, Hz. Məhəmməddir.

Müjdə 13:

 (Zərdüştilik) Avesta, Furvurdin Yasht 28/129:

AÇIQLAMA: Müjdələnmiş şəxsin adı Asvitareta olacağı bildirilir bu ayədə. Soeshyant deyiləcəyi, qələbə çalacağı və adının Asvitareta olacağı deyilir. Məhəmməd peyğəmbər Məkkəni fəth edərək qələbə çalmışdır və Hasting ensiklopediyasına görə Soeshyant adının ərəbcəyə tərcüməsi Məhəmməddir. Soeshyantın mənası “təriflənməyə layiq bir insan” deməkdir.

Bundan başqa müjdələnmiş şəxsin adı Asvitareta olacağı deyilir, ərəbcəyə tərcümədə Əhməd (tərif edən insan) adlanır.

Müjdə 14:

 Avesta, Zamyad Yasht 16/95:

AÇIQLAMA: Bu hissədə Astvitaretanın dostları gələcəyi və pisliklərlə savaşıcaqdır. Doğru düşünəcək, xoş danışacaq və xeyirli əməllərə sahib olacaqlardı və ağızlarından pis bir söz çıxmıyacaq idi. Burdakı Astvitareta Məhəmməd peyğəmbərdir. Dostları isə səhabələri idi.

Müjdə 15:

✚ Bundahish 30/6-27:

AÇIQLAMA: Soeshyantın sonuncu peyğəmbər olacağı bildirilmişdir. Məhəmməd peyğəmbərdə sonuncu peyğəmbərdir. Soeshyantın tərcüməsidə Məhəmməd deməkdir.

Müjdə 16:

✚ (Hinduizm) Bhavishya Purana: Parv/3, Khand/3, Adhyay/3, Shloka/5-8, Shloka/10-27:

AÇIQLAMA: Hz. Məhəmməddən bəhs edilir bu ayələrdə.

✚ Atharvaveda: Kitab (20) – Hymn 21/6-7, Hymn 127/1-14:

AÇIQLAMA: Bu hissədə ümməti üçün Rəbbinə dua edəcəyini və 60000 düşməni olacağı və s. kimi özəllikləri olacağı xəbər verilən şəxs Məhəmməd peyğəmbərdir.

✚ Rigveda Kitab (1) 53/9:

AÇIQLAMA: Uttarchik: Mantra 1500-də Peyğəmbərin adının “Tanrıya dua edən”-Əhməd olacağını deyir.

✚ Indra: 2/152, Yajurveda: 31/18, Hymn 127/1-14:

AÇIQLAMA: Peyğəmbərin adının “Nar-Ashansa” olacağını deyir. “Nar: İnsan”, “Ashansa: Yaradana dua

edən” deməkdir. Ərəb dilində isə Məhəmməd mənasını verir.

- ✚ Rigveda Kitab (1): Hymn 13/3
- ✚ Rigveda Kitab (10): Hymn 64/3
- ✚ Yajurveda: 20/37, 21/31:

AÇIQLAMA: Bunun kimi daha neçə yerdə Məhəmməd peyğəmbərdən bəhs edilir.

- ✚ Kalki Purana: 2/5-7-9-11-14:

AÇIQLAMA: Burda “Kalki Othar” deyə Məhəmməd peyğəmbərə işarə edilir.

Atasının adı “Vichnu-Yas” olacağı deyilir. Vichnu: Tanrı, Yas: Qul deməkdir. Tanrının qulu ərəb dilinə Abdullah deyə tərcümə olunur ki, Məhəmməd peyğəmbərin atasının adıdır.

Anasının adı Sumiti olacağı deyilir ki, barışcıl mənasını verir. Ərəb dilinə tərcümə edəndə Əminə alınır. Məhəmməd peyğəmbərin anasının adı Əminə olmuşdur.

Doğulacağı yerin adı Sambala olacağı deyilir. Mənasını ərəb dilinə hüzur verən yer - Məkkə deyə tərcümə edirlər.

O qəbilə rəisinin evində doğulacağı deyilir. Bu şəxs Məhəmməd peyğəmbərdir. Çünki, Qureyş rəisinin evində doğulmuşdur.

Madov (Rəbiul-Əvvəl) ayının 12-də doğulacağı, bütün insanlara göndəriləcəyi və yüksək bir yerdə (Hira

mağarasında) ilk vəhyi alacağı, dönməmək üzrə hicrət edəcəyi, insan üstü ədəbi olacağı, savaşda (Bədr döyüşündə) mələklərlə yardım ediləcəyi deyilir. Bütün bunlar yalnız Məhəmməd peyğəmbərə xasdır.

Nəticə etibarı ilə deyə bilərik ki, Məhəmməd peyğəmbər 5 dində (Hinduizm, Buddizm, Zərdüştilik, Xristianlıq və Yəhudilikdə) 150-dən çox ayədə müjdələnmişdir.

NƏTİCƏ:

Bu kitabda, sizlərə Qurana qədər olacaq rəşional Tanrı anlayışını və Tanrı inancına sahib olan dinlərin İslam ilə əlaqəsini incələyərək, İslamın doğruluğu leyhində irəli sürülə biləcək dəlilləri, təqdim etməyə çalışdım. Ümid edirəm ki, artıq Allah dediyimiz varlığa inanırdınızsa niyə inandığınızı, inanmırdınızsa niyə inanmalı olduğunuzu, İslama inanırdınızsa niyə inandığınızı, inanmırdınızsa niyə inanmalı olduğunuzu yetərinçə aydın və qane edici şəkildə izah edə bildim.

İnsana yaşamağı üçün beyin və ürəyin lazım olduğu kimi, dinidə doğru anlamaq üçün dinin fəlsəfi təməli və dinin mənbəsini bilməsi lazımdır məncə. Çünki düzgün məntiq yürüdə bilməyən şəxsdən, düzgün həyat tərzi yaşamağını gözləməkdə mənasızdır. Belə insanın nəinki millətinə, heç özünə belə xeyri dəyməz.

Bu kitabda da, din fəlsəfəsi ilə bağlı bildiklərimi sizlərlə bölüşməyə çalışdım, gerisini isə sizin öhdənizə buraxıram.

Din və Allahın həyatdakı ən önəmli şeylər olduğunu dərk edirsinizsə, deməli dəyişməyə və Qurani oxumağa başlaya bilərsiniz. Və dolayısı ilə özünüzü, Allah və özünüz ilə tək buraxacaqsız.

Kitabdakı hədəflərimdən biridə, Allaha və dinə olan ölmüş münasibətlərə, yeni nəfəs gətirmək idi. Çünki istək insanın içindən gəlmədiyi müddətcə, kənardan oxunan sözlər sadəcə boş küylərdən ibarət olaraq qalır. Amma insan boşuna yaratdığı qərəzini və ön yargısını kənara qoyub qarşısındakına şans tanıması, hər şeyin tam fərqli olmasına səbəb ola bilər. Həyatda qeyri-mümkün deyəcəyimiz heç nə yoxdur. Yetər ki, biz istəyək. Əgər o istək içdən, səmimi bir şəkildə gələrsə onda öz meyvəsinidə verəcək. Başqasının məcburiyyəti altında edilən iş isə boşuna vaxt itkisidir sadəcə.

İnsan cahilliyi üzündən yaxud qəflətdə olması ucbatından nankorluq edir. İstəsək də, istəməsək də şükr etmiriksə bu bizim nankorluğumuzdan qaynaqlanır deməli. İnsan gərək, istənilən halda Allaha qarşı nankor olmasın, şükr etməyi bacarsın. Üstəlik müsəlman doğulubsa. Çünki Allaha qarşı edilmiş yalnız, çox pis formada sonlana bilər. Quranda nankor insanlarla bağlı olan bir ayəni təqdim etmək istəyirəm:

Adiyat surəsi 6 və 7-ci ayələr: “Həqiqətən, insan Rəbbinə qarşı çox nankordur. Və özü də buna şahiddir.”

Həqiqətən elə insanlar var ki, Rəbbinə qarşı bilərəkdən nankorluq edir və bundan qəti narahatlıq duymur və hər şeyin əbədiyyən (bu cür) yaxşı keçəcəyini zənn edərək qəflətdə yaşayır. Ta ölüm gələnə qədər!

İnfitar surəsi 6-cı ayə: “Ey insan! Səni Rəbbinə qarşı aldadan nədir?”

Sual: “Zamanımızı necə dəyərləndirməliyik?”

Cavab: “Ədəbiyyatda belə dəyərlər var:

1. Material dəyərlər
2. Post-material dəyərlər

Material dəyərlər bizim daha çox geyim-keçim, sığınmaq, qidalanmaq kimi önə saldıığımız ehtiyaclar.

Postmaterial dəyərlər isə bunları üstələyən insanın mənə axtarışına girməsi kimi olan dəyərlərdir.

İnsanların yoqaya üz tutması kimi, ruhani axtarışları vardır. Bununla bərabər insan hüquqları, çevrə dəyərləri daha artıq dəyər qazandı. Diqqət etsəniz Avropada “Yaşılar Partiyası” vardır. Bunlarda əslində postmaterial dəyərlərə tay olur. Yəni sizin üçün həyatın mənası, sadəcə maddi şeylər olmamağa başlayır. Diqqət etsəniz bu postmaterial dəyərlərin göründüyü ölkələr də, qərb ölkələrdir. Maddi dəyərlər qarantı altına alındığı üçün sosial dövlətlər tərəfindən, insanlar yeni axtarışlar içinə girirlər. Və bir yerdən sonra material dəyərlərə gərəyindən artıq dəyər verdiklərini görürlər. Gim Keriye (məşhur komedian) istinad edilən bir söz vardır, mənəcə çox super bir sözdür. Çünki hiss edilərək deyilib.

“Ümid edirəm günün birində hər kəs zəngin və məşhur olar. Və beləcə insanı xoşbəxt edən bunlar olmadığını görür.”: Gim Keri

Material dəyərlər, bizi qıraqdan göründüyü kimi xoşbəxt etmir.

Dünya xoşbəxtlik şkalasına baxdığımız zaman, ən xoşbəxt və ən acınacaqlı ölkələrin arasında 0,001 qədər oynama olduğu görünür. Yəni əslində siz çox kasıb bir ölkədə yaşayırsınız, amma 10 üstündən 6,5 verirsiniz xoşbəxtlik səviyyənizə. Çox zəngin, sosial, demokratik bir ölkədə yaşayır olsanız, ordada 8,5 yada 8 verirsiniz xoşbəxtlik səviyyənizə. Yəni düşündüyünüz kimi çox kasıb ölkələr 3, çox zəngin ölkələr 9 olmur. Təbii ki, bunu maddi dəyərləri açaltmaq mənasında demirəm. Bir müsəlman üçün maddiyyət həmişə ikinci planda olmalıdır. Bu isə maddi bir gəliriniz ilə dini bir çıxarınızın əmri toqquşarsa, hansını seçəcəyiniz zaman anlaşılar. Məsələn: Faizi misal gətirilib, müsəlmanlar kasıb qalsın zəngin olmasınmı deyilir. Müsəlman Qurandakı bütün hökmləri tətbiq edərsə, bəzi nöqtlərdə dezavantajlı olacaqdır, bəli. Amma müsəlmanlığın qayəsi, hədəfi dünyadakı ən zəngin, ən hökmlü və güclü biz olaq deyil ki...”: Alper Bilgili

Məşhur teist filosof olan Uilyam Leyn Kreyqin nitqini sizə təqdim etməklə kitabı bitirmək istəyirəm:

“Mən kiməm? Niyə burdayam? Hara gedirəm?

İnkişafıla birlikdə, müasir insanlıq, bu sualları Tanrıya istinad etmədən cavablandırmağa çalışdı. Fəqət gələn cavablar heç də ürək açan və rahatladıcı olmadı. Əksinə üzücü və acı verici idi. Çünki, sən sadəcə, təbiətin təsadüfən ortaya çıxartdığı bir yan məhsuldan başqa bir şey deyilsən. Var olman üçün heç bir səbəb yoxdur. Qarşıdakı tək gerçək isə: ÖLÜM!

Müasir insan Tanrını öldürərək, özünə mane olan və onu hüdudlandıran bütün şeylərdən qurtulacağını düşündü. Fərqində olmadan əldə etdiyi şey isə, özünü öldürmək idi. Əgər Tanrı yoxsa, insanın həyatı tam anlamı ilə mənasızdır. Əgər Tanrı yoxsa, kainat ilə birlikdə bütün insanlıq əbədi məhv olmağa məhkumdur. Bütün bioloji orqanizmlər kimi.

Bütün insanlar ölümü dadacaqdır. Ömrü sonsuz qaranlıqdakı bir an çaxan qılgıncım kimidir. Tutuşar, yanar. Və bir daha yanmamaq üzrə sənər.

Elm insanları öyrəndi ki, kainat genişlənir və soyuyacaq. Ortada heç işıq, istilik, həyat qalmayanadək soyuyacaq. Və əmin olun ki, bu yalan deyil. Əgər gerçəkdən Tanrı yoxsa, bir gün yox olub getməyə hamımız məhkumuq. Bəs bütün bu olanlar hansı mənaya gəlir?

Həyatın şəxsən özü çox mənasızdır. Sahib olduğumuz həyat, mənadan, dəyərdən və məqsəddən tamamilə məhrumdur.

İnsanın bir gün yox olması qaçınılmaz isə, o həyata hansı yekun məna aid edə bilər ki? Bir həyat ancaq başqa hadisələrə müqayisə ilə mənalı ola bilər. Bəs baş verən bütün hadisələr tamamilə mənasız isə. Bir hadisəyə səbəb olmanın, hər hansı başqa hadisəyə səbəb olmaqdan fərqi nədir? Bu mövqedən insan, bir sürü ağcaqanaddan daha çox bir dəyərə sahib deyil. İkisininə sonu eynidir.

Bu müasir insanın ən böyük qorxularındandır. Çünki, heçliyin içində itəcəkdir. Çünki, insan özudə tam mənası

ilə bir heçdir. İnsan izdirab verici bir hal ilə qarşı-qarşıyadır. Sonu məzarda bitəcək bir həyatı, İosif Stalin yaxud Rahibə Teresa olaraq yaşamanın.

Əgər sonun, etdiyin davranışlarından tamamilə ayrılırsa, o halda, arzu etdiyin kimi yaşamaq üçün nə səbəb ola bilər? Bu durumda, əxlaqi prinsiplər ya sadəcə şəxsi bəyənilərin bir ifadəsidir, ya da bioloji təkamülün və sosial strukturun gətirdiyi bir yan məhsuldur. Hansı adamın sahib olduğu əxlaqi prinsiplər dəyərinin, daha doğru olduğunu deyəcək olan kimdir? İndi bunun hansı mənaya gəldiyini yaxşıca düşün!

Artıq savaşı, zülmü və ağlamanı. Birisini öldürmək? Birisini sevmək? Artıq bunların hamısı əxlaqi baxımdan eyni dəyərdədir.

Bizim əsl çıxılmaz vəziyyətimiz isə belə bir dünya görüşü ilə tutarlı və xoşbəxt yaşaya bilməyəcək olmamızdır.

Ateist fəlsəfəçi Bernard Rasilin dediyi kimi:
“Əxlaqi prinsiplər tamamilə şəxsi olan bəyənilərdən ibarətdir.”

Və Rasil hətta, belə yaşaya bilmədiyini etiraf etmişdir. Rasilin bu etirafı, bu problem haqqında dediyi bu sözlərində gizlidir:

“Ağıl almaz bir şəkildə, həllini bilmirəm.”

Əgər ölüm, həyat səfərində qucağını açmış, hər an bizi gözləyirsə, bu həyatın məqsədi nədir? Burda

olmağımızın heç bir səbəbi yoxdurmu? Əgər sonumuz kainatın bir küncündə donub yox olmaqla, o zaman, bəli! Bu həyat məqsədsizdir.

Artıq, ayrılmağımız və bizi gözləyən digər alternativlərin çəkililiyini fərq etməyimiz lazımdır.

Əgər Tanrı varsa, bax sadəcə o zaman ümid vardır. Amma Tanrı yoxsa, əlimizdə qalan tək şey çözülməz bir çarəsizlikdir.

Ateist dünya görüşü ilə üzləşən məşhur filosof Sartrda fərq etmişdir ki, həyat mənasızdır. Həyat oyununda, heç bir qaçış yolu yoxdur. Elə ki, insan həyatını cəhənnəm olaraq təsvir etmişdir. Oyunun son sözləri bir ateist zikri olaraq düşünülə bilər:

“Yaxşı, olsun...”

MƏNBƏ:

1. Caner Taslaman: “Allahın varlığının 12 delili”
2. Kuran araştırmaları grubu: “Kuran hiç tükenmeyen mucize”
3. Enis Doko: “Ateizm eleştirisi”
4. Caner Taslaman: “Bir müslüman evrimci ola bilirmi?”
5. Enis Doko: “Allah Felsefe ve Bilim”
6. Mustafa İslamoğlu: “İslam nedir?”
7. Isaac Newton: “Philosophiæ Naturalis Principia Mathematica”
8. John Clover Monsma: “The Evidence Of God In Expanding Universe”
9. Uludağ Üniversitesi İlahiyat fakültesi: “Hz. Muhammed (sav)’in önceki kutsal kitaplarda müjdelenmesi (tebşirat)/Cilt: 10, Sayı: 1, 2001. ss.231-260
10. Maurice Bucaille: “Tevrat, İnciller ve Kuran”. Çeviri: Mehmet Ali Sönmez
11. www.mantikhatalari.com